

Flacăra

Biblioteca Centrală Regională
Hunedoara-Deva

Biblioteca Centrală Regională
Hunedoara-Deva

Proletari din toate țările,
uniți-vă!

15

Anul XV nr. 15 (567)
9 aprilie 1966

coperta noastră

Luminița Iacobescu, studentă la Institutul de artă teatrală și cinematografică „I.L. Caragiale” s-a afirmat în ultima vreme ca o sensibilă actriță de film („Camera albă” și „Calea Victoriei”).

Fotografiate de S. STEINER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”.

primăvara pe ogoare

Inceputul lui aprilie a găsit satele noastre în plină activitate. La saivanele cooperative agricole de producție prima zi a lui aprilie a fost întîmpinată cu jocul zburdălnic al 2 500 000 miei.

Datele comunicate de Consiliul Superior al Agriculturii arată că pînă la sfîrșitul lui martie au fost însămînțate cu diferite culturi 1 076 640 hectare, cu 380 000 hectare mai mult față de aceeași perioadă a anului trecut. Tot pînă la sfîrșitul lui martie au fost

executate arături de primăvară pe o suprafață mai mare cu 225 000 hectare față de aceeași dată a primăverii trecute.

În primăvara aceasta ogoarele au primit însemnate cantități de îngrășăminte chimice: cu 154 200 tone mai mult decît anul trecut. Suprafața ocupată cu culturi forțate de legume este cu 200 000 mp mai mare decît în primăvara anului trecut.

În zilele care vor urma lucrările agricole vor cunoaște un ritm și mai intens.

construcții de locuințe și comerciale

■ La Constanța, în Complexul Tomis-Nord, amplasat între lacul Tăbăcărie și șoseaua Constanța-Hirșova, se află cel mai mare șantier de locuințe din localitate deschis în actualul cincinal. La terminarea lucrărilor, noul ansamblu va avea 2 750 apartamente, dintre care aproape 800 vor fi realizate numai anul acesta. Mai sînt prevăzute aici: un mare complex comercial și de deservire, o centrală termică, un restaurant și o școală.

■ Arini — este numele unui nou cartier de locuințe la Suceava; pînă în prezent constructorii au dat în folosință în acest cartier 1 600 apartamente, în blocuri cu fațade placate cu ceramică sau mozaicuri pe motive artistice specifice locului.

■ 1 615 mp va măsura suprafața construită a complexului comercial prevăzut pe

lingă un nou ansamblu de locuințe al cărui șantier va fi deschis la Sibiu în acest an. Este vorba de cele 32 de blocuri, cu locuințe pentru 1 721 familii în zona Hipodrom a orașului. În proiectul ansamblului este prevăzut și un spațiu special pentru garaje auto.

■ Din numărul mare de șantiere de locuințe ale țării deschise în acest an, mai reținem: Bala Sprie — 1 000 de apartamente și două cămine pentru minierii necăsătorii; Alud — 12 blocuri cu 506 apartamente; Reșița — cel de-al doilea grup de blocuri în cartierul din Lunca Birzavei, cu 1 800 apartamente; Sinaia — 450 de apartamente într-un ansamblu cu arhitectură specifică stațiilor de munte; Tulcea — 15 blocuri cu 720 apartamente.

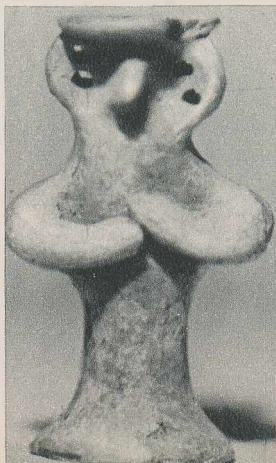
vîrsta: 5000 de ani...

mai recentă descoperire legată de perioada geto-dacică s-a făcut la Brăila în luna februarie 1966, cînd lîngă una din cărămidăriile din cartier s-a descoperit un culoar subteran care ducea la o cameră mortuară aflată la 3 metri sub nivelul solului. Aici s-au descoperit numeroase vase de proveniență geto-dacică și amfore lucrate de localnici în secolele IV-III î.e.n. după modelele amforelor grecești. Toate — în perfectă stare.

Aceste bogate rezultate ale activității arheologice vor fi și ele în curînd expuse la Muzeul de istorie a orașului Brăila.

F. URSEANU

E în vîrstă de peste 5000 de ani...

un înaintaș

Fotografia noastră, un document datînd de la începutul veacului, îl înfățișează pe inginerul Matei Drăghiceanu (X) împreună cu colaboratorii săi pe șantierul lucrărilor subterane pentru aprovizionarea cu apă potabilă a orașului Tirgoviște. Desigur, valoarea fotografiei nu constă nici în amploarea lucrării înfățișate, nici în dezvoltarea faptului că acum șapte decenii inginerii și supraveghetorii apăreau pe șantier cu pălărie melon sau cască colonială. Interesant pentru noi este unul din eroii fotografiei, inginerul Matei Drăghiceanu.

De origine din Cîmpulung-Muscel, Matei Drăghiceanu (1844-1939) a fost un înaintaș al științei moderne românești în ramura geologiei, ingineriei miniere și a hidrologiei. A scris numeroase și valoroase lucrări științifice originale, studii, a întocmit proiecte, hărți etc. cu privire la zăcămintele de minereuri metalifere din țara noastră;

a elaborat o monografie geologică a fostului județ Mehedinți; a făcut cercetări ample în faliile Apusenilor, încercînd să explice originea filoanelor metalifere din această zonă. S-a mai ocupat de cercetarea fenomenelor seismice (în lucrarea teoretică fundamentală „Eurasia”). A întocmit, în 1898, o hartă geologică a României, de mare însemnătate pentru studiile de specialitate ulterioare. Unu din cele mai mari merite ale savantului a fost acela de a fi demonstrat utilitatea și posibilitatea folosirii lignitului românesc în locul cărbunelui de import.

Figură luminoasă a perioadei de pionierat a științei românești, inginerul Matei Drăghiceanu și-a înscris numele în istoria geologiei autohtone alături de savanți ca: Sava Ștefănescu, Sava Athanasie I. P. Voinești și alții.

Ion DOBRESCU
Cîmpulung, reg. Argeș

ce preferă micii lectori...

Chiar dacă nu au deprins înțelesul slovelor, copiii sînt uneori mari și pasionați cititori. Cum asigură Editura tineretului această permanentă sete a copiilor pentru cărți? Înainte de toate, citeva cifre: în 1965 ea a publicat circa 206 titluri într-un tiraj de peste 6 000 000 exemplare; în 1966 sînt prevăzute 290 titluri, într-un tiraj de 7 265 000 exemplare. Dar cum datele statistice interesează mai puțin pe cei vizați, ca să le satisfacem curiozitatea am cerut citeva informații tovarășului Ion Bică, redactor-șef al editurii.

— Există o pasiune pentru colecții manifestă nu numai la cei mici, dar chiar la cititorii maturi...

— Respectăm și noi acest gust al cititorului modern pentru volumul de serie. Să vă dau citeva exemple: pentru preșcolarii avem seria cărților de colorat și desenat, a cărților în imagini, seria culegerilor de basme și povești românești, precum și ale altor popoare (apar sub titlul „Povești nemuritoare”), seria celor mai frumoase balade și legende ale literaturii noastre populare, a cărților ștanțate etc.

— Cîteva titluri, vă rugăm!

— Să luăm colecția „Clubul tinerarilor”. Cuprinde cu deosebire cărți de aventură, cu

un număr de pagini aproape fix, patruzeci. Deocamdată apare în fiecare lună un volum, urmînd ca într-un viitor sperăm mai apropiat, să lanșăm pe piață cite două volume pe lună. Și altă serie cea a cărților ștanțate care din constatările noastre sînt mult atractive de copii „Zdreanță” de Tudor Arghezi „Vestitorii primăverii” de G. Coșbuc, „Somnoroase sărele” de Eminescu etc. După cum observați, aici este vorba de cite o singură poezie pe care fantezia grafică (decu paj și ilustrație) o prezintă cititorilor... care încă nu știu să citească.

— Care sînt cele mai importante cărți pentru cei mici pe care le va tipări editura dv. în 1966?

— „Uluița copilăriei” a lui Ionel Teodoreanu, o reeditare (ilustrații Dan Hatmanu) „După melci” de Ion Barb (ilustrații Sabin Bălașa); „Prisaca” de Tudor Arghezi, ediția a zecea, care cuprinde și poezii inedite (ilustrații Marcela Cordescu) și multe altele.

— O ultimă chestiune: puțtem constata un interes deosebit în ce în ce mai accentuat pentru cărțile cu caracter enciclopedic, pentru dicționare ilustrate. Există și asemenea lucrări destinate copiilor?

— Intenționăm și noi, sub influența curentului, să elab-

răm mici dicționare pe specific de vîrstă. De exemplu pentru cei mici să alegem 200 de cuvinte pe care să le ilustrăm. Deocamdată în fază de proiect, avem un „Dicționar ilustrat” pentru elevi, care să abordeze noțiuni de isto-

rie, literatură, geografie, logică, psihologie etc. și să cuprindă circa 8-10 mii de cuvinte și alte enciclopedii de dimensiuni reduse pe diverse domenii.

Horațiu STĂTESCU

sortarea lemnului — operație mecanizată

Exploatarea arborilor în păduri, cu mijloace mecanizate de mare productivitate, creind condiții pentru intensificarea ritmului și acumulării de material lemnos la rampele de recepție, ridică probleme speciale în ce privește sortarea buștenilor. Sortarea manuală constituie, din acest punct de vedere, o frînă. De aceea, la Institutul de studii și proiectări forestiere a fost conceput un sortator automat de bușteni care a trecut cu succes probele, fiind introdus în fabricație de serie. Noua instalație, echipată cu transportoare meca-

nice și dispozitive de ridicat de mare capacitate, este dirijată dintr-o cameră de comandă amplasată în afara perimetrului sortării. Execuția transportorului mecanic a fost încredințată întreprinderii de reparat utilaje mecanice din Reghin. Pînă în prezent au și fost executate trei instalații de acest fel, care au fost puse în funcțiune în parcele de exploatare. Noul sortator de bușteni a fost livrat și la export, calitățile lui funcționale fiind apreciate de specialiștii de peste hotare.

N. R.

combinatul din dej

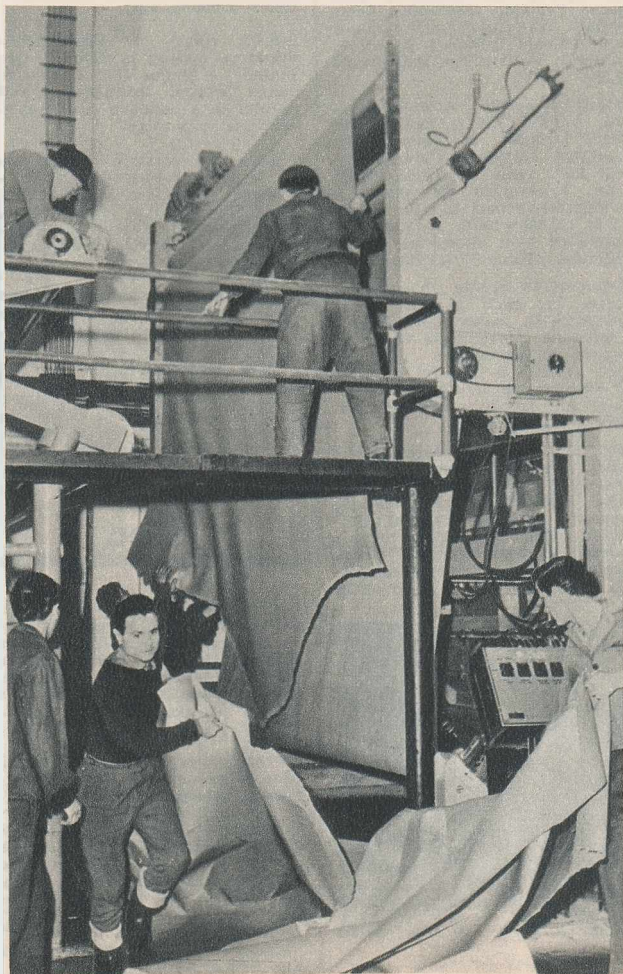
La mijlocul lunii martie, încă o unitate industrială a intrat în circuitul economic al țării. Este vorba de Combinatul de celuloză și hirtie din Dej.

Întreg procesul de transformare a lemnului, de la bușteanul adus din pădure pînă la celuloză, este automatizat: încărcarea cu lemn tocat a fierbătoarelor, descărcarea lor,

alimentarea cu leșie, ridicarea temperaturii și a presiunii — totul se comandă automat.

De la noul combinat din Dej au plecat spre Călărași pentru a fi transformate în hirtie primele tone de celuloză. Combinatul va produce anual 60 000 tone celuloză înălbită și 35 000 tone hirtie superioară satinată.

Nicu VASILE

O dată cu noile cartiere de locuințe ce se construiesc în toate orașele țării, se ridică și complexe comerciale spațioase, moderne, în măsură să asigure o deservire civilizată a populației. În fotografie: un nou complex comercial în cartierul Steagul roșu din orașul Brașov.

remorchere fără timonă

În momentul de față, la Șantierul naval Brăila — dezvoltat în ultimii ani — se găsesc în construcție o serie de nave cu un profil deosebit. Este vorba mai întâi de un tip modern de remorcher de 1 200 CP. Instalațiile navei sînt în bună măsură automatizate, contribuind la reducerea substanțială a echipajului: 3 oameni (tipul clasic de remorcher are la bord un număr de 18-20 de marinari).

Pilotarea noului remorcher nu se va mai face cu ajutorul timonei, ci de la un pupitrul de comandă, printr-o manivelă cu transmisie electro-mecanică. Un nou tip de elice (cu pas reglabil) ca și linia zveltă a noului remorcher îi asigură condiții de manevrare mult îmbunătățite. Nava are la bord instalații de radar și sondă ultrasonică pentru verificarea adîncimii.

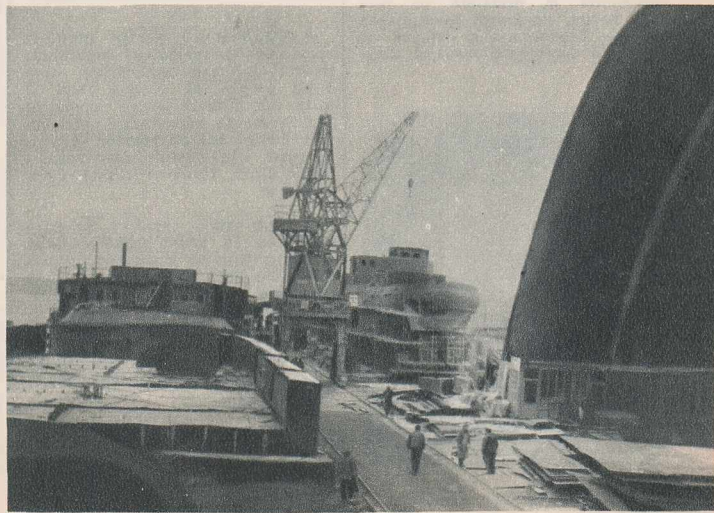
Primul remorcher modern va fi livrat anul acesta, alte două, în 1967.

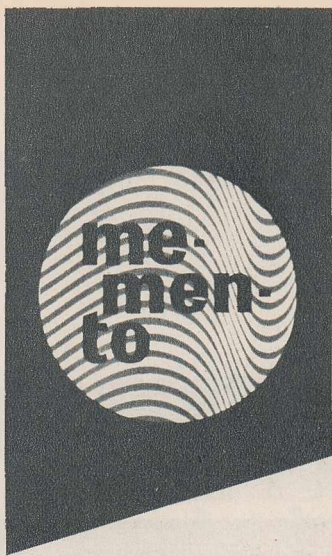
Tot în momentul de față la Șantierul naval Brăila, a început construcția unor nave destinate exportului. Este vorba de un tip de „complex fluvial” pentru navigația pe Nil, între Alexandria și Assuan. Este alcătuit din două șleberi cu o capacitate totală de circa 900 tone mărfuri generale și combustibil, unul din ele (așezat în spate) avînd putere de

propulsare. Șantierul din Brăila va livra pînă la sfîrșitul anului 1968* un număr de 40 de asemenea tipuri de nave. Primul va fi terminat pînă la sfîrșitul acestui an. (Alte 40 de asemenea ambarcații vor mai fi construite la șantierele navale de la Constanța și Giurgiu.)

B. B.

Un aspect de pe șantierul naval Brăila.

teatru

Teatrul mondial a pierdut în zilele acestea pe unul dintre cei mai cunoscuți animatori ai săi din ultima jumătate de veac: Erwin Piscator. El s-a afirmat în anii de efervescentă politică care au frământat Germania postbelică, prin crearea unui teatru proletar. Conform concepțiilor sale, arta are menirea să depășească revolta formală a expresionismului și dadaismului, curente la modă în epoca respectivă, și să se pună în serviciul clasei muncitoare ca instrument activ în lupta politică. Piese montate de Piscator: „Soldatul Svejk” de Hasek și „Hoții” de Schiller (1926) i-au creat o faimă mondială pentru concepția modernă a soluțiilor scenice. Animator al „Teatrului proletar” din Berlin (1920-1924) al lui „Volkshühne” (Teatrul popular) (1925-1927) și al teatrului „Piscator Buhne”, el este obligat, în perioada nazistă, să emigreze în diverse țări. Se stabilește în S.U.A., unde între anii 1938 și 1951 conduce o școală dramatică și montează o serie de spectacole rămase celebre cu piesele: „Sfânta Ioana” de Shaw, „Război și pace” după L. Tolstoi, „Procesul” după Kafka etc. Printre ultimele spectacole puse în scenă de Piscator după întoarcerea în Germania trebuie amintite diverse opere de Büchner, Hochwälder, Miller și piesa lui Hochhut „Vicarul”, care a stîrnit atîtea pătimase discuții.

Slugă la doi stăpîni. După un început de stagioni mai puțin revelator ca în alți ani, Studioul institutului de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale” ne prezintă un spectacol agreabil, viu, cu suficient haz, mișcare și culoare, interpretat de studenții anului IV, clasa prof. Radu Beligan — conferențiar Elena Negreanu. Evidentă poziția satirică față de personaje, evidente și unele inconsecvențe stilistice în detrimentul unității de ansamblu. Notăm pentru viitoarele afișe ale teatrelor citeva nume: Florian Pittiș, Marina Maican-Velcescu, Valeriu Săndulescu.

Romulus cel mare de Dürrenmatt. Piesa, anunțată de mai multe teatre bucureștene a fost prezentată în premieră pe țară la... Bacău. Regizorul bucureștean George Teodorescu a compus cu finețe și înțelegere mesajul uma-

Marina Maican-Velcescu

nist al piesei. Greutatea spectacolului a apăsător pe umerii tinărului protagonist Ion Buleandră, care a compus un Romulus complex, bonom și lucid, plin de umor și resemnat. Se mai cuvin a fi citați: Liliana Rusu, Mișu Rozeanu, Gh. Buznea, C. Coșa, George Musculeanu (o interesantă compoziție în rolul lui Odoacru) și tinerii Irène Flamann și Florin Dumbravă. Inspirat, plastic expresiv, în nota textului, decorul semnat de Adriana Leonescu.

Dintre eroinele dramaturgiei ibseniene, Hedda Gabler, este una dintre cele mai complexe, mai violente dramatic, purtătoare unui destin tragic care o înfrînge în lupta ei contradictorie pentru fericire. Teatrul de stat din Brăila și-a înscris — spre meritul său — în repertoriu această piesă dificilă pentru realizatori. Ianis Veakis a înscenat textul cu mijloace simple, eficiente, dar cu forță tragică, compunînd un spectacol de calitate. De citat interpreta principală: Ileana Radu.

Cu bune rezultate obținute de întregul colectiv, Călin Florian a montat și pe scena Teatrului de stat din Sf. Gheorghe (după Craiova) Othello de Shakespeare. De menționat interpretii principalelor roluri: Fekete Iuliu (Othello) și Mester Andrei (Iago) ca și eforturile unei tinere interprete Văsărhelei Ecaterina (Desdemona).

Înțelepții din Helem. Celebre întâmplări, legendare, ale caraghioșilor prostănaci din orașelul Helem au fost adaptate de regizorul spectacolului Iso Schapira într-un spectacol ce cuprinde pe cei mai mulți dintre talentații interpreți comici ai Teatrului evreiesc de stat. Scenografia: Alexandre Berland (Franța).

Tache, Janke și Cadir a fost reluată de Teatrul „Lucia Sturdza-Bulandra” cu ocazia comemorării lui V. I. Popa. Textul sună la fel de cald, umanitar, direct, într-un spectacol ce concurează la recordul celor mai multe reprezentări teatrale.

cinema

Hai, Franța! Pentru iubitorii sportului (în special ai rugbiului), pentru iubitorii comediei care și-au propus să smulgă risul și atîta tot, Robert Dhery (cunoscut din Frumoasa americană) și-a asumat dublul rol de regizor și protagonist. În restul distribuției: Diana Dors, Collette Brosset, Jean Lefebvre.

După mine, canall! Se pare că trăim în zodia filmelor după al căror titlu se pune semnul mirării. De data aceasta avem de-a face cu o comedie aventuros-sentimentală, realizată în studiourile DEFA-Berlin de către Ralf Kirsten (Șampanie și melodii, Balada epocilor de platră). Interpreți: Manfred Krug, Monika Woytowicz, Fred Düren.

Reluînd sarcasticul Divorț italian (Pietro Germi) și prefăcut sentimental Umbrellele din Cherbourg (Jacques Demy), D.D.F. vine în întîmpinarea dorinței mul-

Diana Dors

tor cinefilii care vor să revadă adevărate valori ale artei cinematografice.

Cinematograful „Timpuri noi” începe din ce în ce mai mult să-și pună ecranul la dispoziția realizatorilor neobosiților regizori-reporteri de la studioul „Al. Sahia”. Este o treabă mai mult decît laudabilă. Cunoștința cu diversitatea de preocupări și direcții artistice ale regizorilor noștri documentariști se face mai puțin răzlet, într-un chip mai organizat și, deci, mai instructiv. Din ultimul program, notăm: Virste (Eugen Popiță), Navigatorii care dispar (I. Moscu), Geologii (D. Rău), Cabinetul de stampe (Petre Sirin), Acul și ața (Savel Știopul).

Recitaluri de măiestrie actoricească: Marcello Mastroianni (Divorț italian), Richard Widmark (Corăbiile lungi), Alberto Sordi (Invățătorul din Vigevano), Philippe Avron (Fifi Inaripatul), Albert Finney (Tom Jones).

muzica

Dimitri Bașkrov, unul dintre strălucii tineri artiști sovietici, revine în București săptămîna aceasta pentru confruntarea — hotărîtoare — cu marele Concert nr. 2 în si bemol major de Brahms. Filarmonica „George Enescu” va fi dirijată de Emanuel Elenescu. Luni seara (tot în sala Ateneului) Bașkrov apare într-un recital Schubert, Debussy, R. Scedrin, Prokofiev, iar în zilele de 14 și 16 aprilie îl vom găsi la Iași, alături de Filarmonica „Moldova”.

Un mare concert în ciclul „Seri de muzică contemporană” cuprinde șapte compoziții în prima audiere. Autorii sînt Stravinski, Webern, Kotonski, Anatol Vieru („Rezonanță Bacovia” pentru flaut solo), Doru Popovici (Poem pentru soprană, flaut, celesta, pian, percuție și violă), Dallapiccola, Varese. Interpretează formația de cameră Madrigal a Conservatorului „Ciprian Porumbescu”, dirijor Dumitru Pop (sala Mică a Palatului, 13 aprilie, ora 20).

La Radioteleviziune, dirijorul german Herbert Keigel ne propune un program Ianacek (Simfonia), Beethoven (Concert nr. 2 pentru pian și orchestră — solist Corneliu Gheorghiu), Schumann (Simfonia a IV-a).

În domeniul liric, săptămîna muzicală vă oferă și un recital al cântăreților Viorica Cortez Gugulanu și Vasile Martinou, amindoi deținînd frumoase distincții internaționale. Acompaniați de pianista Martha Joja, îi ascultăm interpretînd lucrări de Schumann, Cileea, Rossini, Haendel, Mozart, Beethoven, Brahms, R. Strauss, Enescu, Massenet, Giordano. Cam amestecat, totuși atrăgător (sala Mică a Palatului, 15. IV. ora 20.00).

plastica

Sala Dalles: Expoziția pictorilor francezi contemporani e pronunțat „abstractă”, pe diferite trepte dintre figurativ și non-figurativ. Creată în ultimele două decenii, opera lor reprezintă, cu nume vestite intrate în muzee și în tomurile de istoria artei, preocuparea de a găsi funcția specifică a picturii în contextul culturii moderne. Opera aceasta nu-i frondă antiacademică, a depășit negația polemică; atitudinea ei afirmă. Afirmă sentimentul, sensibilitatea, credința în arta ca mod de comunicare profundă între oameni. Cele două direcții permanente ale picturii — exprimarea lumii interioare și descrierea lumii externe și interferența lor — se pot așadar recunoaște și în lipsa unei imagini care să reproducă fidel formele obiective. Un Bazaine, un Manesier, compun peisaj în chip vizionar, dar peisaj plauzibil, care sugerează irezistibil integrarea în natură; un Soulaiges, un Vasarely, un Hartung comunică direct stări intime de emoție, de energie vitală, confesiuni poetice ale personalității; un Tal Coat, un Geer van Velde, un Dayez, operînd cu modele obiective, le-au transferat într-o ordine generală a materiei contemplată liric; un Cailloud, un Labisse, cu mijloace figurative supra-realiste inventează simboluri ale unei trăiri morale. Fie în obiect, fie în proiecție non-figurativă, aici se exprimă explicit raporturi spirituale cu viața, reacții poetice. Voința gravă, de adevăr al mărturisirii, și modul voluntar sau involuntar — al acestei arte de a continua tradiția franceză a picturii din veacul al XIX-lea, pe care o simțim și recunoaștem statornic în lirism și senzualitate, în logica expresiei poetice și seducția limbajului optic, în cultura meșteșugului și rafinamentul sensibilității.

televiziune

Duminică 10 aprilie. Studioul „A” este încă în căutarea celei mai potrivite ore de începere (14.00) Telespectatori cer, televiziunea le oferă bucăți preferate de muzică populară românească (19.40) Filmul lui Georges Franju „Judex” (cu frumoasa actriță Sylva Koscina) s-a bucurat anul trecut, pe marele ecran, de discutabil succes (20.00) Muzică ușoară „all'italiano”, Nini Rosso, Peppino Gagliardi, Remo Germani, cvartetul Orlandi etc., etc. pe o peliculă intitulată „O zi la Pallanza”. Va fi și Paul Anka acolo (21.35).

Marți 12 aprilie. Alte nemiavăzute isprăvi ale „Omului invizibil” (20.00) Recomandăm o rubrică reușită: „Cabinet medical TV”. Tema: Virozele (20.30) La „Telecronica economică” — un reportaj-anchetă cu titlul „După ora 0” (20.50) Seria a doua pentru cei ce n-au uitat-o pe prima a filmului „Tutunul” (21.20).

Miercuri 13 aprilie. O emisiune pentru „cei mici” pe care o recomandăm și „celor mari.” Tinăra și talentata Alexandrina Halic ne propune un instantaneu: „Domnul Goe” (19.15) Teatrul Național din Craiova ne invită la o reînțîlnire cu capodopera shakespeariană „Othello” (20.00).

Joi 14 aprilie. „Ploaia” (Joris Ivens), „Romanță sentimentală” (Eisenstein și Aleksandrov), „Visul cailor sălbatici” (Denys Colomb de Daunant), „Memoria transafirului” (Sergiu Nicolaescu) sînt titlurile cîtorva scurte-metraje de aleasă poezie și frumusețe, pe nedrept uitate. Bine face TV că ni le amin-

Mișu Fotino

tește! (20.45) O emisiune închinată marelui nostru George Enescu (ca violonist) cu concursul unor nume de prestigiu din viața muzicală a țării (22.00).

Vineri 15 aprilie. Cu „Teleglob” — din nou pe țărîmurile continentului negru. Popas în Senegal (21.15) „Zi-i din strună cete-raș!” Titlul spune tot. Vor „zice”: Aurelia Fătu-Răduțu, Tița Ștefan, Marioara Precup, Benone Sinulescu și alții (21.45) De la Palatul Culturii din Iași o transmisie directă, enigmatică intitulată „Între harpa eoliană și magnetofon” (22.15).

Sîmbătă 16 aprilie. Microantologia TV — cu două schițe umoristice ale lui Petre Lucușteanu. Ecranizările se bucură de un excelent colectiv de interpreți: Evelyne Gruia, Mișu Fotino, Florin Vasiliu, Gheorghe Dinică, Marin Moraru, N. N. Matei, Al. Giovanni, Cornel Vendel (21.35) Ca de obicei (cu mici excepții) săptămîna se încheie cu sfinția sa Simon Templar (22.30).

cartea

Cu un cuvînt introductiv a acad. Constantin Dăncușiu a apărut la editura „Meridiane”, în colecția „Monumentele patriei” lucrarea **Cetăți dacice din sudul Transilvaniei** de M. Macrea, Oct Floca, Nic. Lupu și I. Berciu. Încă o contribuție la mai bună cunoaștere a trecutului nostru mai îndepărtat.

Virgiliu Ene este îngrijitorul a două cărți demne de atenție: a) la Editura pentru literatură — două volume de **Scriseri alese** (schițe, pamflete, publicistică) ale lui Anton Bacalbașa cu prelegete centenarului nașterii sale. Prefața putea fi ceva mai nuanțată și aprecierea valorii autorului și redactată într-un limbaj ceva mai sever controlat; b) la Editura Tineretului — antologia **Clasicii români despre școala de odinioară** (colecția „Biblioteca școlară”)

Un bun volum de note de drum prilejuate de o călătorie pînă în America Latină publică la Editura tineretului Toma George Maiorescu. **Zeli descuși** — așa intitulat volumul — reconfirmă darurile de reporter dinamic pe care Toma George Maiorescu le dovedise în scrierile sale anterioare, îndeosebi în **Unde sînt întorc cosmonauții**.

Un roman de Petre Sălcu deanu a apărut la Editura tineretului — **Singur fără cer** — re-levînd aceeași aptitudine a scriitorului în a conduce cu pricepere conflicte puternice.

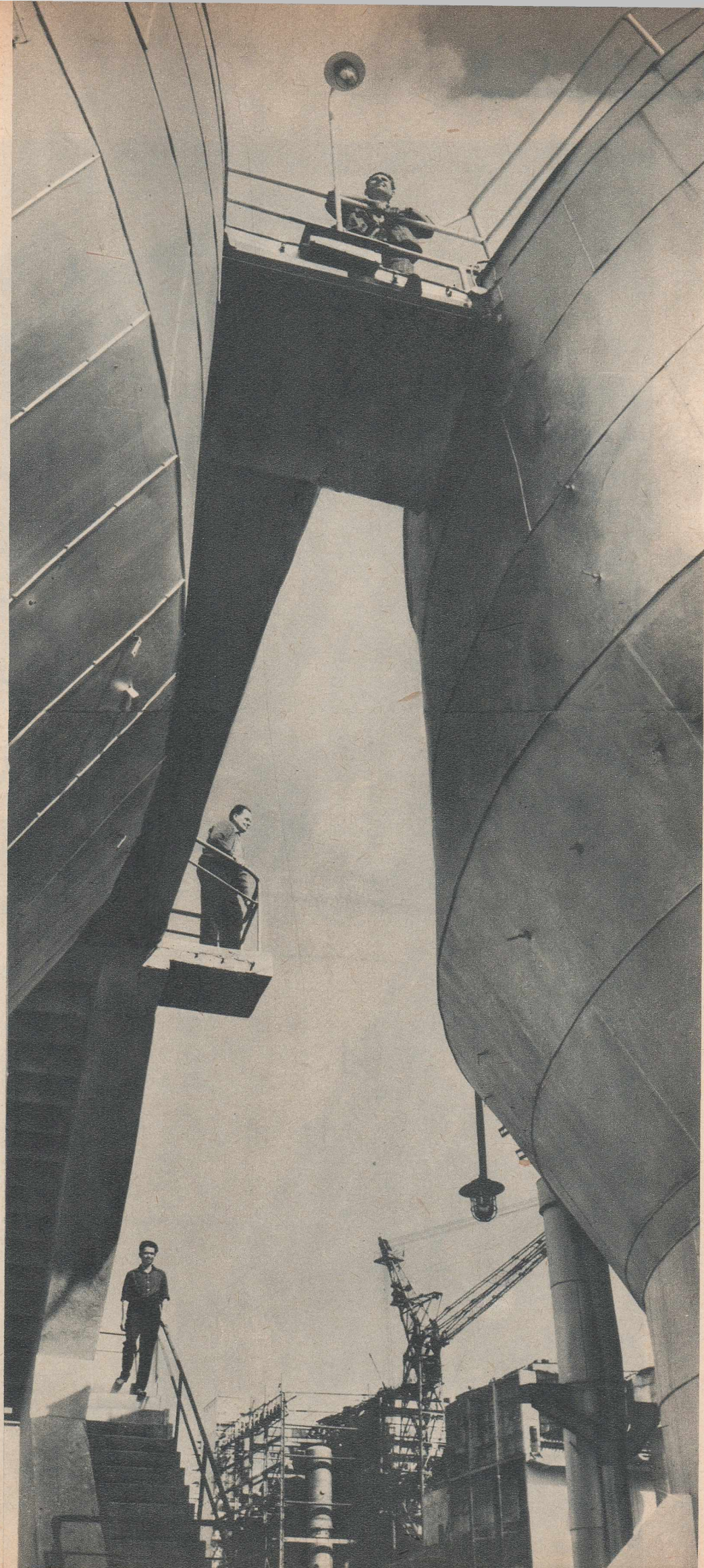
Un alt roman e de semnala la Editura pentru literatură — **Uciderea pruncilor** de Al. Sever. La aceeași editură au apărut și povestirile lui Const. Gheorghiu intitulată — **O viață pe o coastă de pepene**.

În colaborare cu editura franceză Fernand Hazan, editura „Meridiane” publică în colecția „Mic enciclopedie de artă” albumul **Picasso** (perioadele „albastră” și „roz”) și **Cézanne** (naturi moarte) Cite un scurt text monografic și cite 15 reproduceri în culori și de natură a ne da o imagine convingătoare a sectorului de artă propus.

disc

Nicolae Nițescu n-are nevoie de recomandare, el are ceea ce numește voce. Elly Roman George Grigoriu, Sergiu Mala gamba, Edmond Deda sînt, credem, mulțumii de colaboratorilor lor de pe acest disc. Și noi! (45-EDC-658).

Alexandru Imre, apreciatul dirijor al ansamblului orchestral de muzică ușoară „Electrecord”, care a contribuit de multe ori efectiv la lansarea și promovarea compozițiilor noștri de muzică ușoară de astă dată, în fruntea orchestrei sale, ne cîntă, cu un volta de 220, un buchet de patru melodii de dans: „What'd I say”, „Copley square”, „I got stung”, „Melodie de dans” (asta nu mai are titlu!) (45-EDC-661).

orga lumini- lor

Cînd se lasă seara și bolta înstelată își privește concurenta pămînteană împodobită cu strălucirile electrice ale orașelor și satelor, ale uzinelor și șantierelor, undeva, în centrul geografic al Bucureștiului, un om urmărește atent oscilațiile tăcute ale cadranelor de control. Tremurul abia perceptibil al acelor îl înștiințează de creșterea cerințelor de energie la consumatori, de faptul că undeva la Doicești sau Fintinele, Luduș sau Bicăz, Paroșeni, Borzești sau la altă mare centrală electrică este solicitată punerea în funcțiune a noi rezerve de putere. Cîteva apăsări de buton, cîteva comenzi transmise telefonic și acele par iarăși nemișcate, pe pozițiile valorilor socotite normale: capacitățile de rezervă au fost puse în funcțiune, pentru a face față cererilor sporite ale orelor de vîrf.

Timpul trece, soarele luminează undeva o altă parte a globului. Treptat, activitățile se reduc. Oamenii se duc la culcare. Rămîn marile industrii cu activitate permanentă, care consumă cea mai mare parte a energiei electrice produse. Acele indicatoare de pe cadrane își reiau tremurul lor; la un moment dat încep să-și inverseze cursul. Alte cîteva comenzi și o parte din capacități sînt scoase din funcțiune. În cursul orelor de dimineață va fi iarăși un vîrf de consum. Mai mic vara, mai accentuat și cu o durată mai lungă, iarna.

Totul pare destul de simplu. Tabloul de comandă, în fața căruia se află dispecerul de schimb, nu impresionează nici prin mulțimea și nici prin varietatea aparatelor. Dar prin intermediul lui omul dirijează o putere uriașă, puterea aproape integrală a milioaneilor de kilowați în funcțiune în întreaga țară. Iar el, omul de la tablou, prin colectivele dispersate în instalațiile energetice din întreaga țară, asigură satisfacerea în fiecare moment a cerințelor consumatorilor: rafinării, cuptoare electrice pentru topit oțelul, instalații pentru electroliza sării, pentru fabricarea aluminiului, cerințele transportului, iluminatului public și casnic etc., etc.

Cu zece ani în urmă, ca un rezultat al constituirii sistemului energetic unic al țării, creat ca urmare a directivelor partidului, s-a născut și dispecerul național care dirijează astăzi capacitățile tuturor regiunilor și marile centrale interconectate prin linii de înaltă și foarte înaltă tensiune pentru transportul energiei. Am spus mai sus că omul de la tablou dirijează puterea

AI. MAXIMILIAN

(Continuare în pag. 6)

aproape integrală existentă în țară. Mai exact acest *aproape* înseamnă circa 95 la sută din capacități, restul de cinci la sută reprezentând fie unități mici, care funcționează individual în locuri izolate, fie unități proprii ale unor întreprinderi.

De ce este necesar acest dispecer național? Oare pe parcurs, la locul interconectărilor, nu-și iau consumatorii cât pot, respectiv câtă energie au nevoie? Aproximativ așa se întâmplă, dar la mijloc mai este un... dar. Pe lângă marile calități ale energiei electrice, cum ar fi capacitatea de a se lăsa ușor transportată la distanțe mari sau divizibilitatea ei — de la un fluviu de energie venit pe o linie de foarte înaltă tensiune se poate lua în același timp puterea necesară pentru acționarea unor motoare de mii de cai putere, ca și fărîma de putere pentru beculuțe de control sau sonerii de avertizare — ea are și marele neajuns de a nu putea fi depozitată. În fiecare clipă producția trebuie să fie egală cu consumul. Iar acest echilibru de fiecare clipă este menținut prin intermediul dispecerului sistemului energetic național.

Treptat, importanța lui va crește pe măsura traducerii în viață a Directivelor Congresului al IX-lea cu privire la dezvoltarea energiei care prevăd, pînă în anul 1975, instalarea de noi capacități energetice de circa trei ori mai mari ca cele existente în țară la finele anului trecut — adică 10 000 MW.

actualitate și ritm în energetică

Ne-am obișnuit cu ritmuri înalte, cifre mari. Azi, ele aproape că au încetat să mai impresioneze. Dar dacă folosim comparații, lucrurile se schimbă. Așa, de pildă, în acest an se prevede ca puterea nou instalată să însumeze 970 megawați. Este vorba de capacitățile din sistemul Ministerului Energiei Electrice (noi capacități însumînd cîteva mii de kilowați se vor instala sub forma unor agregate mixte producătoare de apă caldă, abur tehnologic și electricitate, în cîteva din marile combinate în construcție). Știți ce înseamnă aceasta?

a) cea mai mare putere cu care a sporit vreată într-un an capacitatea instalată în centralele țării;

b) o capacitate de 1,5 ori mai mare decît cea instalată în peste șase decenii de electrificare dinainte de 1944.

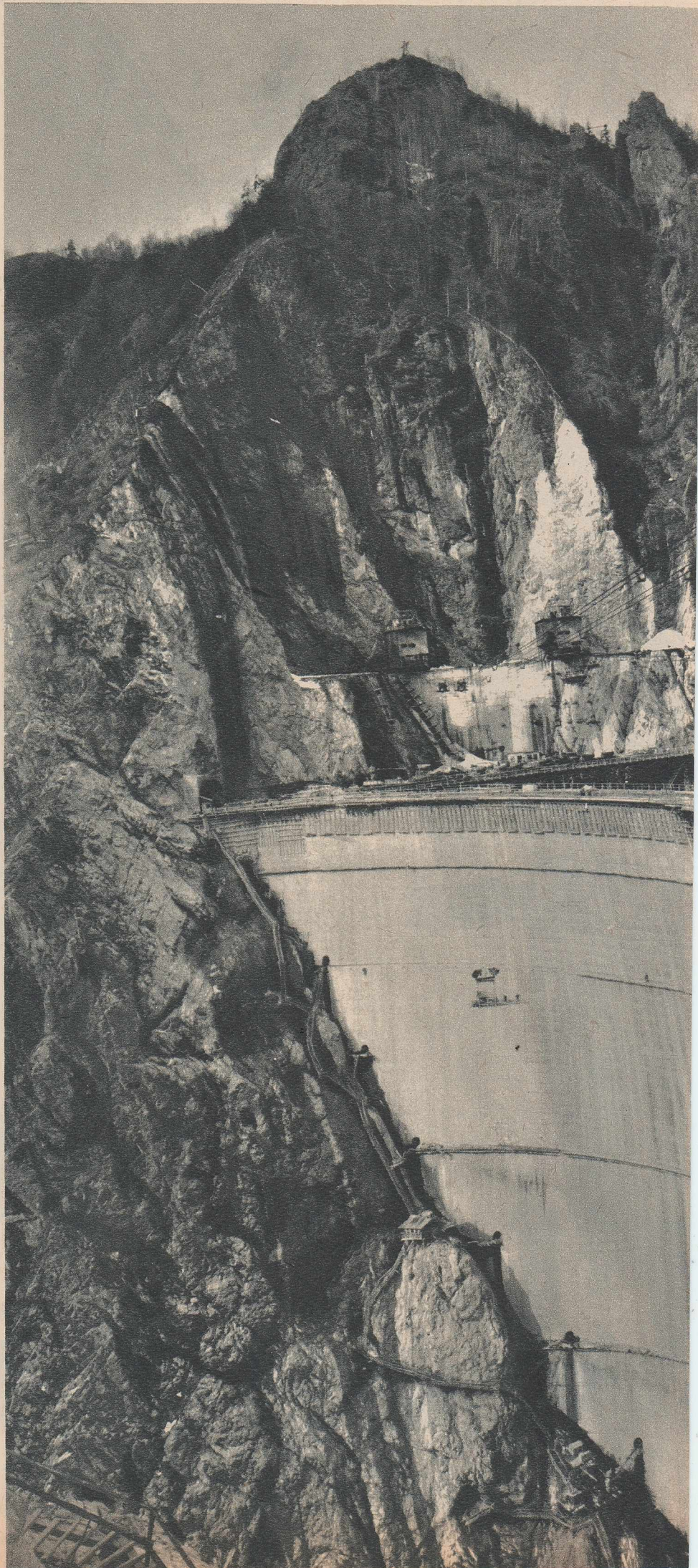
Încercați o concluzie firească: etalonul ritmului de electrificare socialistă este astăzi într-un raport de aproximativ 1 la 100 în comparație cu trecutul. Sau, cu alte cuvinte, anul 1966 va fi egal, prin rezultatele sale „electrice”, cu ceea ce s-ar fi realizat într-un secol dacă se menține ritmul electrificării din trecut. Astăzi și dispecerul național de care am amintit în primele rînduri este pe cale de a nu mai corespunde necesităților. Și ce credeți? Se construiește unul nou în imediata vecinătate a celui vechi. În aceste zile lucrarea a început să depășească stadiul fundațiilor.

Ce capacități vor intra în funcțiune în acest an și unde? Un bloc de 50 MW a început să livreze energie electrică zilele trecute la cen-

● O caracteristică a instalațiilor moderne este creșterea parametrilor aburului. În cazanele care au fost instalate în anul 1950, parametrul aburului au fost de 30 atm. și 400 grade C, pe cînd în cazanele care se instalează azi acești parametri au ajuns la 140 atm. și 570 grade C.

● Creșterea parametrilor aburului are ca rezultat scăderea consumului specific de combustibil de la 597 grame combustibil convențional pentru fiecare kWh, la grupurile de 12 MW de la Ovidiu și 524,9 la grupurile de la Comănești, la 328,9 grame combustibil convențional/kWh la grupurile de 100 MW de la Luduș și va scădea la 264 grame combustibil convențional la kWh la grupurile ce se vor instala la Craiova. Deci, din aceeași cantitate de cărbune o cantitate dublă de energie.

● Producția sporită de energie în anii viitori va fi asigurată prin punerea în funcțiune a unor capacități care vor însuma 4 000 MW în perioada 1966-1970 și 6 000 MW în perioada 1970-1975, ceea ce înseamnă că la sfîrșitul anului 1975 puterea instalată a țării va fi de 27 ori mai mare decît cea din anul 1938 și de aproape 4 ori mai mare decît cea existentă la sfîrșitul anului 1965.

Un obiectiv important al planului de electrificare, inițiat de partid, este hidrocentrala de pe Argeș. În fotografie: barajul „Vidraru” ajuns la cota sa finală.

Linia de foarte înaltă tensiune — 400 kV — Luduș-Slatina, ale cărei construcții metalice impunătoare adaugă elemente noi în peisajul industrial al României.

trala termoelectrică București-Sud. Alte trei turbine cu gaze de câte 35 MW fiecare vor intra în funcțiune eșalonat în continuare până la finele anului. Un grup de 100 MW a sporit zilele acestora puterea centralei electrice de la Fintinele și altul de 50 MW a celei de la Borzești. La Luduș va intra în funcțiune un grup de 100 MW și altul de 200 MW — primul de această capacitate din țară. Centrala va ajunge la o jumătate de milion kilowați, adică aproape cât avea întreaga țară în 1938. Dimensiunea cifrelor pare amețitoare.

Încercați și o altă comparație: în preajma războiului puterea instalată a țării era fărâmițată în câteva mii de unități energetice mici. Cea mai mare centrală, cea de la Grozăvești, însuma abia 50 000 kilowați, fiind alcătuită din 6 unități de puteri diferite. Acum se instalează blocuri turbogeneratoare cu puteri de cincizeci, o sută sau chiar două sute de mii de kilowați fiecare. Într-un viitor apropiat le vor urma unități și mai puternice.

Nu rămâne în urmă nici folosirea apelor. La mijlocul lunii martie a început acumularea apelor Argeșului dincolo de barajul de la Vidraru — rezerva de putere care va acționa pentru început cele patru hidroagregate însumând 220 MW ale hidrocentralei „Ch. Gheorghiu-Dej” de pe Argeș. În anii viitori vor fi puse în funcțiune noile agregate ale Argeșului, cu alți circa 50 de MW. Câteva grupuri de hidroagregate vor intra în funcțiune la Bacău — unitate ce face parte din cascada de hidrocentrale de pe Bistrița în aval de Bicaz.

Actualitatea șantierelor energetice consemnează construcții și montaje la centrale noi sau exis-

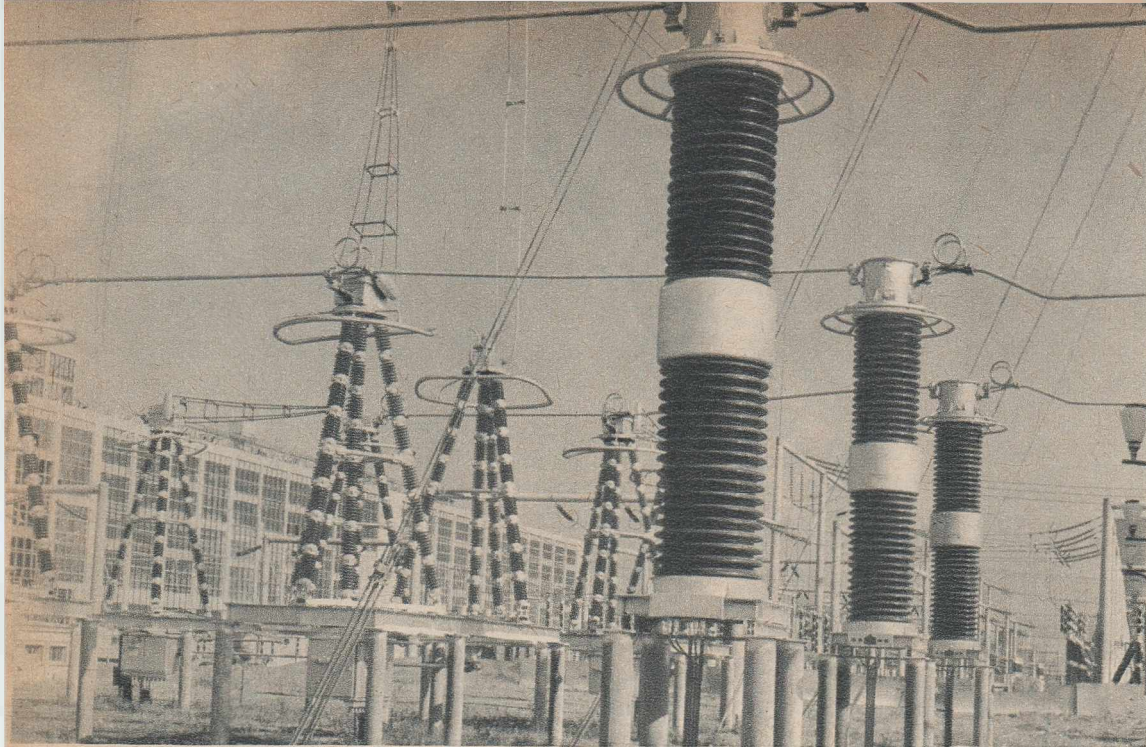
tente, cu termene de intrare în funcțiune în anii viitori. Capacitatea centralei termoelectrice de la Borzești va fi completată cu încă două grupuri de câte 200 MW. Se lucrează și la CET-Galați, care în prima etapă va dispune de 150 MW, alimentind cu căldură, apă caldă, abur tehnologic și energie electrică combinatul siderurgic. În parte, drept energie primară, centrala va folosi gazele de la furnalele ce se vor construi aici. Un volum mare de lucrări este prevăzut în continuare pe șantierul CET-Craiova. În cursul acestui an urmează să înceapă construcția unei mari centrale, ce va funcționa pe bază de carbune energetic din Valea Jiului. Centralele de la Oradea și Iași vor fi completate cu noi capacități.

La principalul obiectiv hidroenergetic — sistemul de la Porțile de Fier — lucrările au continuat în tot cursul iernii, iar o dată cu primăvara ele se desfășoară într-un ritm din ce în ce mai viu. Au început lucrările la viitoarea hidrocentrală de pe Lotru, unde o cădere folosibilă de circa 800 m — cea mai mare cădere amenajabilă din țara noastră — va permite să se obțină din acest râu de munte o cantitate de energie de peste două ori mai mare decât cea pe care ne-o oferă Argeșul.

pe unde se scurg fluviile de energie

O sumară privire pe hartă ne convinge de faptul că, în raport cu milioanele de consumatori ai energiei electrice, numărul centralelor este astăzi re-

(Continuare în pag. 8)

Stație de transformare la termocentrala Luduș-Iernut. Este una dintre cele mai moderne lucrări de acest gen construite în țara noastră în ultimii ani.

ORGA LUMINILOR

... dus la câteva zeci de unități mari, amplasate în cea mai mare parte în apropierea surselor de energie primară: cărbune, țiței, gaze naturale, căderi de apă. La consumatori energia vine prin intermediul rețelei de linii de înaltă și foarte înaltă tensiune, în continuă completare. Răscind butonul lămpii de pe noptieră niciodată nu vom ști dacă energia transformată în lumină exista, doar cu o fracțiune de secundă, în urmă, sub forma unei picături de apă din Bistrița căzută pe vreo paletă a turbinelor de la Stejaru sau era o fărîmă de cărbune ars în cuptoarele de la Paroșeni.

Paralel cu creșterea puterilor instalate și cu apariția de noi consumatori, se dezvoltă și rețeaua de transport a energiei electrice. Urmează să intre în funcțiune linia de 400 kilovolți București-Gura Ialomiței-Galați (la început ea se va utiliza pentru curent la 220 kilovolți), cea de la Luduș la Slatina care va prelua pe parcurs și energia hidrocentralei de pe Argeș. Linii de 220 kilovolți se construiesc între Paroșeni-Hunedoara și Craiova-Bechetu (aceasta din urmă pentru interconectarea sistemului nostru energetic cu cel din R.P. Bulgaria). Începe construcția liniei Bicăz-Borzești. Alte numeroase linii de 110 kilovolți și pentru tensiuni mai mici, precum și stațiile de transformare necesare vor completa rețeaua.

● Dacă în 1950 cea mai mare centrală a noastră era Grozăvești, cu o putere instalată totală de 89 MW, în 1952 locul ei este luat de Doicești, cu 120 MW, în 1963 puterea instalată maximă a fost de 200 MW la CET-Brazi, iar în 1964 puterea instalată la CET-Paroșeni și CET-Luduș a ajuns la 300 MW. În viitor, Centrala Luduș, depășind această cifră, va ajunge la o putere instalată de 800 MW, iar Centrala electrică de termoficare Craiova va atinge 1 000 MW.

● Capacitatea unitară mare a agregatelor este o caracteristică a centralelor moderne. În 1952 la Centrala termoelectrică Doicești au fost instalate grupuri de cîte 20 MW, în 1965 la Luduș sint instalate grupuri de cîte 200 MW, iar în 1968 extinderea Centralei electrice de termoficare Craiova se va face cu grupuri electrogene de 315 MW.

hrana kilowaților instalați

Gazul metan, țițeiul, cărbunele și apa sînt principalele resurse de energie primară care alcătuiesc hrana kilowaților instalați cărora li s-a adăugat recent și energia atomică a citorva elemente ale subsolului. Dispunem de toate aceste resurse. Gazele naturale și țițeiul au însă o importanță deosebită ca materii prime în industria chimică, unde produsele obținute au o valoare de cîteva sute de ori mai mare și de aceea folosirea lor energetică va fi limitată pe viitor. În schimb cărbunii și puterea apelor sînt chemate să joace un rol din ce în ce mai mare. În ultimii zece ani, pornind de la Rovinari, unde începuse o exploatare în carieră a ligniților, explorările geologice au delimitat un extrem de bogat zăcămint de ligniți, de mare întindere și cu straturi groase în nord-vestul Olteniei. Noul bazin carbonifer, cu rezerve cunoscute de peste 3 miliarde de tone ligniți, din care jumătate exploatabili în condiții economice avantajoase, va deveni în anii viitori una din principalele surse de energie primară pentru energetica noastră. În această zonă urmează să se construiască și centrale de mare capacitate.

În acest cîncinal va fi începută construcția unei centrale electronucleare cu o putere de 500-600 MW. Se preconizează ca a doua tranșă de cel puțin aceeași putere să intre în funcțiune în ultimii ani ai cincinalului următor. Prin construirea acestor centrale, țara noastră va intra în rîndul țărilor care utilizează pe scară largă energia nucleară în scopuri pașnice. În felul acesta și uraniul, alături de resursele de energie primară așa-numite clasice, va deveni una din principalele surse energetice.

Cînd se lasă seara, bolta înstelată privește noua față a României de azi, împodobită cu strălucirile orașelor și satelor, uzinelor și șantierelor. Cu fiecare an, uriașa orgă a luminilor ce cuprind țara sपोeste în dimensiuni și strălucire, revărsîndu-și cu generozitate energia în laboratoare, fabrici și cămine. Gîndirea creatoare a omului de știință, truda tehnicianului, inginerului și a fiecărui muncitor care participă la descătușarea și nașterea noilor izvoare de forță datoresc și-guranța împlinirii succeselor trecute, prezente și viitoare, înțelepciunii Partidului Comunist Român — călăuză încercată a întregului popor — care în curînd va număra 45 de ani de luptă și victorii.

AI. MAXIMILIAN

adolescenții

subiect de roman

În dimineața zilei de 11 martie, Alexandru Iordache, un distins profesor de la liceul „Emil Racoviță” din București, a primit în cancelarie o vizită. O femeie necunoscută, cu chipul obosit și părul alb.

— Cine sînteți dumneavoastră ?

— Mama elevului Brezuleanu.

— Nu cunosc nici un elev cu acest nume.

Femeia a suris. I-a întins un carnet cu coperte albastre. „Diplomă de merit”. Brezuleanu P. Alexandru a absolvit Facultatea de matematică-mecanică, secția de algebră, cu media zece.

★

„Îl cunosc de zece ani, dar nu l-am văzut de vreo șase, îmi povestește peste un ceas profesorul. Mi-a fost elev, și-l simțeam apropiat. Era în clasa a opta, cînd s-a îmbolnăvit foarte grav (poliomielită) și medicii i-au interzis să mai urmeze cursurile școlii. Măică-sa, pe care acum n-am recunoscut-o, femeie foarte tină pe atunci, lucra în specialitatea ei : e absolventă a Institutului de științe economice. A renunțat la serviciu și la orice preocupare personală și s-a dedicat băiatului. Din cînd în cînd stăteam de vorbă cu ea : de aceea, poate, m-a ținut minte. Îl aducea zilnic la școală, îl aștepta pe o bancă lîngă intrare în tot timpul orelor de curs (nu voia să-l lase singur) și apoi îl conducea acasă. Am văzut-o albind”.

★

— Am aproape 23 de ani.

Nu 22, ci „aproape 23”. Alexandru Brezuleanu are o figură deschisă, de boxer vesel, și ochi albaștri. De cîteva luni, de cînd a terminat facultatea, lucrează la centrul de calcul al universității. Preocuparea actuală : logica matematică. Activează sub conducerea academicianului Moisi. Profit de ocazie și-mi exprim admirația pentru articolele despre viitorul științei, ale savantului, eselist cu un stil de o rară eleganță. Pomenesc o lucrare apărută recent în revista „Secolul 20”.

— Mi-e deosebit de apropiată o idee anume din această lucrare : aceea că o cercetare științifică nu se termină niciodată. Rezultatele nu sînt și nu pot fi definitive.

— Ce v-a atras către studiul matematicii ?

— În primul rînd, faptul că matematica modernă îți dă posibilitatea de a lucra cu niște noțiuni care sînt foarte precise și foarte strîns legate de realitate, fără să corespundă totuși unor obiecte anume. Al de-a face cu niște vise exact conturate și care rîmîn totuși vise. E plăcut să lucrezi cu visele. În al doilea rînd, m-am specializat în algebră, pentru că lucrul cu axiomele, căutarea și găsirea drumului celui mai scurt de la concret la abstract, îmi dau o senzație de liniște și de echilibru.

Echilibru.

Alexandru Brezuleanu merge cu greutate.

★

— Mama ?

Țînărul se gîndește. Probabil că în clipa aceasta seamănă cu femeia care a albit. Zîmbește. Face un gest stingaci.

— Pricupești și singur...

★

— Tovarășa Brezuleanu ?

— Da. Vă interesează Alexandru, știu. I-a plăcut matematica de mic. Nu-l puteam lăsa cu școala neisprăvită. Apoi — la facultate — mă obișnuisem

— A fost greu ?

— Am încercat să facem lucrurile cît mai normal. Și apoi, nouă ani nu sînt o viață de om. Princi-palul este că maladia se ameliorează treptat.

Nouă ani nu sînt o viață de om. Poate.

— Mulțumesc. Îmi permiteți să vă sărut mina

Florin MUGU

ANCHETA FLACĂRII

V-ați gândit la tineret?

Fie că avem sau nu directe responsabilități paterne, fie că ne recunoaștem ori nu existența unor virtuți pedagogice, un lucru este sigur: noi, cei de azi, purtăm răspunderea celor de mâine. Personalitatea unei generații, modelată de cerințele epocii, a purtat totdeauna germenul sădit de generația anterioară. Se vorbește despre un anume neastâmpăr al tineretului de azi, de o anumită independență excesivă, de o pasiune pentru tehnică ce alungă lirismul — trăim doar în epoca ciberneticii, în care o simfonie se poate naște în creierul unei mașini electronice!

Poate de aceea responsabilitățile noastre ne apar sporite, mai ales când este vorba de lumea pirituală a tineretului. V-ați gândit, în acest sens, la tineret?

- dacă am avea o cinematecă a tinerilor...
- mergeți dimineața la film? ● cu o „dragoste la zero grade” nu se face primăvară

Sîntem înclinați adesea — cum n-am mai spus-o și în prima parte a anchetei noastre — să identificăm pe tinerii iubitori de film cu cei care, ore în șir, fac coadă la bilete pentru „Pardaillan” ori „Winnetou”; să considerăm meciurile de fotbal (împotriva cărora, de fapt, nu înțelegem, nu avem nimic) drept o pasiune totalitară, iar mușca sincopată drept favorita numărului 1 a tinerilor. Trebuie să rememorem că există, în această

judecată, o doză bună de prejudecată. Dovada: cele spuse de interlocutorii noștri:

Cinemateca este încă greu accesibilă, locurile ei fiind limitate, în timp ce foarte mulți tineri sînt doritori de cultură cinematografică. Este drept, noi cei de la filologie sîntem niște privilegiați: cu ajutorul arhivei organizăm la facultate seri de film cu programe interesante (Șerban Berindei, filologie). Dar oare nu ni s-ar putea atribui nouă,

studenților, un cinematograful al cărui repertoriu să aibă un profil asemănător celui al Cinematecii? (Gh. Costăchescu, tehnologia construcțiilor de mașini). Ce s-a întîmplat cu cinematograful „Tineretului”? După ce și-a tot mutat firma de la o sală la alta, a dispărut definitiv (ing. Ioana Voinea). Ar fi bine primit un cinematograful de reluări. Programul de dimineață al Cinematecii este cu totul insuficient. Cîți dintre noi au posibilitatea să meargă dimineața la un film? (Dumitru Răuceu, tehnician). Dacă am avea un cinematograful al nostru, am fi dispuși — noi, studenții de la filologie — să redactăm programele de sală, în orice caz mai de tînută

decît cele difuzate la Cinematecă. (Doina Boeriu, I.A.T.C.). De ce se aduc cu întîrziere marile filme despre care presa vorbește atîta? Ne-ar interesa și filme documentare de artă — cinematograful poate înlesni mult înțelegerea fenomenului plastic modern (Carol Herșcovici, fizică). După părerea mea, cineaștii noștri ne-au rămas cu mult datori. Filmele despre și pentru tineri sînt puține și sărace. Cu o „Dragoste la zero grade” și cu un „Caudeamus igitur” nu se face primăvară... Să știți că nu am uitat „Străinul” sau „Tudor”, dar tot nu mi se par de ajuns (Gabriela Mișcu, montatoare). E de la sine înțeles că ne plac filmele de aventuri, dar nu toate; unii școlari se pot omori după „Mongolii” sau „Cartouche”, dar noi preferăm un western de calitate — cum ar fi „Cei 7 magnifici” — sau un „Stanislas” al lui Jean Marais. Dar de ce atît de puține filme muzicale? (Sergiu Mircea, medicină).

- toate drumurile duc la... D.R.C.D.F.
- credincioși sălii de cinematograful
- cînd ne năpădesc cartaginele...
- un spectator neglijat: școlarul
- favoritul unanim: filmul istoric românesc

Cînd e vorba de făcut reproșuri în materie de repertoriu cinematografic, toate drumurile duc la Direcția rețelei cinematografice și difuzării filmelor. Ca să fim onești, însă, să recunoaștem că tot prin D.R.C.D.F. am făcut cunoștință și cu cîteva din marile pelicule ale cinematografiei mondiale. Discuția noastră cu tov. Andrei Ovidiu, director adjunct al instituției, are un început de bun augur, pentru că:

— Pentru că tineretul este, ca să spunem așa, clientul nostru de

bază. Ați încercat vreodată să faceți media de vîrstă a publicului ce frecventează cele 4 spectacole de pînă la ora 7? Noi am făcut-o și am ajuns la concluzia că din cei 200 000 000 de spectatori anuali, majoritatea zdrobitoare o constituie tinerii, tinerii de la orășe dar — și rețineți aceasta — mai ales tinerii de la sate. Aceasta ne obligă, o știm bine. Cu atît mai mult cu cît publicul nostru se dovedește neobișnuit de credincios sãlii de cinematograf, acum cînd este intens solicitat de televiziune: sîntem una din puținele țări din lume în care numărul spectatorilor de film nu a scăzut, ci dimpotrivă, și care își permite să programeze cite șase spectacole pe zi.

— Să înțelegem prin aceasta că vă gândiți la tineret?

— De bună seamă, și să știți că nu o dată ne-am privit cu oarecare nemulțumire... Dacă adolescenților le oferim îndeobște un repertoriu pe gustul lor — selectat însă și după criterii educative — avem o categorie de spectatori realmente vitregită. Puștilor noștri de pe la 8 pînă la 14 ani le dăm doar niște filme de animație, destul de puține cantitativ și sărace în conținut. Cinematografia noastră a realizat cîndva un fermecător „Năică”, mai recent „Amintiri din copilărie” și cu asta... gata. S-a ajuns în situația ca matineele de la „Doina” să fie imposibil de urmărit: în sală e un vacarm asurzitor, fiecare copil poartă pe legea lui ceea ce va urma pe ecran, căci în lipsă de altceva, a văzut filmul de 3-4 ori.

— Dar ce s-a întîmplat cu cinematograful „Tineretului”?

— Să ne gândim împreună: cite categorii de vîrstă cuprinde tineretul — de la cel școlar pînă la cel cu studiile încheiate? Căreia din ele să-i dedici un cinematograf special? Am opta cu toții, desigur, pentru tînărul care a terminat deja liceul; dar oare acesta nu este obligat în primul rînd să cunoască valorile artei cinematografice, chiar dacă ele nu dezbate probleme de tineret? Pentru aceste filme, ar trebui să meargă în sălile obișnuite, cinematografului „Tineretului” rămîndu-i filmele ce i se adresează în mod special. Or, noi ne-am convins că nu am putea practic să-i asigurăm continuu un repertoriu de prestigiu. Am preferat, din loialitate, să renunțăm la formula cinematografului „Tineretului”, decît să-i întretinem o existență formală.

— Știm și noi, știți și dv., că repertoriul — și am spune chiar repertoriul destinat cu precădere tinerilor — a constituit adesea ținta unor săgeți critice din partea presei. Să recunoaștem că într-o vreme ne năpădiseră „Cartaginele în flăcări”, „Elenele din Troia” și „Muncile lui Hercule”...

— Recunoaștem. Am cumpărat și unele filme care puteau lipsi fără nici o pagubă de pe ecrane.

— Ca de pildă „Ultima cavalcadă spre Santa Cruz” sau unele din ecranizările după Karl May.

— Nouă ni se pare totuși că acestea sînt gustate de tineret. Pentru că, să nu ne înșelăm, filmul de aventuri, filmul de capă și spadă, westernul sînt mult îndrăgite și considerăm o obligație a noastră de a le oferi tinerilor. Trebuie să vă mai spunem, totuși, că anumite condiții contractuale ne obligă uneori să luăm o dată cu producția de tînută artistică, și unele pelicule mediocre. Iată, de pildă, vom aduce „Femeia nisipurilor” și „Zorba grecul”, dar și „Cleopatra” — unul din cele mai costisitoare filme turnate vreodată, dar nu și din cele mai bune. Probabil că satisfacția va fi de partea tuturor dacă, la sfîrșitul ace-

tei discuții, vă vom spune că cel mai mare succes de public (impli-cîndu-l deci și pe cel de casă) nu l-au făcut „Regina cîntecelor” sau „Winnetou”, ci „Tudor”, „Străinul”, „Neamul Șoimăreștilor”... Filmul românesc, cînd este de reală valoare, rămîne indiscutabil preferatul. Scrieți, vă rog, lucrul acesta; e bine ca cineștii noștri să-l audă cit mai des.

● și totuși la început a fost scenariul ● nu didacticism, ci viața adevărată ● mai aproape de sensibilitatea contemporană

— Dar nu numai ei, ci și scriitorii noștri — reia discuția de unde o lăsase tov. Ovidiu, regizorul Mihai Iacob. Nu vreau să dezvinovățesc pe confracții mei, dar am convingerea că dacă în literatură ar exista o abundență de nuvele, și schițe despre tineret — filmul ar avea și el de cîștigat: ar avea de unde să pornească. Dar lucrul acesta nu s-a întîmplat, așa că, în mod curios, deși majoritatea regizorilor noștri sînt tineri, „filme de tineret” propriu-zise avem puține. Să amintim pe cele din ultimii ani: „Gaudemus igitur”, „Dragoste la zero grade”, „Un suris în plină vară”, „Străinul”, „Duminică la ora 6”.

— Două din acestea, de altfel cele mai bune, ies totuși din sfera tematicii strict actuale.

— Cinematografia noastră a dezbătut foarte puține din problemele, din frământările generației de azi. Un film „total” despre tineret, un film în care să se spună totul nu se poate face; numai un ansamblu de creații ne-ar putea da o oglindă a tineretului de azi. În afară de aceasta, trebuie să ținem seama de faptul că tinerii au o anume seama de fapt că tinerii au o anume impermeabilitate față de tonurile didactice, moralizatoare, educația nu trebuie să li se facă ex-cathedra. Filmul are datoria de a rămîne un spectacol atractiv — dar nu tranșant — în care tinerii să se recunoască în înfățișarea fizică, în comportare, mergînd de la muzică pînă la îmbrăcăminte. În acest context, trebuie să existe acel element educativ capabil să exprime concepția noastră despre lume.

Fără să fac pronosticuri, pot totuși să spun că filmele la care lucrează în prezent citiva din colegii mei, promit să fie mai aproape de sensibilitatea contemporană. E vorba de „Diminețile unui tînăr cuminț” (regia A. Blaier, scenariu Ștefan Bănuțescu) și „Ultima noapte a copilăriei” (regia Savel Știopol, scenariu D. Carabă). Să sperăm că acestora li se vor adăuga și altele.

● la „conurență” cu sfîntul... ● piese vechi la un teatru nou ● balcon? rezervat secretariatului literar ● pleoară pentru lirism ● cultura teatrală — preocupare de seamă

Teatrul continuă să-și aibă credincioșii, pasionații săi spectatori: oricît i-ar face concurență Sfîntul de sîmbătă seară sau Varietățile de duminică, spectacolele bune își exercită mai departe atracția lor irezistibilă. Și tinerii nu se refuză

acestei chemări. Nu sînt ei cei mai perseverenți solicitori la „un bilet în plus”? Nu ne-au declarat tinerii muncitori de la „Electronica” că au văzut cele mai noi premiere ale stagiunii — de la „Jocul ielelor” la „Un tramvai numit dorință” și „Regele moare”? Nu ni s-au plîns studenții de faptul că în facultăți nu este destul de bine organizată procurarea de bilete și că, din păcate, teatrul „Ion Creangă” — în subtitlu și în program un teatru pentru copii și tineret — nu le-a oferit încă repertoriul așteptat?

Există la ora actuală cîteva piese de foarte bună calitate care ne introduc în problematica, în universul spiritual al tinerilor: „Simple coincidențe” de Paul Everac, „Bietul meu Marat” de Arbuzov. Dar prima se joacă la Teatrul Mic, cealaltă la Giulești. De ce nu la teatrul destinat anume tinerilor?

— Ați atins punctul nevralgic al activității noastre — ne răspunde directorul teatrului, apreciatul actor Ion Lucian. Dacă publicul de vîrstă mică și medie ne frecventează asidu spectacoalele, nu sîntem de loc satisfăcuți cu numărul de spectatori proveniți din rîndurile muncitorilor și studenților. Ne recunoaștem în întregime vina: i-am vitregit oarecum, în ce privește repertoriul, și nici nu ne-am făcut suficient cunoscuți. Așa se face că la un spectacol pentru tineri, cum e piesa Nataliei Gheorghiu și a Emiliei Căldăraru, „Bună dimineața, mîine!”, nu se vine pe cît am fi dorit.

— Cum s-ar spune, situația se prezintă invers ca în cinematografie, unde tocmai repertoriul pentru școlari este neglijat. Oare nu de asta se joacă cu săli pline, în acest teatru nou, piese vechi ca „Mușchetarii... Măgăriei sale!”, „Cocoșelul neascultător” sau „Harap alb”?

— Nu, în mod precis nu — intervine Ion Lucian. Spectacolele noastre și-au păstrat prospețimea, ele își cheamă încă spectatorii. Le-am reluat, tocmai pentru că voiam să oferim publicului nostru de la bun început un repertoriu larg (care să nu ne ceară totuși noi investiții artistice și materiale). Problema aceasta, a condițiilor materiale și tehnice extrem de dificile în care ne desfășurăm activitatea, continuă să fie pentru noi o problemă vitală. Și, totuși, am izbutit să prezentăm, în cele 16 luni de existență ale noastre, un număr de nouă premiere și să fim în fază înaintată cu repetițiile a încă trei piese.

— La ce greutateți anume vă referiți? Cu un an și ceva în urmă, în preajma deschiderii teatrului, mi-ați acordat un interviu în care vă plîngeați, pe drept cuvînt, de sărăcia de spațiu pe care o aveți la dispoziție.

— Îmi pare rău dar situația a rămas aceeași. Identice aceași: între spectacole, parte din decoruri sînt depuse în holul mare al teatrului, unde își au de altfel sediul atît atelierul de mecanică cît și cel de pictură. Holul de la balcon adăpostește întreaga administrație, plus biroul directorului, redus, realmente, la o simplă masă-biron. La balcon s-a instalat secretariatul literar — așa că noi nu putem vinde bilete la balcon. Situația aceasta se reflectă nemijlocit și în calitatea spectacolului: orice schimbare de decor — pe scena noastră îngheșuită cu decorurile a cel puțin cinci piese — se face cu un efort uriaș pentru a se evita zgomotele (și nu întotdeauna pot fi evitate) și într-un timp care lungeste peste măsură spectacolul... Dar noi nu ne pierdem speranțele: pînă la urmă, spațiul locativ nu va scăpa de insistențele noastre și ne va acorda, desigur, mult doritul local...

— Să revenim totuși la repertoriu... Ce răspunderi v-ați asumat în acest sens față de tinerii dv. spectatori, cum vedeți pe viitor profilul repertoriului dv.?

— Avem intenția de a forma publicul nostru tînăr o sistematică cultură teatrală. Cine este mai îndreptățit ca teatrul nostru să joace „Romeo și Julieta”, „Ifigenia în Aulida” ori „Pasărea albastră”?

— Intenția este excelentă. Dar esențialul rămîne, totuși, repertoriul original de actualitate.

— Fără îndoială. E necesar să menținem — sau să reamintim tineretului romantismul vîrstei. Vrem, de asemenea, să contribuim la educația patriotică, socialistă a publicului nostru. Sînt răspunderi pe care le resimțim de trei ori pe zi, în fața celor de trei ori patru sute de copii și tineri care ne vin zilnic la teatru.

● nu lansăm, ci consacram vedete ● împotriva „idolilor” de o zi ● grabastică treaba

Muzica ne intră des în casă și prin grațiile microsioanelor; de aceea tinerii au formulat multe pretenții la adresa „Electrecordului”. Le transmitem directorului acestei instituții, tovarășul Nestor Gheorghiu.

— Noi știm, și nu de azi, că reproșul ce ni se adresează cel mai frecvent privește o oarecare lipsă de operativitate a noastră — ne răspunde interlocutorul: de ce în momentul în care s-a lansat un interpret noi nu sîntem imediat pe piață cu discul? Să fim înțeleși: noi nu lansăm, ci consacram un talent. Știți doar cît de efemer și fragil e succesul interpreților de muzică ușoară. Chiar dacă au două-trei bune teleparații, nu putem prevedea evoluția lor ulterioară. Și noi nu ținem neapărat să lansăm — chiar dacă ar avea eficiență economică — „idoli” de-o zi. Această precauție a noastră ne condamnă însă citeodată la o anume întîrziere față de dorințele publicului. Discul Ancăi Agemolu îl scoatem în timp, în plin succes al ei, dar cu consecrarea lui Dan Spătaru nu am fost suficient de prompti. Tînărul cîntăreț și-a cucerit atît de fulgerător admiratorii, încît nu am putut demara în ritmul convenit, nu i-am putut scoate mapa atît de repede...

— Nu credeți însă că v-ați cam grăbit totuși cînd a fost vorba de unii cîntăreți străini? Meritau oare un Tedy Martino sau un Orlando discurile respective?

— Uneori ne-am grăbit; aveți dreptate în ce-l privește pe Martino. Dar Orlando a scos un disc bun.

— Noi am prefera, totuși, să-i avem acasă, în discuri originale, pe Aznavour și pe Bécud.

— Și noi, de bună seamă. Dar obligațiile lor contractuale cu anumite case de discuri din străinătate nu le-au îngăduit să răspundă solicitării noastre.

— Tovarășe director, ni s-au plîns tinerii că unele discuri au defecțiuni — mai ales nu sînt rezistente..

— Să nu credeți că fac o glumă dar adevărul este acesta: ritmul a prins, dinamica accentuată ale unor melodii moderne nu sînt practic suportate de brațele prea rigide ale picupurilor noastre. Drept care, sa dozele și se distruge discul.

— Credem că s-ar putea găsi soluție tehnică și pentru înlăturare acestor neazuri.

În iureșul ritmurilor moderne.

● romane așteptate dar încă nepublicate ● nu tot ce se cere are valoare ● imposibil de obținut ● „cum ne comportăm în societate“

În discuțiile pe care le-am avut cu tinerii noștri interlocutori a reieșit nu o dată că Editura tinerețului rămâne încă datoare pasiunilor de cititor pe care adolescența și treptele anilor următori le dezlănțuie. Dar să vedem care este părerăa tovarășilor Veronica Mihăileanu și Gheorghe Buzatu, redactori șefi la această editură.

— Considerăm și noi că trebuie să urmărim mai stăruitor publicarea unor cărți privind problemele specifice actualei generații tinere — ne-a precizat tov. Veronica Mihăileanu. Intenționăm, de altfel, să

publicăm romane ale vieții studențești, ale adolescenței. Deși avem colecții ca „Aventura“, „Cutezătorii“ și altele, socot că nu răspundem încă la înălțimea așteptărilor problemelor eroismului cotidian.

— La elaborarea planului editorial presupunem că ați avut în vedere și opiniile tinerilor cititori. În ce măsură și prin ce modalități sondați preferințele acestora?

— Primim foarte multe scrisori de la cititori. Organizăm deplasări pentru consfățuirii cu tinerii din fabrici și din școli în acele localități de unde primim mai multe sugestii. În selectarea preferințelor — a continuat tov. Ch. Buzatu — ne orientăm, în primul rând, după criteriul valoric (educativ, estetic) și nu după criteriul cerere, care nu corespunde totdeauna valorii certe. Avem legătură cu cinci școli din Capitală, la care se deplasează grupuri de redactori în mod periodic.

— Probabil că aceste demersuri vor favoriza în viitor și munca dv.

în direcția reeditărilor. Nu credeți de asemenea că ar fi bine să publicați și cărți dedicate modului de comportare a tinerilor în societate?

— Vă răspundem cu titlurile pe cale de apariție: „Cartea tinerelor fete“, „Cum să ne comportăm în societate“ și cu recenta carte apărută „Poștiți la dans“ de T. Vasilescu. Începând cu anul viitor, ne-am propus să publicăm mult mai masiv cărți care să pregătească și sub acest aspect tinerii noștri pentru viața care-i așteaptă.

● deveniri în traversarea anilor ● eroi potriviți în situații potrivite ● o replică viguroasă

Dintre numeroasele nume de scriitori amintite de tinerii participanți la ancheta noastră, cel al prozato-

rului Nicolae Velea a revenit frecvent. Iată-ne deci, întrerupându-l din scris.

— Personal, m-a interesat și mă interesează să consemnez mutațiile psihologice în ordinea socială și a devenirilor ținând de traversarea anilor. Adică, așa cum am încercat să surprind, în povestirile „În noapte“, în parte în „Înterupere“, și „În treacăt“, ruperea de mirajul copilăriei, trecerea plină de neprevăzut pe teritoriul adolescenței, care se face sinuos, uneori dominată de spaimă, alteori patronată de farmec și de curiozitate. Eroul meu din nuvela „Modificările și proprietățile lui Dindelegan“ (care urmează să apară la Editura tinerețului), este un tânăr activist de U.T.C. dintr-un sat, care transformă mentalități și deprinderi, modificându-se simultan și el însuși. Pentru a-i alcătui imaginea, m-am folosit de siluetele câtorva activiști de U.T.C., pe care i-am întâlnit în peregrinările mele de reporter.

— Ce teme și modalități socotiți că ar trebui să abordeze literatura pentru a da o imagine convingătoare a tînărului din zilele noastre?

— Cred că literatura noastră trebuie să ne prezinte eroi potriviți în situații potrivite. În nuvela „În treacăt“ (cu eroul ei, Dumnică), după care voi lucra un film împreună cu regizorul Lucian Pintilie, am vrut să arăt consecințele aproape dezastruoase la care duc superficialitatea. În „Întilnire tîrzie“, eroul — Vilă Virsan — este un tânăr contradictoriu, care nu s-a desprins, dar face efortul dureros să se desprindă de îndătinata activitate achizitivă de proprietar. Tutorul acestor eroi „întîrziati“ ai mei, Tudor Dindelegan le dă o replică viguroasă și activă.

— Care dintre tinerii noștri scriitori considerați că răspund mai cuprinzător la problemele care frământă tineretul de azi?

— Întrebarea mă cam stînjește, pentru că răspunzînd ar trebui să mă detașez și să par un scriitor mult mai matur decît sînt. Totuși... Cred că proza furtunoasă, robustă, a lui Fănuș Neagu, proza de o intensă dezbateră intelectuală a lui Nicolae Breban, proza de metaforă delicată a lui Vasile Rebreanu și umorul inteligent și plin de rezolvări neprevăzute a lui D. R. Popescu, întrunesc exigențele crescînde ale tinerilor noștri cititori. Ar mai trebui amintiți, desigur, și Iulian Neacșu, Sorin Titel, Dumitru Tepeș, Sinziana Pop, care se afirmă susținut prin lucrări de căutare inovatoare de mare interes.

★

Poate cea mai semnificativă concluzie la care ne-au condus investigațiile anchetei este următoarea: tineretul nostru se află într-o asemenea impetuoasă devenire și împlinire, cerințele lui sînt într-o asemenea continuă dezvoltare, încît fixează la un punct foarte înalt obligațiile producătorilor de bunuri materiale și spirituale. Să nu-l dezamăgim. Să-i oferim ceea ce ne așteaptă în mod îndreptățit de la noi.

Lăsăm deschise paginile revistei noastre pentru dialogul dintre tineri și cei ce le poartă răspunderea. Scrieți-ne, tineri cititori, scrieți-ne și dv., producători de valori necesare vieții noastre de toate zilele...

Anchetă realizată de Sanda FAUR, Magda MIHĂILESCU și Paul TUTUNGIU
Fotografii de Elena GHERA

CORESPONDENȚĂ DIN MOSCOVA

de Silviu PODINĂ

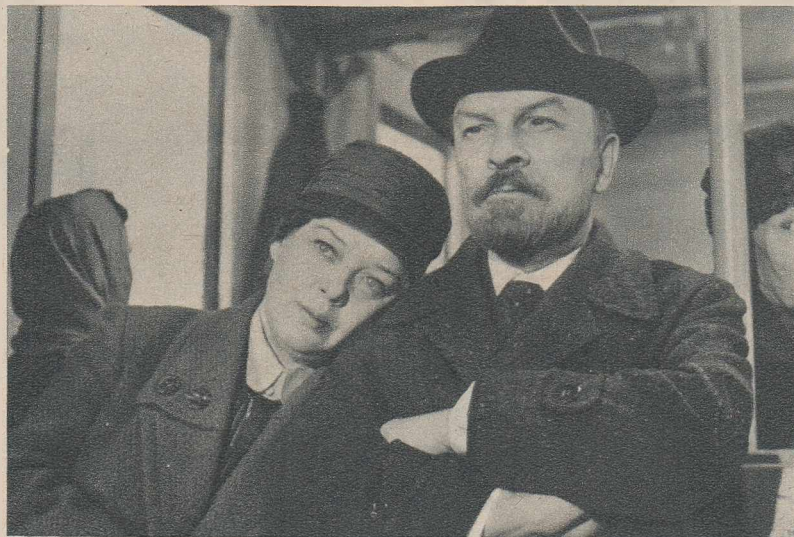
CU SERGHEI IUTKEVICI
DESPRE FILMUL „LENIN ÎN POLONIA”

Cunoscutul regizor sovietic se află la al patrulea film în care apare chipul lui Lenin (după „Omul cu arma” — 1938, „Iakov Sverdlov” — 1940 și „Povestiri despre Lenin” — 1956). Premiera noului său film „Lenin în Polonia” va avea loc la 14 aprilie la Moscova și la 21 aprilie la Varșovia. În numele cititorilor „Flacăra” l-am rugat pe Serghei Iutkevici să răspundă citorva întrebări legate de ultimul său film. Regizorul a acceptat cu amabilitate. Pentru început ne-am referit la împrejurările istorice care stau la baza scenariului scris împreună cu Evgheni Gabrilovici.

— În anul 1914 Lenin se afla în emigrație în acea parte a Poloniei care intra în componența imperiului austro-ungar — la Cracovia și în localitatea Poronin din Munții Tatra. În cele dintii zile ale primului război mondial, Lenin este arestat pentru „spionaj în folosul împăratului Rusiei” și închis la Nowy Targ. După eliberarea din închisoare el a părăsit Polonia, stabilindu-se în Elveția. La baza scenariului se află tocmai acest răstimp. L-am ales pentru că el corespundea intenției noastre de a realiza un film despre procesul gândirii lui Lenin. De aici și construcția neobișnuită a întregului film: Lenin se află în închisoare, dar gândurile lui parcă împing în lături pereții celulei, lăsând spectatorului posibilitatea de a le urmări. El își amintește întâmplări din trecut, apreciază evenimentele la care este martor și aruncă o privire în viitor. Ni s-a părut interesant să arătăm cu cât dramatism înregistrează Lenin izbucnirea războiului, cum caută o ieșire din situația creată, o soluție pe care să o poată indica apoi milioanele de oameni, partidului. Este posibil ca tocmai în aceste nopți fără somn petrecute în închisoare, să se fi infiripat teza leninistă despre transformarea războiului imperialist în război civil. „Lenin în Polonia” nu este numai un film istoric ci și contemporan, pentru că și în prezent problemele războiului și ale păcii preocupă omenirea.

— Cum s-a intruchipat în film această tematică atât de complexă?

— Atunci când Eisenstein se pregătea să ecranizeze romanul lui Dreiser „O tragedie americană” a așternut câteva pagini despre monologul interior în film. El n-a apucat să transpună în fapt această formulă cinematografică. Considerându-ne continuatorii lui, am realizat un film-monolog. În „Lenin în Polonia” nu există dialog în accepția obișnuită a cuvintului. Pe ecran răsună numai glasul gândirii lui Lenin. În căutarea soluțiilor inovatoare pe care trebuie să le aducă orice film, ne-am călăuzit și după exemplul lui Bertolt Brecht, a cărui creație ne este deosebit de apropiată. Nu întâmplător am montat pe scena teatrului studențesc, în perioada când lucram la scenariul filmului, piesa lui Brecht „Ascensiunea lui Arturo Ui poate fi oprită”. Brecht a găsit forme noi de tratare a marilor teme politice. În această ordine de idei filmul nostru polemizează cu cinematografia burgheză occidentală: mijloacele cinematografice inovatoare nu trebuie să se îndrepte spre psihanaliză și spre absurd, ci să atace problemele majore ale contemporaneității.

Actorul Maxim Strauh a emoționat întotdeauna prin veridicitatea cu care aduce pe ecran chipul lui Lenin.

Filmul este într-o anumită măsură și documentar. Cu excepția unui singur episod (greva din Petersburg), filmările s-au făcut în Polonia, în locurile pe unde a trăit Lenin.

Aș mai adăuga aici un lucru: am abordat, din punctul nostru de vedere, dezbaterea unor teme interioare frecvente în cinematografia actuală: singurătatea omului, contradicția dintre individ și societate. Lenin este singur și, în sens fizic, zăvorât după grații.

Dar tema interioară a filmului nostru s-ar putea defini: învingerea singurătății. Lenin nu gândește numai pentru sine, ci pentru întreaga omenire. Consider că arta cinematografică socialistă trebuie să dea răspunsurile ei la marile teme eterne umane. În acest sens sint pentru „filmul intelectual” sau „filmul filozofic”. Asta nu înseamnă că acest gen de film este destinat numai specialiștilor, ci el trebuie astfel realizat încât să fie accesibil milioanele de spectatori.

— Cîteva cuvinte, Serghei Osipovici, despre colaborarea cu cineștii polonezi și despre distribuția filmului.

— „Lenin în Polonia” este o coproducție sovieto-poloneză realizată de studioul „Mosfilm” în colaborare cu grupa de creație „Studio” condusă de regizorul Alexandru Ford. Rolul lui Lenin este interpretat de Maxim Strauh, unul din prietenii și colaboratorii lui Eisenstein, iar cel al Nadejdei Krupskaja, de Anna Lisianskaia de la Teatrul Pușkin din Leningrad. Unul din cei mai interesați actori polonezi contemporani, Edmund Feting, interpretul lui Hamlet și al lui Raskolnikov din „Crimă și pedeapsă”, interpretează rolul revoluționarului polonez Ganetzki, prieten al lui Lenin.

Coregizor este Jan Rutkiewicz, un cineast tânăr, absolvent al Școlii de cinematografie din Lodz, iar operator — Jan

Leaskowski, unul din cei mai dotați operatori polonezi, semnatarul imaginii din filmele „Trenul” și „Ultima zi de vară”.

Aș vrea să mă folosesc de prilejul pe care mi-l oferă revista „Flacăra” prin intermediul dv., a spus Serghei Iutkevici în încheierea interviului, pentru a adresa un salut prietenesc lui Liviu Ciulei, un creator care gîndește, un artist multilateral. Personal aștept cu nerăbdare fiecare nou film al său. În curînd vom vedea la Moscova și „Pădurea spinzuraților”, despre care am aflat numai lucruri bune. Ca regizor de desene animate, adresez

aceiași salut prietenesc și lui Popescu-Gopo, de asemenea un mare artist, care se bucură de o popularitate deosebită la noi.

Se întimplă un lucru curios

De cele mai multe ori, cînd u scriitor colaborează cu un cineast la un film căruia îi spune „de actualitate”, rezultatele pe care le vede cel mai puțin așteptate. Fie dintr-o prea mare încredere a scriitorului în virtuțile cinematografice (sau dintr-o necunoaștere tematică a acestora), fie dintr-o prea mare încredere a regizorului în litera scenariului, pe pinza albă apare altceva decît ceea ce a fost gîndit înainte. Ecranul singur nu poate face minuni, se știe; dintr-o parte, în schimb, este neîndurător. Așa se întimplă și în cazul cîntărilor de la Moscova. Regizorul nostru, Dumitru Radu Popescu, transpusă pe ecran de Geo Saulescu. Dintr-o scriere pornită de la cele mai bune intenții, ca o dezbateră despre vocație, pasiune, meserie, cinste, s-a ajuns la un material cinematografic plin de afirmații, dar lipsit de întrebări revelatoare, cu oameni care, în ciuda voinței și eforturilor vizibile depuse de autori, mimează trăiri în care nu arareori recunoaștem cele mai „noi” scheme matism. Un geolog (George) dă votat trup și suflet profesiei și tace mult, vorbește puțin, dispăruiește twistul și este înșelător soție, care nu-l înțelege și se plictisește alături de el. Un geolog (Romi), tot devotat și dar mai tînăr, deci mai modern și mai teribilist, vrea să pară interesant; afișează lipsa adevărată pasiuni de dragul jocului de cîștig („Sînt un funcționar în geologie”), bea scotch, poartă barba etc. Iar al treilea geolog (Emil) este cel asupra căruia cad cele mai multe păcate: arivist, egoist, îngîmfat și, în special, de o răbdare în relațiile cu femeie („Hai, vreau... nu te-am înșel niciodată”). Mai există și o personajă feminină pură, delicată (Dinela), dar rolul său nu este decît strict decorativ și complementar: din memorabilele puse cîminte cap la cap (rețeta este, după cîte știm, după unul oricărei trăsni în materie

pe platour
și în culise

● În filmul lui Jacques Demy „Domnișoarele din Rochefort” alături de actrițele surori Catherine Deneuve și Françoise Dorléac va apărea cunoscutul cîntăreț Sacha Distel.

● Luna aceasta, după întoarcerea de la New York, unde va asista la premiera filmului Modesty Blaise, actrița italiană Monica Vitti va fi interpreta unei „simple povești de dragoste” (caracterizarea îi aparține), într-un film semnat de regizorul Florestano Vancini („Intimitate”).

● Richard Burton și Elizabeth Taylor se află la Roma

unde, sub conducerea lui Franco Zeffirelli, participă la ecranizarea Femeii îndărătnice după Shakespeare.

● Din nou un film „capă și spadă” cu Gera Barray, o producție franco-italo-spaniolă al cărei erou este de astă dată un celebru cîntăreț: Surcouf. Așadar, bătăliile vor avea loc de astă dată nu numai pe uscat, și pe mare. Bineînțeles, nu lipsi povestea de dragoste. Partenerul lui Barray în acest film vor fi Geneviève Casse (o vom vedea în „Serbările galante”) și Antonella Lualaba (în fotografia din dreapta).

„La porțile pământului”

retrospecție, fie ea oricât de nevinovată) se încheagă de fapt povestea pe care o vedem și auzim pe ecran.

Sinceri să fim, nu știm ce altfel de film s-ar putea face plecând de la un scenariu ca cel din discuție; regia (oricâtă gândire artistică și fantezie potențială ar avea semnatul ei) este silită de la început să se miște într-un cerc închis — acela al

transpunerii lineare a textului. Aptitudinile lui Geo Saizescu nu au avut aici un teren fertil; doar unele intervenții în montaj, câteva nuanțe comice, precum și o anume dirijare și compunere a mișcării actorilor ni-l amintesc pe realizatorul „Surisului în plină vară” și ne îngăduie să-i privim cu încredere perseverența în domeniul filmului cu tematica inspirată din actualitate.

Ca și alte filme ale noastre care s-au bucurat de o distribuție bine aleasă, „La porțile pământului” reunește actori care, datorită sigurei intuiții a regizorului, s-au arătat dispuși să creadă în eroii lor mai mult decât le sugera rolul, să-i investească cu datele personalității lor: George Constantin, de o caldă umanitate, cu marea lui putere de a vorbi prin tăceri și priviri semnificative, Sebastian Papaiani, a cărui spontaneitate are, fără doar și poate, ceva cu totul și cu totul original; puțin folosit în film, Gheorghe Popovici-Poenaru s-a străduit, nu fără rezultat, să înlăture aerul de personaj în alb și negru al lui Emil, să-l adâncească. Plăcută și de acum obișnuită cu aparatul de filmat — Ilinca Tomoroveanu. După reparația ei în „Procesul alb”, Marga Barbu confirmă reale însușiri de actriță de film, chiar dacă rolul nu este pe măsura lor. Cît despre prezența lui Dem. Rădulescu în rolul unui cioban posesor de tranzistor, poate ar fi fost bine dacă popularul comic ar fi avut puterea să refuze partitura: nu de alta, dar se vede de la distanță că personajul a fost creat de dragul actorului, fără nici o justificare (ajutorul său în descoperirea minereului de fier nu face decât să îngroașe liniile simplismului).

M. MIHAIL

O secvență expresivă cu Ilinca Tomoroveanu și George Constantin.

● Claude Lelouche, un regizor despre care se vorbește din ce în ce mai mult în presa franceză, intenționează să dedice un film binecunoscutului sportiv Anquetil.

● Nadja Tiller, Stefania Sandrelli și Mylène Demongeot vor apărea alături de Jean-Paul Belmondo în filmul lui Jean Becker Tendre voyou.

● Un film inspirat de viața lui Miguel de Cervantes. Cel care-l va realiza este regizorul Vincent Sherman; el și-a propus să înceapă filmările în luna aceasta. Rolul principal i l-a încredințat lui Alain Delon. Alături de el vor mai apărea Gina Lollobrigida, Ava Gardner, Yul Brynner.

● Scriitorul Georges Perec, deținătorul ultimului premiu Théophraste-Renaudot lucrează la un scenariu cinematografic după romanul său „Lucrurile”. Drept interpreți, a măturisit prozatorul, i-ar dori pe Jean-Louis Trintignant și Marie Laforet.

viața modernă și „langdeșaua”

Pe lângă manualul de croitorie pentru femei, librăriile pun la dispoziția celor ce vor să rivalizeze cu fabricile de confecții, cu „Arta modei” și cu celelalte cooperative specializate, o carte groasă din care pot învăța să facă tipare pentru costume și paltoane bărbătești, una despre dantele (cu croșeta și cu laseta) și, dacă nu mă înșel, un manual de broderie artistică. Concepute ca îndreptare pentru viitorii profesioniști, ele pot fi utilizate cu succes și de femeile care, neprecipându-se să-și folosească vremea într-un mod mai productiv sau mai plăcut, ar dori să reinvie, în a doua jumătate a secolului XX, economia casnică. Chiar presupunând că numărul amatoarelor ar fi destul de mare — lucru greu de crezut — tendința lui este în mod firesc de a descrește, intrucît este invers proporțional cu dezvoltarea producției industriei ușoare și a cooperatiei meșteșugărești. Și, dimpotrivă, deși posesorii de turisme formează încă un grup de mici proporții în raport cu populația țării, ei vor deveni, inevitabil, din ce în ce mai mulți. Iată de ce introducerea emisiunii lui Emanuel Valeriu „Oameni la volan” este într-un tot justificată, iar „cursul de croitorie” predat de Alexandra Ciocîrlan pare ciudat de anacronic. Sugerăm televiziunii un sondaj-concurs printre telespectatoarele: toate cele care vor putea dovedi că și-au croit și lucrat o fustă după tiparele și mularjele prezentate în dimineața de duminică să primească un premiu de la perpetuu Moș Gerilă care este Loto-pronosport. Bugetul acestuia nu se va resimți aproape de loc.

În definitiv, a face gimnastică dimineața este un lucru mult mai necesar omului din zilele noastre decât a ști să croiască o fustă evazată cu platcă. Chiar și numai pentru că ne reproșa indirect indolența noastră cea de fiecare zi (învățându-ne totodată câteva exerciții utile), gimnastica duminicală își merita cele zece minute de emisie, spre deosebire de perfect inutilul curs de croitorie.

Se pune întrebarea dacă nu cumva toate dibuirile televiziunii în materie de emisiuni consacrate exclusiv femeilor derivă din insuficiența preocupării de a răspunde cerințelor vieții moderne. Este clar, de pildă, că „Rețeta gospodinei” a devenit mult mai searbădă de cînd s-a considerat necesar (de ce oare?) să fie „realizată” în colaborare cu Ministerul Industriei Alimentare. „Dragile gospodine”, cum le numește insuportabil de afectat Crina Patriciu (cu greu s-ar fi putut găsi o prezentatoare mai neîndeminatică la vorbă și la faptă), nu aspiră în general să devină șefi bucătari în restaurante sau maeștri cofetari. Cînd vrem să mîncăm choux à la crème, fursecuri sau delicioasele pișcoturi denumite „langues de chat”, ne ducem la cofetăria din colț. Sînt mai reușite și mai ieftine decât dacă le-am face acasă, fără a mai vorbi despre marea efort pe care ni-l economisim. De ce să ne explice un maestru cofetar cum se face „langdeșaua”, de ce sînt aduși bucătari-șefi care ne divulgă într-o formă cu totul neliterară secretele marilor restaurante? Dacă se va continua pe această linie, așteptăm să ni se predea lecții de preparare a salamului italian, a piinii intermediare sau a cașcavalului Penteleu. Preferăm însă să le cumpărăm în continuare de-a gata. „Rețeta gospodinei” trebuie să redevină excelenta emisiune de pe vremea cînd simpaticele Dona Carozzi și Violeta Berbluc ne arătau cu o artă care ținea aproape de prestidigitatie cum se prepară, într-un fel nou, legumele de sezon, un desert rapid, o friptură mai suculentă. Urmau sugestii pentru meniurile săptămîinii viitoare (o problemă mereu actuală pentru toate gospodinele) și uneori demonstrarea celor mai noi aparate de menaj. Era o emisiune care își atîngea scopul. S-ar fi putut adăuga propuneri de meniuri pentru mamele care trebuie să pregătească de cu seară prinzul de-a doua zi al copiilor de școală, indicații despre toate produsele alimentare nou apărute în comerț, sfaturi pentru a economisi timp, bani, muncă în activitatea gospodărească.

„Pentru noi femeile”, o emisiune care nu și-a definitivat încă profilul, ar trebui să pornească de la studierea problemelor puse de viața de fiecare zi femeii în același timp soție, mamă și om al muncii. Dacă își va propune să ofere pentru fiecare dintre aceste probleme soluții realiste, în conformitate cu ritmul și exigențele vieții de astăzi, își va găsi echilibrul și deci dreptul la o programare mai frecventă.

Felicja ANTIPI

„renata lui hemingway

— Crîmpeie din viața lui Ernest Hemingway, oglindite în romanul său „Peste rîu și printre arbori“ și în mărturiile Adrianei Ivancici, prototipul Renatei, eroina cărții.

sînt eu”

Un om care creștea cîteva duzini de pisici; un om care vîna lei; un om care dispărea în Kenya — toată lumea deplîngîndu-i moartea — pentru a reapărea viu și nevătămat; un om căruia whiskyul îi era mai la îndemînă decît apa; un om căruia o specie de pești îi poartă numele. Am putea spune că el devenise o legendă, ca cele șapte minuni ale lumii, ca Brigitte Bardot sau Sophia Loren.

Hemingway rămînea însă, înainte de toate, un om. Coborît de pe pedestalul mitului, el devenea acel Hemingway care a dat romanului „Pentru cine bat clopotele“ motoul: *Nici un om pe lume nu-i doar un ostrov, stingher și de sine stătător; fiecîruia om este o bucată din continent, o pîrticică din întregul cel de căpetenie; dacă marea îi smulge cu valurile un bulgăre, Europa e împușînată, așa cum va fi orice limbă de pămînt, sau moșia ta ori a prietenilor tăi; moartea oricărui om mă vatămă pe mine, fiindcă mă aflu cuprins în omenire...*

Romanul său „Across the River and into the Trees“ („Peste rîu și printre arbori“), apărut în 1950, a fost tradus abia recent în franceză. Întîrzierea acestei editări este o urmare a dorinței exprimate de autor ca romanul să nu fie difuzat în Franța (țară unde și-a petrecut tinerețea și care, alături de Italia, Spania și Cuba, a reprezentat unul din punctele geografice de reper în viața sa agitată, desfășurată pe spațiul mai multor continente) decît după moartea lui.

în tranșeele miilor de soldați

„Peste rîu și printre arbori“ este unul dintre acele romane care demitizează războiul, îl coboară din înălțimi eroice la adevăratele sale coordonate, în tranșeele miilor de soldați. De aci și pasajele care repun în proporții reale unele bătălii de pe cel de-al doilea front al ultimului război

mondial. Iar unii dintre comandanții americani, englezi sau francezi ai trupelor aliate sînt schițați dacă nu în tonuri negre, cel puțin cu culori închise.

Colonelul Richard Cantwell, eroul romanului, pomenește de nehotărîrea, de incetineala mareșalului Montgomery atunci cînd trebuia să ia o hotărîre, de excesiva lui cochetărie vestimentară. Și față de compatriotul său, generalul Eisenhower, colonelul Cantwell — în care Hemingway poate fi cu ușurință recunoscut — nu are cuvinte prea bune.

Același ton în ceea ce îi privește pe alți comandanți aliați, astfel că nu e de mirare că apariția romanului în Statele Unite, în Anglia ca și în Franța a născut comentarii vehemente, care se refereau nu atît la valoarea literară, ci mai ales la aprecierile acestui colonel, sătul de bătălii, sătul de povești cu eroi și fapte eroice, consumate prin cluburi și baruri, care ura această „știință tristă a războiului“.

colonelul cantwell iubește

După aprecierile unor critici, „Peste rîu și printre arbori“ nu e cel mai reușit roman al lui Hemingway, dar similitudinile între destinul lui Cantwell și cel al autorului îi conferă valoare emoțională. Pot fi regăsite în acest roman toate marile teme ale operei lui Hemingway — dragostea alcoolului, războiul, vînătoarea, moartea. Aceasta este literatura lui Hemingway, cu tenta sa autobiografică, cu sentimentalismul ei oarecum desuet și cu acele dialoguri întinse pe multe pagini, conjugare de locuri comune și reflecții asupra problemelor capitale ale omului.

— *Povestește-mi desfășurarea adevărată a unor lupte.*

— *Spune-mi că mă iubești.*

— Te iubesc — spuse fata. Iubesc corpul tău dur și muscular și ochii tăi stranii care-mi fac frică când devin amenințatori, iubesc mina ta și toate rănile tale.

— Voi căuta să-ți povestesc ceva care iese puțin din obișnuit — spuse colonelul. Pot totdeauna să încep prin a-ți spune că te iubesc. Și asta e totul.

— De ce nu ai cumpărat sticlărie frumoasă? — întrebă deodată fata. Putem merge împreună la Murano.

Cîteva fraze din „Peste riu...” despre război, despre sticlăria de Murano și, în primul rînd, despre dragoste, această permanență în oricare din scrierile lui Hemingway.

De fapt „Peste riu...”, carte a cărei acțiune se situează în anul 1946, este un poem de dragoste — plasat la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial — între colonelul Cantwell, venit într-o permisie la Veneția, și tînăra contesă Renata — dragoste a cărei existență, amenințată de boala incurabilă a colonelului, îi dă dimensiuni de tragedie. O tragedie desfășurată pe parcursul a 72 de ore, ultimele pe care le trăiește Richard Cantwell și cărora le consacră Hemingway romanul.

Elanul unei adolescente de 19 ani se lovește de tot ceea ce a acumulat pe parcursul unei vieți colonelul Cantwell. Realitățile sînt dure:

— Ai fi fost general dacă n-ai fi mințit?

— Dacă aș fi mințit ca alții aș fi fost general cu trei stele.

Dar există pentru Hemingway dragostea, amestec de iluzie și realitate.

„secretul contesei rex“

Și realitatea s-a dezvoltat brutal în paginile unui număr al revistei pariziene „Paris Match”. Dezvăluirea pe care Hemingway a vrut să o evite, atunci cînd a interzis publicarea romanului său în Franța și Italia — din cauză că eroina, care se găsește și azi la Veneția, ar fi putut fi recunoscută — a făcut-o însuși personajul în cauză, strigînd în peste un milion și jumătate de exemplare: „Renata lui Hemingway sînt eu”. Acesta este titlul articolului; iar subtitlul — „Contesa Rex ne dezvăluie secretul său”. „Sîntem mîndri că publicăm textul Adrianei Ivancici, o poetă de origine dalmată, care a binevoit să scrie pentru noi povestea strînsei sale prietenii cu marele scriitor american, astăzi dispărut...”

Hardley Richardson, prima soție a lui Hemingway, care a împrumutat unele trăsături eroinei din „Adio arme”, acestui roman căruia „Peste riu...” îi este continuator firesc, a fost descrisă de scriitor în „A Moveable Feast” („Ospăț continuu”, în curs de apariție la E.L.U.). Adriana Ivancici și-a luat singură această misiune, povestind cum l-a cunoscut pe Hemingway, imediat după război, prin intermediul unor prieteni comuni, o vînătoare în lagună — descrisă în roman în pagini antologice — și își continuă amintirile sale despre scriitorul american, scriind:

„...Mult mai tîrziu am înțeles de ce eu (așa de mică pe lîngă el așa de mare) puteam să-i fiu utilă. Hemingway îmi spusese că a suferit de pe urma ultimei lui rani la cap și că, părăsind spitalul, nu mai putuse scrie nici un cuvînt. Ultima sa carte, «Peste riu și printre arbori», rămăsese neterminată. Și, după ce ne-am întîlnit, spunea el, a simțit o energie nouă. «Am putut din nou să scriu și-ți voi fi pentru aceasta recunoscător totdeauna. Am putut să termin această carte și să dau un chip eroului, iar pe al tău eroinei. Acum voi scrie o altă carte, pentru tine, și va fi cea mai frumoasă carte a mea. Voi scrie despre un bătrîn și despre mare»”.

privind oceanul cu hemingway

Apoi Adriana Ivancici (devenită ulterior contesa Rex) povestește vizita la Havana, unde locuia Hemingway. Noi amănunte despre scriitor, ceea ce dă interes mărturisirilor.

„...Papa bătea la mașină. În picioare. Mașina de scris era plasată în virful unui teanc de cărți, pe o masă. Se dădea înapoi cîțiva pași ca să se gîndească, se apropia din nou și bătea o frază, cel mult două...”

O dată Hemingway mi-a spus: «Vrei să-mi faci o mare plăcere? Hai cu mine la Cojimar»...

În golful Cojimar ploua încet. Vîntul ciufulea palmierii care rîvneau totdeauna cerul în căutarea soarelui. Noi priveam în liniște albastrul infinit al mării care se pierdea în albastrul cerului. Deodată vîntul s-a oprit și papa s-a ridicat.

Cît am stat oare acolo? N-avea nici o importanță, nimic nu părea să aibă importanță atunci, în afară de ocean. El s-a ridicat și a spus: «Mulțumesc». În tăcere, ne-am întors acasă”.

Desigur nu veridicitatea absolută a detaliilor interesează, ci descrierea în mare, încă o descriere a figurii acestui scriitor și om pe care succesul, încununat de decernarea Premiului Nobel, viața trepidantă care i-a adus numeroase satisfacții nu l-au putut opri de la un gest fatal.

bătrînul și moartea

Episodul relatînd ultimele clipe ale colonelului Cantwell este emoționant mai cu seamă prin amintirea morții lui Hemingway.

Colonelul a părăsit Veneția. Se înapoiază de la vînătoare în mașina condusă de șoferul său, Jackson. Simțind apropierea unei noi crize, Cantwell ordonă șoferului să o ia pe un drum secundar.

— Intoarce la stînga — spuse colonelul.

— Dar nu acesta este drumul spre Triest, domnule colonel — spuse Jackson.

— Lasă-mă în pace cu drumul spre Triest. Intoarce la stînga, e un ordin. Crezi că nu există în lume decît un singur drum spre Triest?

— Nu, domnule colonel. Voiam numai să vă fac atent, domnule colonel.

— Păstrează-ți observațiile pentru tine. Și nu mai spune nici un cuvînt pînă cînd nu îți permit s-o faci.

— Bine, domnule colonel.

— Scuză-mă, Jackson. Vreau să spun că știu încotro merg și că am nevoie de liniște.

— Bine, domnule colonel...

Cantwell se scotoci în buzunar și scoase un carnețel și un creion. Aprinse lumina și cu mîna la care fusese rănît scrisese un scurt mesaj cu majuscule.

— Pune asta în buzunar, Jackson, și fă tot ce trebuie în cazul indicat. Dacă ceea ce este indicat se adevărește, e un ordin.

— Bine, domnule colonel — spuse Jackson. Și întinzînd mîna, luă foaia îndoită și o puse în buzunarul din stînga al tunicii.

...N-ai de ce să te mai infurii — își spuse colonelul. Ai putea acum să te gîndești și la tine. Dar ar fi un lux.

Nu mai ești util în armata americană. Chestiunea e rezolvată definitiv. Ai spus adio dragostei tale. Și dragostea ta și-a spus adio. Ai vînat bine și Alvarito e înțelept. Totul e în regulă. Atunci, Dumnezeu, ce te mai poate chinui, băiatule? Sper că nu ești unul dintre acei cărora li se face părul măciucă cînd se gîndesc la ce li se va întîmpla.

Chiar în acea clipă începu criza, la care se aștepta de cînd pusese momelile cu barcagiul.

...A treia criză e de obicei fatală. Și ție ți s-a acordat și a patra. Ai fost totdeauna norocos.

Spasmul l-a apucat a doua oară, teribil...

— Jackson — spuse colonelul — oprește pe marginea șoselei conform regulamentului. Cunoști drumul pînă la Triest?

— Da, domnule colonel, am hartă.

— Bine. Eu mă mut în spate și mă întind pe bancheta mare a acestei păcătoase hodorogă de lux.

Atît a mai spus colonelul. A reușit totuși să ajungă la banchetă și să închidă ușa cu grijă, așa cum trebuia.

★

Unii critici au reproșat acestui roman lungimile, dialogul uneori lipsit de interes, excesele sentimentale. Dar acesta a fost și este Hemingway, care trebuie iubit așa cum concep dragostea eroii și eroinele sale, cu dăruire totală.

Sergiu BRAND

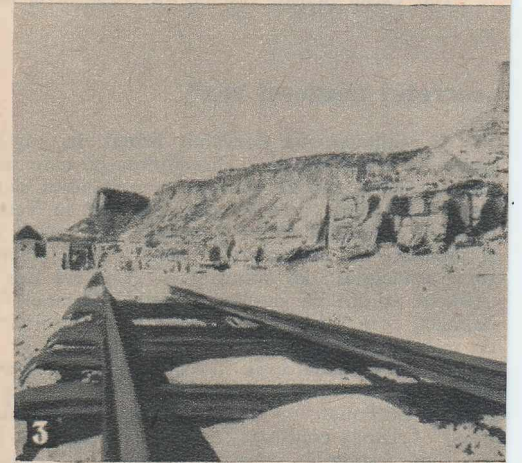

La vînătoare în Africa, cu soția sa, Mary.

Lawrence

Agentul „Intelligence Service”-ului așa cum este înfățișat, în plină acțiune, de Peter O'Toole în filmul lui Lean (foto 1) și așa cum arăta în postura de „Lawrence al Arabiei” (foto 2).

pagini
din istoria
spionajului *)
(X)

Intr-o primăvara de mai a anului 1935, pe drumul de țară de lângă Clouds Hills (comitatul Essex) un motociclist, încercând să evite doi bicicliști, cade el însuși victimă unui accident mortal.

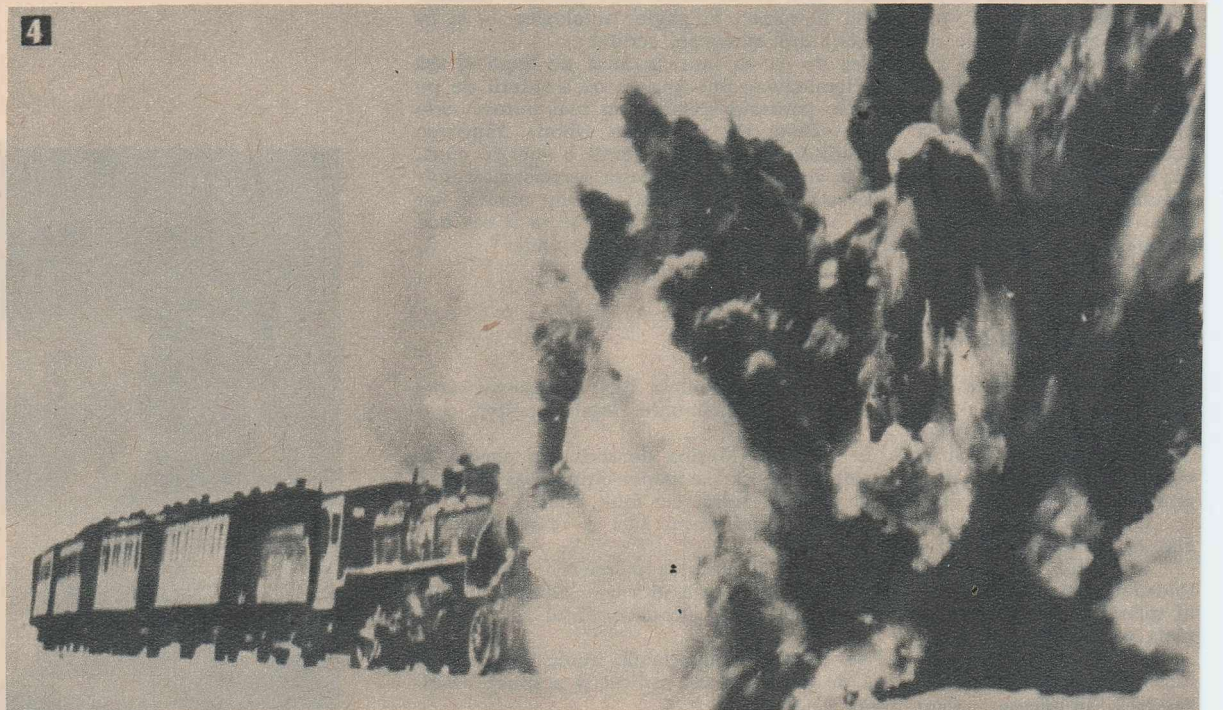
Din actele pe care le avea asupra-i reieșea că era vorba de un militar pe nume Shaw, „fără specialitate” cu matricola 338 171, de la un depozit al lui Marine Craft Section. Dar la serviciul funebru ce i s-a făcut câteva zile mai târziu la catedrala Sf. Paul din Londra aveau să fie prezente personalități din cele mai proeminente ale vieții publice britanice — miniștri, ofițeri superiori etc. Veniseră să-l conducă pe ultimul drum pe cel despre care Winston Churchill a scris cândva: „A fost unul din oamenii cei mai mari ai timpului său... Numele lui Lawrence va trăi mai departe în literatura engleză, în tradiția lui Royal Air Force, în analele războiului și în legendele Arabiei”...

„marea pasiune”

W. Churchill îi acorda lui Thomas Edward Lawrence un loc în istoria literaturii engleze datorită îndeosebi cărții „Cei șapte stâlpi ai înțelepciunii”. Lăsând pe seama criticilor analiza meritelor literare ale acestei cărți, nu se poate trece cu

*) Publicând acest articol răspundem totodată și cititorului nostru Ioan Blaga, din Arad, str. Stejarului 11, care, într-o scrisoare adresată redacției ne-a pus întrebarea: „Cine a fost colonelul englez T. E. Lawrence?”

Pe această motocicletă și-a sfârșit zilele „Napoleonul deșertului”.

Una din cele mai mari acțiuni inițiate de Lawrence în timpul primului război mondial a fost aruncarea în aer a căii ferate Hedjaz, la care a participat personal. Fotografia 3 prezintă resturile căii ferate Hedjaz — construită în primii ani ai secolului XX și la a cărei refacere s-a pornit nu demult. În fotografia 4: momentul aruncării în aer a trenului așa cum e realizată în filmul „Lawrence al Arabiei”. „La un moment dat sentinela dinspre nord a strigat: «un tren»! — avea să relateze mai târziu Lawrence. De la colitură, fluierând puternic, se ivi trenul cu viteză mare, impunător — 2 locomotive și 12 vagoane. Eu am făcut contactul la roata din față a primei locomotive și explozia a fost groaznică. Pământul a fișnit negru în fața mea și am fost aruncat înapoi, rostogolindu-mă”.

Lawrence - „al arabiei”?

vederea importanța sa de ordin istoric, mai mult chiar — de document autobiografic. Căci în „Cei șapte stâlpi ai înțelepciunii” este înfățișată tocmai perioada în care s-a făurit legenda lui „Lawrence al Arabiei”, a acestui „rege neincoronat al desertului”, cum le plăcea admiratorilor săi să-l numească.

Cum a ajuns însă el acolo?

T. E. Lawrence a fost fiul unui baronet — T. R. Chapman — care, părăsindu-și soția și copiii, a întemeiat sub un nou nume, cel de Lawrence, o altă căsnicie, de pe urma căreia au rezultat cinci copii printre care și Thomas Edward.

Mulți dintre biografii lui Lawrence amintesc despre marea impresie — hotărâtoare pentru viitorul micului Edward — pe care au lăsat-o asupra sa „descoperirea” pe băncile școlii, a lui Alexandru cel Mare și a lui Napoleon, studiul aprofundat al campaniilor duse de aceștia în Orient. Pentru alții, „marea pasiune” pentru Orient l-a cuprins în clipa în care interesul pentru arheologie l-a adus în Siria. Ceva este adevărat în această ultimă versiune. Aci, în Siria, student fiind încă la Oxford, Lawrence s-a întâlnit într-o zi la Asmolean Museum cu un „specialist în civilizațiile Orientului Mijlociu”, David G. Hogarth. Devenind dintr-o dată „maestrul, prietenul, părintele” său — cum avea să-l denumească Lawrence — Hogarth i-a obținut fără greutate un post de asistent la săpăturile de la Canchemish — în ciuda faptului că Thomas Edward nu poseda nici un fel de diplomă. Ceea ce-l face să remarce în sinea sa că acest Hogarth este nu numai un cunoscător al secretelor Orientului, ci și un om atotputernic. O observație nu lipsită de teme. Secretul acestei puteri se rezuma la două cuvinte: „Intelligence Service”. De altfel, prin același Hogarth, Lawrence avea să fie recrutat ca agent al serviciului englez de spionaj. Și, în martie 1915, la poarta statului major al forțelor britanice din Cairo se prezenta un tânăr de 26 de ani care dorea să vorbească cu colonelul. Cerindu-i-se să-și decline identitatea, răspunde: „Locotent Lawrence”. Colonelul nu era altul decât David G. Hogarth.

Astfel, începe noua viață a celui ce va juca un rol important în îndeplinirea politicii britanice din Orientul Mijlociu către sfârșitul celui de-al doilea deceniu al acestui secol.

„el aurens”

În acea vreme în metropola britanică se trasau contururile planului ce urmărea înrobirea țărilor din Peninsula Arabică, inclusiv Siria, Irakul și Transjordania, prin formarea unui califat în fruntea căruia să fie pus unul din... „urmașii profetului Mahomed”, respectiv un membru al aristocratiei familiei feudale a Hașimiților, subvenționată de Londra și ca atare subordonată intereselor britanice. La transpunerea în fapt a acestei prime variante a realizării unui imperiu

anglo-arab al petrolului (cunoscute fiind interesele britanice în această regiune unde „aurul negru” se găsește în cantități imense) urma să-și aducă aportul Lawrence. Biografiai săi țin chiar să sublinieze că lui personal îi revine meritul de a fi inițiat machiavelica diversiune pe care a constituit-o instigarea triburilor arabe împotriva turcilor, care erau aliați cu Germania — inamica Angliei. Cel pe care l-a ales Lawrence pentru a servi drept purtător de cuvânt arab al intereselor britanice era Feisal, unul din cei patru fii ai „șerifului” Hussein, regele Hedjazului. Și revolta arabă izbucnește — în iunie 1916. Inițiatorul și animatorul ei, devenit „El Aurens” o dată cu îmbrăcarea burusului și renunțarea la veșmintele europene, „ridică la luptă triburile din desert...”, le aduce la punctul ales pentru acțiune și foarte adesea dă foc el însuși explozibilului”. (W. Churchill, în capitolul consacrat lui Lawrence din „Marii contemporani”). Doi ani mai târziu, la 1 august 1918, misiunea era încheiată o dată cu intrarea în Damascul abandonat de turci. Episoadele principale ale acestei perioade — asaltarea gamizoanelor turce din Mecca și Medina, luarea Akabei, aruncarea în aer a căii ferate Hedjaz, folosită în timpul războiului de armata turcă, intrarea în Damascul — ca și prezentarea unor asemenea scene „specifice” ca furtuni de nisip, marșul cămărilor prin deșert etc. — au pătruns și în olimpul cinematografic prin relativ recentul film al lui David Lean, în care rolul protagonistului este deținut de actorul britanic Peter O'Toole. Film care, alături de aureolarea faptelor de vitejie ale lui Lawrence în îndeplinirea misiunii sale „eliberatoare” în lumea arabă, tinde să demonstreze necesitatea dominației britanice, datorită, chipurile, neatingerii de către arabi a acelei maturități politice care să le permită să se conducă singuri.

buletinul arab și „idealismul” Lawrence

Bineînțeles, creării mitului lui Lawrence „al Arabiei”, prezentării acestuia ca un idealist al cărui unic țel l-ar fi reprezentat eliberarea arabilor de sub dominația turcă, le-au fost consacrate în Anglia și în alte țări occidentale nu numai filmul lui Lean, ci și numeroase articole, cărți întregi. Dar realitatea, mult mai prozaică, destramă această țesătură de legendă în care este înveșmântat agentul serviciului secret britanic. De altfel, o serie de texte confidentiale scrise de Lawrence în 1917 și păstrate pînă de curînd în paginile de restrînsă circulație ale „Buletinului arab” (organul armatei britanice din Levant) și care constituie „breviarul” ofiterului din serviciul secret în relațiile cu arabii, ni-l înfățișează pe „regele neincoronat al desertului” în adevărata sa lumină. Iată câteva extrase, suficient de edificatoare pentru a reliefa „arabismul” lui Lawrence, felul în care acesta concepea „colaborarea” cu arabii:

„A ține în mînă arabii din Hedjaz este o artă...”

„Fiți mărinimoși în primele săptămîni. Este neplăcut un început prost... Cînd ați pătruns în cercul intim al unui trib, puteți face din ei... tot ce doriți”.

„Aflați tot ce puteți despre șefii de trib și beduinii voștri...”

„Străinul, creștinul, nu sînt în Arabia personaje populare. Oricît de amical, familiar, sînteți tratat, amintiți-vă în permanență că vă aflați pe un teren șubred. Faceți-l pe șerif (conducător de trib — n.a.) să se vînture în jurul vostru ca un steag și ascundeți-i gîndurile, persoana voastră...”

„Orice ar fi, dacă puteți să purtați veșminte arabe cînd vă aflați în rîndul triburilor lor, le cîștigați încrederea și prietenia intimă, ceea ce nu va fi posibil să obțineți purtînd haina militară...”

Și, în sfîrșit: „Iată secretul, tot secretul de a-i folosi bine pe arabi: nu încetați nici o clipă de a-i studia. Fiți atenți: supravegheați-vă pe voi și supravegheați-i pe camarazii voștri în permanență, ascultați totul, căutați să descoperiți tot ce se petrece la suprafață, scrutați-le caracterele, descoperiți-le gusturile, slăbiciunile și păstrați pentru dumneavoastră tot ce constatăți”.

Se mai poate vorbi, după citirea acestor „sfaturi”, despre „idealismul” Lawrence? Cu atît mai mult cu cît ele nu sînt doar niște maxime gratuite, ci constituie enunțarea unor metode folosite de însuși spionul Lawrence în anii petrecuți printre arabi.

Cît privește reîntoarcerea lui Lawrence în Anglia, după luarea Damascului, aceasta se datorează deziluziei pe care i-ar fi provocat-o acordul Sykes-Picot și nu faptului că „promisiunile făcute arabilor n-au fost respectate”, cum au afirmat cei ce au făurit mitul lui Lawrence „al Arabiei”.

ca un nor de praf la orizont

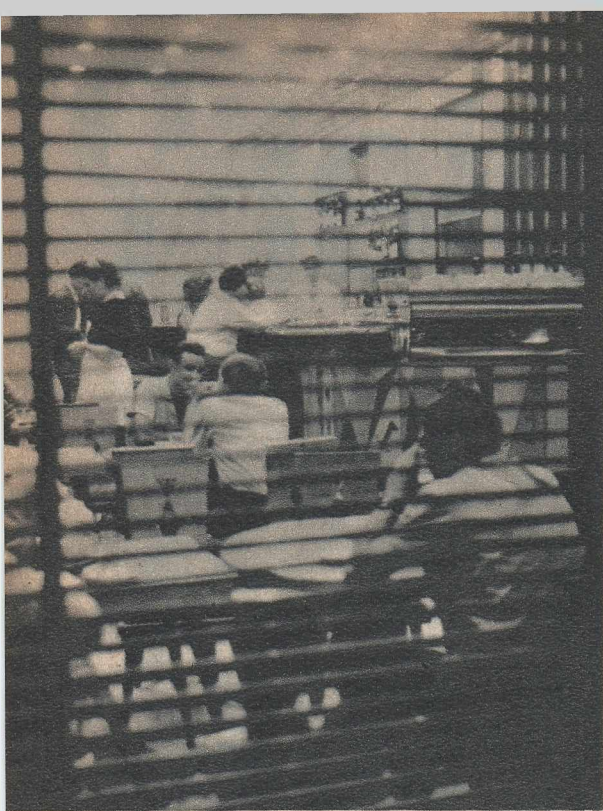
În realitate este vorba de o neconcordanță de moment între politica oficială britanică față de Orientul Mijlociu și cea a unor servicii speciale engleze. Căci dacă agenții secreți de genul Lawrence aveau drept misiune acapararea fățișă a acestei regiuni și mai ales a resurselor sale petroliere, politica oficială — a Foreign Office-ului — nu putea fi la fel de deschisă. Cu atît mai mult cu cît Franța, aliata Angliei, revendica o parte din această zonă unde să-și exercite influența, cerere pe care Anglia n-o putea contesta în mod fățiș. Și astfel se încheie, încă în 1916, acordul Sykes-Picot, care punea sub mandat francez Libanul, Siria, vilaietele Damasc, Alep și Mosul. Aceste hotărîri sînt consemnate ulterior și de Tratatul de la Sèvres, încheiat la sfîrșitul primului război mondial. Dezamăgirea lui Lawrence era de fapt exprimarea nemulțumirii acelor cercuri care nu înțelegeau ca Mosulul și petrolul său să cunoască

chiar și temporar un alt stăpîn decît cel britanic. Nemulțumire fără teme de altfel, pentru că în acordul sus-menționat partea engleză a introdus o clauză care prevedea menținerea tuturor concesiunilor engleze, a dreptului de navigație al vaselor britanice în zona pusă sub mandatul Franței. Dar Lawrence era furios deoarece, în ciuda clauzei respective, considera că politicienii anulară tot ceea ce înfăptuise „Intelligence Service”. De aceea el cere generalului Allenby să-i permită să se reîntoarcă în Anglia, unde intenționa să se retragă. Aci este răsplătit cu gradul de colonel. Solicitat de W. Churchill — care tocmai se instalează în fruntea Ministerului Coloniilor — să-i devină colaborator, acceptă propunerea, în pofida declarațiilor anterioare cu privire la retragerea sa. El pleacă împreună cu Churchill la Cairo, petrecînd din nou aproximativ o lună în această regiune frămîntată. Rezultatul? Prin instalarea lui Feisal pe tronul Irakului, ce a survenit după vizita lui Churchill și Lawrence în Orient, Anglia pune stăpînire pentru următoarele patru decenii pe petrolul Mesopotamiei. Îndeplinindu-și și această misiune, Lawrence se retrage definitiv în anonim. Motivul pe care-l invocă este că intenționează să... traducă Odiseea, deși unii consideră că a ales această cale pentru a scăpa de povara legendei create în jurul lui, în timp ce alții susțin, dimpotrivă, că s-a retras în culmea gloriei pentru a îngroșa vîlul de mister ce-l înconjură. Oricare dintre supoziții trebuie judecată însă nu numai prin prisma complexității caracterului lui Lawrence, ci și prin unele divergențe ale sale cu anumite aspecte ale politicii britanice în Orient în acea vreme. Cert este că în anii imediat următori scrie și tipărește „Cei șapte stâlpi ai înțelepciunii”.

Lawrence, e drept, dispăruse — dar numai cu numele. În august 1923, sub numele de John Hume Ross, se prezintă la un birou de recrutare al lui Royal Air Force pentru a se angaja în armată, fără grad. Ofițerul de acolo ezită, dar un telefon ministerial ordonă: „Angajați imediat pe acest om. Și nu încercați să înțelegeți!”...

Anonimatul n-a însemnat însă și ruperea legăturilor sale cu „Intelligence Service”. În 1928, în legătură cu organizarea unei răscoale reacționare în Afganistan, numele lui Lawrence revine cu insistență în presa vremii.

Cînd, în unitatea de aviație în care era angajat i se descoperă adevărata identitate intră, de astă dată sub numele de Shaw, într-o unitate de tancuri, unde lucrează pînă în acea zi de 21 mai a anului 1935, cînd, în urma accidentului de motocicletă, moare ca un om oarecare, pe un pat al spitalului din Borington, „ca un nor de praf care dispăre la orizont” — cum el însuși îi spusese o dată lui Winston Churchill că se va sfîrși...

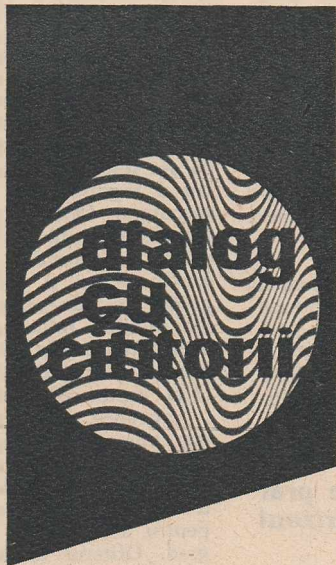
Ați băut vreodată o cafea la café barul bucu-reștean „Unic”? Puteți încerca: cafeaua e excelentă, serviciul ireproșabil.

În cele 5 000 de magazine noi — elegante și spațioase — construite în anii șesenalului, cumpărătorul își poate face alegerea după placul inimii.

Vă faceți cumpărăturile la Alimentara din colțul străzii sau preferați magazinul cu autoservire? Când v-ați cumpărat televizorul ori mașina de spălat rufe vi s-a explicat lămurit cum să le mane-vrați? În general, sînteți mulțumiți de felul în care ați fost servit de către vînzătorii din magazine? Cîte ore pe săptămînă vă consumați cu cumpărăturile și implicit cu discuțiile — uneori amabile altelei mai puțin — cu lucrătorii din comerț?

La asemenea întrebări răspunsurile — o știm cu toții — pot fi foarte diferite. Contradictorii chiar. Munca vînzătorului din magazin e supusă, vrînd-nevrînd, unui zilnic control de calitate, efectuat de fie-

s-au luat măsuri

Ca urmare a sesizărilor critice cuprinse în ancheta „Cum ne informăm?” (Flacăra nr. 50/1965) am primit răspunsuri din partea a trei servicii diferite din Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini. Subliniind justetea sesizărilor noastre, aceste adrese ne comunică următoarele măsuri luate:

1) La uzinele „Timpuri noi” din București se introduc în buletinul de informare tehnică, grupate pe domenii de specialitate, toate noutățile tehnice apărute în revistele de specialitate; s-au organizat consultări ale acestor reviste de către toți tehnicienii și inginerii, după care publicațiile respective sînt expuse în cabinetul tehnic spre a fi consultate de toți salariații.

2) La Uzina de mecanică fină din București s-a întocmit un plan bogat de organizare a studierii documentării tehnice. Planul cuprinde șase mari capitole, cu un total de 22 puncte, dintre care amintim doar cîteva, cu părerea de rău că nu le putem înșira pe toate: difuzarea lunară a

unei foi volante în care se include tot materialul ce intră în fondul bibliotecii tehnice în luna respectivă; editarea trimestrială a unui buletin de informare științifică; organizarea a șase schimburi de experiență în diverse ateliere; o sesiune tehnico-științifică (în luna mai); în fiecare lună o „zi a inovatorului”; trei vizite la alte uzine etc.

3) Un plan de măsuri oarecum asemănător a fost întocmit și la „Semănătoarea”. Nu putem decît să urăm uzinelor amintite succes deplin în realizarea acestor planuri.

ne scrie un student

Am primit la redacție o scrisoare din partea studentului Mihail Ionescu din Iași, în care acesta își exprimă părerea cu privire la conținutul actual al „Flăcării”, cit și unele sugestii. „În paginile revistei — ne scrie printre altele tov. M. Ionescu — găsesc informații din cele mai variate domenii de activitate...

Astfel am aflat lucruri interesante privitoare la istoria poporului nostru și-mi exprim dorința ca în numerele viitoare să fie relatate și alte momente din istoria patriei”. Desigur că asemenea teme vor fi tratate totdeauna în revista noastră. În ce privește propunerea dv., tovarășe Ionescu, de a publica o suită de materiale consacrate muzeelor lumii, vom mai reflecta asupra ei. Pînă una alta am publicat un material despre primele muzee ale României pe care sperăm că l-ați citit (nr. 14, pag. 19).

Mulțumindu-i din nou, în încheiere, pentru bunele aprecieri, l-am ruga totuși pe tov. M. Ionescu să facă, atunci cînd va fi cazul, și aprecieri critice...

ce ne place — ce am mai vrea

Tovarășul Teodor Ștefan din Buzău ne scrie că i-au plăcut în mod deosebit anchetele organizate de revistă, documentarele despre creațiile unor mari artiști sau oameni de știință, povestirea poliștă ilustrată „Un om moare la vila Ghiocelul” („De ce n-ați publicat și pînă acum asemenea povestiri? Ar fi bine să mai publicați și după terminarea acesteia”) etc. — dar ne critică și pentru dispariția rubricilor: „Agenda”, „Un punct pe hartă”, „File de arhivă” și „Pagini din istoria spionajului”.

În ce privește „Agenda” trebuie să răspundem corespondentului nostru că nu o mai considerăm necesară, deoarece s-ar suprapune pe de o parte conținutul rubricilor din pagina intitulată „Memento”, pe de altă parte celor din paginile intitulate „Film”. În ce privește rubricile „File de arhivă” și „Pagini din istoria spionajului”, prima va reapărea în curînd, iar a doua — precum se poate constata — apare chiar și în numărul de față. Vom mai reflecta însă asupra propunerii de a relua și rubrica „Un punct pe hartă”. Nu credem că e bună sugestia de a reduce formatul fotografiilor pentru a cîștiga spațiu. Nu ni

se pare suficient de interesantă nici propunerea de a înființa o rubrică intitulată „Portret”, în care să prezentăm diferite personalități din domeniul literaturii, artelor, științei; asemenea prezentări facem fie prin materiale mai ample, fie prin rubrica „Cititorii întreabă”. Ne-am însușit ideea de a publica un material despre compozitorul D. Cuclin. De asemenea vom răspunde și întrebării privitoare la felul în care se măsoară viteza luminii. Celorlalte întrebări le vom răspunde la rubrica „Pe scurt”.

o invitație pentru editura „meridiane”

„Sînt un mare colecționar de fotografii de artiști, avînd pînă acum circa 800 bucăți. Cu regret constat că din colecția mea lipsește esențialul, adică fotografiile ale artiștilor români”. Astfel își începe scrisoarea trimisă redacției noastre cititorul Sandu Florușău din Cluj, referindu-se la inexistența evasitotală pe piață a fotografiilor artiștilor dramatici, lirici, a cîntăreților de muzică ușoară, populară română. Și tov. Florușău continuă: „Correspondez cu persoane din străinătate care în fiecare scrisoare îmi cer să le trimit fotografii ale artiștilor români. Dar de unde să le procur?” Într-adevăr, de unde? La această întrebare ne va răspunde, poate, editura „Meridiane”.

să practicăm judo...

„Cu deosebit interes am citit în „Flacăra” nr. 3 interesantul articol «Ce știți despre judo?» Materialul este demn de toată lauda și vă felicităm în numele zecilor de membri ai Centrului de judo al Universității București... Găsim foarte binevenită acțiunea dv. de popularizare a acestui sport răspîndit în lumea întreagă”.

Cu aceste fraze își începe scrisoarea adresată redacției

noastre Centrul de judo al Universității București care în continuare, face un scur bilant al succeselor obținute de acest centru în diferite competiții din București, succese care vădesc interesul și neretului studențesc din Capitală pentru acest sport. În încheiere, scrisoarea pledează din nou pentru răspîndirea cî mai largă a judo-ului, care poate fi practicat „nu numai de campioni consacrați, ci de orice om sănătos între 6 și 80 ani”.

Ne alăturăm acestei păreri exprimate de altfel de redacție și în articolul la care se referă autorii scrisorii.

în cîteva rînduri

Tatiana Dobre — Craiova
Ați avut dreptate: denumire corectă a formației mexican care ne-a vizitat țara est „La Fiesta” și nu „La Siesta” așa cum din eroare a apărut în nr. 3 al revistei.

Ion Munteanu — Caransebeș
Împărtășim sugestia dv. (cînzind cu aceea a tov. Cruceanu din Pitești) ca în revistă să apară reportaje și note de călătorie din ținuturi mai puțin cunoscute. De altfel lucrul acesta l-am făcut uneori.

Costel Bardan — Burdujen
Dacă ați fi urmărit mai atent revista noastră, ați fi remarcat că în nr. 40 din 2. X. 1965 al „Flăcării” a apărut al portretul actorului Jean Măraș pe copertă, cit și un articol despre el la pag. 11. Astfel că reproșurile dv. sînt neintemeiate.

Constantin Bucă, Mirela Divid — București, Elena Ungureanu — Oltenița, M. Elen — Iași, T. Iosif — București
Pentru a vă putea răspunde la întrebările ce ni le puneți, cu mulțumiri-urgente adreșez d. complete.

Julien Nuțu — Buzău. Dacă tînărul actor Șerban Cantacuzino va mai juca într-un nou film sau în vreo piesă și dacă „Flacăra” va scrie despre acestea, nu avem nimic în potrivă să apară și portretul său în revistă (deși a m apărut în urma cu vreo doi ani).

COMERT

e dintre noi. Iată însă că, peste o săptămână, între 14 și 16 aprilie, se va desfășura în București o discuție amplă asupra muncii lucrătorilor din comerț, a celor 270 000 lucrători care ne oferă, pe tot cuprinsul țării, bunurile materiale duse de industria noastră. Bițul cu care se prezintă comerțul nostru este concludent: în perioada 1959-1960 vânzările au crescut într-un ritm mediu anual de 11,1 la sută. Iată câteva exemple doar: în ultimii doi ani, s-au desfășurat prin magazinele noastre specialitate 1 350 000 aparate de radio, 510 000 televizoare, 379 000 mașini de spălat, 380 000 mașini de spălat vase, mobilă în valoare de 9,4 miliarde lei. Firește, aceasta obligă tot mai mult, obligă la organizarea și comerț modern, eficient și competitiv: iată ce va dezbate pe larg consfătuirea pe țară a lucrătorilor din comerț.

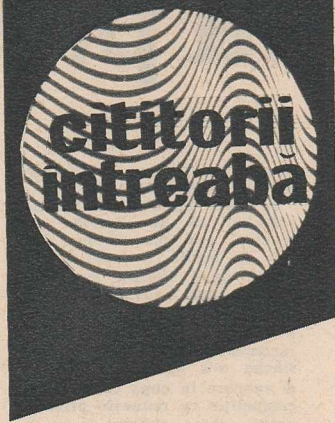
Ion Țăpârdea și Mișu Alexe

— Tg. Jiu. Ne bucură aprecierile la adresa revistei noastre și ne vom strădui să le merităm în continuare. În ceea ce privește filmele realizate în R.F.G. pe baza romanului scriitorului Karl May, tot ce vă putem spune este că în transpunerea lor pe ecran nu s-a ținut cont de ordinea cronologică a acțiunii, ci de considerente de ordin tehnic sau comercial.

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespundeze: Paul Blidaru, Iași, Conservatorul „George Enescu”, str. Cuza Vodă 29: muzică, sport; Nicolae Băloiu, București, m. T. Vladimirescu, Căminul studențesc, str. Doamnei 1: teme diverse; Petrișor Gheorghiuță, lăcătuș, 22 ani, Hunedoara, str. 30 Decembrie, bl. C.M. 3, et. 2, ap. 30: literatură, cinema, ilustrate; Gheorghe Prața, lăcătuș, 18 ani, Lupeni, str. Bărbăteni S.F.U. 4: cinema, ilustrate; Mircea Gheorghe, rabotor, Hunedoara, bl. C.M. 1, ap. 42: teme diverse; Anda Gabriela Danilov, elevă, Dorohoi, șos. Republicii 51: cinema; Octavian Streng, student, 20 ani, Cluj, str. Hașdeu 45, Cămin 3: geografie, sport, ilustrate; Lazăr Cimicu, Singeorz-Băi, m. Năsăud, str. Someșului 86: ilustrate; Maria Staicu, elevă, Băicoi, cartier Tufeni, str. Lămiștei 4, m. Cimpina: ilustrate; Rodica Rouă, profesoară, com. Titești, m. Rm. Vilcea: teme diverse, ilustrate; Miana Marina, elevă, Constanța, bd. Republicii 95, bl. A1, sc. A, ap. 33: ilustrate; Constantin Stelea și Gheorghe Diaconu, elevi, Pitești, str. Exercițiu 208, et. 1, ap. 24: ilustrate.

N.R. Reamintim cititorilor care doresc să-și publice adresa la rubrica de față că, dat fiind marele număr de cereri de acest fel, publicarea adreselor se face strict în ordinea primirii lor. De asemenea este absolut obligatoriu a se indica ocupația fiecărui solicitant.

pe urmele lui racoviță...

„Cum a apărut și s-a dezvoltat speologia în țara noastră?”

Oprea MIHNEA
elev, București

Răspunde prof. univ. doctor-docent C. MOTAȘ, om de știință emerit.

Avintul speologiei în România se datorează fără îndoială activității neobosite desfășurate sub egida primului institut de speologie din lume, creat de E. G. Racoviță (1868-1947) la Cluj și care se găsește în al 46-lea an de existență. Cu toată vitregia împrejurărilor și mizeria bugetelor din acea vreme, sub direcția lui Racoviță, fondatorul biospeologiei, și cu colaborarea lui René Jeannel, subdirectorul Institutului și a lui P. A. Chappuis, adjunct, s-au explorat sute de peșteri atât în țară cât și peste hotare, adunându-se o colecție imensă de animale cavernicole, care nici până astăzi n-a fost studiată în întregime. Dintre acestea unele sînt relictice din epoci geologice de mult apuse, „fosile vii”, cum le-a numit Darwin, spre deosebire de cele moarte. Rezultatele cercetărilor echipei din Cluj au fost publicate în numeroase fascicule din „Biospeologica”, întemeiată de Jeannel și Racoviță, precum și în ciclul monumental de monografii speologice *Enumeration des grottes visitées*.

O etapă nouă a început în iunie 1956, cînd prin grija partidului și guvernului a luat ființă Institutul de speologie din București, la care a fost atașat și cel din Cluj; conducerea institutului a fost încredințată autorului acestui articol. Institutul poartă numele lui Racoviță și se află sub

obăduirea Academiei Republicii Socialiste România.

Sub auspiciile institutului au fost prospectate alte numeroase peșteri, dintre care cea de la Topolnița, din Oltenia, are peste 10 km lungime.

Contribuția științifică pe plan național și mondial a institutului de speologie este valoroasă. S-au studiat cu rezultate foarte bune fauna parietală și lapidicolă, lielicii și modul lor de viață. S-au depistat depozite mari de guano de lilic, folosit ca îngrășămint. S-au descoperit, numai în peștera „La Adam” din Dobrogea, resturi fosile a circa 70 de specii de mamifere cuaternare, precum și un templu complet, compus din cinci piese din piatră calcaroasă, închinat zeului oriental Mitra, datînd din secolul al II-lea ce se află deus la Muzeul regional de arheologie din Constanța.

În peștera „Cioclovina-cu-apă” din Hunedoara, s-a găsit un interesant tezaur din epoca Halstatt, care se află la Muzeul național de anticități din București.

Unul dintre cele mai originale capitole ale speologiei românești și mondiale îl formează cercetările freatobiologice inițiate la noi de Chappuis și continuate apoi sub direcția autorului acestor însemnări. Ele au dus la descoperirea unei faune de coloratură tropicală, în parte relictă terțiară, cuprinzînd numeroase specii, genuri și familii noi.

În curînd va apărea la Paris, cu concursul acordat de „Centrul național al cercetării științifice” din Franța, o amplă lucrare asupra peșterilor din Oltenia și Banat, elaborată de un colectiv al Institutului de speologie „Emil Racoviță”.

de la struț la colibri...

„Care sînt cele mai mari și cele mai mici păsări ce trăiesc azi în lume?”

Marilena și Redu CIOROIU

Răspunde PETRE DIACONU, doctor în științe biologice.

Printre păsările contemporane de mărimi neobișnuite putem aminti struțul și condorul, care pe drept cuvînt sînt considerate gigantii păsărilor contemporane. După modul lor de viață și după locul filogenetic în evoluție, struțul și condorul se deosebesc foarte mult între ele, reprezentînd chiar două extreme.

Struțul (*Struthio camelus*) este întîlnit în pustiriile și stepele din Africa, Orientul arab (Arabia și Siria) și mai puțin în America de Sud și Australia. Înălțimea struțului ajunge pînă la 2,8 m și greutatea — pînă la 90 kg. Condițiile de viață din decursul evoluției au dus la pierderea capacității de zbor, struțul fiind un bun alergător, cu oase puțin pneumatice. Masculul și femela clocesc ouăle împreună. Datorită modului neglijent de depunere a ouălor, adesea ele (sau puși) devin pradă altor animale răpitoare. De aceea specia *Struthio camelus* a devenit destul de rară. În prezent sînt însă create crescătorii artificiale.

Cu prilejul a diverse săpături în Europa, Asia și Africa au fost găsite fosile ale strămoșului struțului din era depunerilor pliocenului. Struțul este deci un reprezentant al păsărilor arhaice.

Condorul (*Vultur gryphus*) este cel mai mare reprezentant al păsărilor răpitoare. El trăiește în Munții Cordilieri din America de Sud. Lungimea sa este de un metru, iar în timpul zborului, aripile deschise măsoară 3 m! Deși numărul de ouă pe care le depune este mic în comparație cu cel al struțului, numărul condorilor este mult mai mare decît al struțurilor, datorită condițiilor de securitate pe care această din urmă pasăre le asigură pentru ouă și puși săi.

Prin contrast — cîteva cuvinte despre cea mai mică pasăre contemporană: colibri. Mărimea ei nu depășește pe cea a unui gîndac! Greutatea unei păsări mature ajunge numai pînă la 1,6-1,8 gr. Pasărea colibri depune două ouă, în greutate fiecare de 0,2 gr. Această pasăre minuscule este răspîndită în America Centrală și America de Sud, cîteva specii întîlnindu-se și în America de Nord.

Păsările colibri sînt cunoscute europenilor din secolul al XVI-lea. Datorită vinatului, în scopul folosirii penelor, numărul acestor viețuitoare s-a redus mult.

pe scurt

Petru Izvoadă, București. Dacă tot spuneți că ați cercetat „Dicționarul enciclopedic român”, vă propunem să studiați și cuvîntul „enciclopedie”. Veți sesiza, desigur, diferența dintre un dicționar literar și unul enciclopedic. Atunci veți căuta în „Dicționarul limbii române literare contemporane” și veți afla înțelesul tuturor cuvîntelor comune din limba noastră, care nu sînt cuprinse de „Dicționarul enciclopedic român”.

Cornelia Constantin, București. Sinteți bucureșteancă și nu știți unde pot fi aflați soliștii Constantin Drăghici, Doina Badea, Dan Spătaru etc.? Căutați în cartea de telefon adresele Teatrului de operă, Teatrului satiric-muzical „C. Tănase”, Radioteleviziunii.

Mihai Popovici, Sibiu. Adresați-vă Centrului de producție cinematografică din București, Piața Științei 1, m. 30 Decembrie. Vi se va răspunde, desigur, dacă ecranizarea la care vă gîndiți intră sau nu în vederile cinematografului noastre și, deci dacă să trimiteți scenariul dv. redacției de scenarii. Cît privește distribuția viitorului dv. film — mai aminați-o puțin; mai întîi să vedeți acceptat scenariul și abia apoi, discutînd cu regizorul ce ar realiza filmul, să propuneți interpretii.

Tache Turcu, Gura Humorului. Ați pierdut prînsora I. Și I.R.T.A. București a avut autobuze cu etaj. Un asemenea autobuz a circulat cîteva veri la rînd, în anii din urmă, între București și stațiunea balneară Amara.

I. Moinescu, Mizil. 1) Sofia Nădejde (1858-1947) a fost o scriitoare și publicistă militantă, înregimentată din tînerete în mișcarea socialistă. Colaboratoare asiduă a revistei „Contemporanul” și a ziarului „Drepturile omului”. „Munca” și „Lumea nouă”, ea a scris în același timp nuvele, romane, piese de teatru, a căror valoare literară este însă mai scăzută. Meritul ei cel mare rămîne activitatea pe tărîmul publicisticii. 2) Interpretul de muzică ușoară de care ne întrebăm le puteți scrie pe adresa Radioteleviziunii, str. Nuferilor 62, m. 16 Februarie.

V. SILVIAN

cariera unui mare cîntăreț

„Dorim să aflăm cîte ceva din viața și succesele tenorului Josef Schmidt”.

Maria KAGARI — com. Sinaadrel Constantin RODESCU—Tg. Mureș

Răspunde ADA BRUMARU — muzicolog.

Josef Schmidt a fost unul dintre cîntăreții cei mai celebri din perioada premergătoare celui de-al doilea război mondial. Cariera lui spectaculoasă și strălucită a fost practic sfîșiată de invazia fascistilor în țările europene. Rînd pe rînd el este nevoit să părăsească Germania, Austria, Belgia și Franța, pentru a muri, lipsit de îngrijire medicală, într-un lagăr din Elveția, în anul 1942, la vîrsta de numai 38 de ani!

S-a născut în România, în anul 1904, și contactul cu muzica a fost timpuriu (a cîntat de copil în coruri, ca solist, a învățat vioara). Cu ajutorul unor rude din Berlin — a fost un copil foarte sărac — reușește să se înscrie în anul 1925 la Academia de muzică din capitala Germaniei. Succesele sale răsunătoare încep de prin anul 1929, apare pe scena teatrului „Grosses Schauspielhaus”, dă concerte.

Avea un glas de o mare frumusețe lirică, un temperament exaltat și generos care filtra, în interpretările lui florul unei trăiri pasionante și, prin aceasta, curitoare. Cu astfel de calități, cu o remarcabilă ușurință de a vorbi mai multe limbi străine el a compensat statura îngrățată (era foarte mărunț), devenind una dintre cele mai populare vedete ale filmului. Cîtam dintre filmele sale: „Un cîntec străbate lumea”, „Tînerete, a ta e viața”, „7 zile fericite”, „O stea strălucite pe cer”. A dat concerte în toate marile capitale ale lumii. A apărut alături de cîntărețe ca Grace Moore, Maria Jeritza și Erna Sack.

În mai multe rînduri a revenit în țară și a cîntat la București. Din repertoriul său făceau parte roluri de operă, lieduri, cantone, roluri din operele lui Verdi, Puccini, Gounod, Mozart etc.

va fi garrincha prezent ?

POVESTE A

În juru

Limbile romanice au păstrat cu fidelitate inegală forma cuvintelor latinești moștenite. Româna, alături de italiană, a schimbat mult mai puțin decît franceza sau portugheza; și ne gîndim la exemple ca :

Lat. *videre* — rom. și ital. *vedere*, dar fr. *voir*. Sau, lat. *pace* — rom. și ital. *pace*, dar fr. *paix* (numai primul sunet e continuarea directă a formei latine).

Putem adăuga imediat un exemplu din familia numărului „3”: binecunoscutul trifoi se trage din cuvîntul latin *trifolium* (*tri* = trei + *folium* = frunză), cu care seamănă foarte bine. Nu același lucru se poate spune despre descendentul galic *trèfle*, cuvînt împrumutat de români (jucătorii de cărți probabil nu au dat atenție faptului că *trèfle* și *trifoi* sînt la origine același substantiv latin).

În ciuda aparențelor, din aceeași familie face parte și verbul francez *trancher*; el provine din cuvîntul latin popular *trincare* (= a tăia în

Divorț senzațional în „lumea mare” a fotbalului: don Manuel dos Santos a părăsit Rio de Janeiro pentru São Paulo. Sau cu alte cuvinte, popularul „Mané Garrincha” a părăsit echipa în care a cunoscut gloria. Disensiunile au început, în mod paradoxal, în 1962, după campionatul mondial din Chile, cînd reîntors aureolat de victoria braziliană, Garrincha și-a reînnoit contractul la Botafogo în condiții foarte avantajoase. Garrincha a început însă cîrînd să absenteze de la antrenamente și

înaintea finalului campionatului „carioca”, echipa sa era la un punct în urma liderului Flamengo.

Solicitat special de către președintele clubului Botafogo, lui Garrincha i s-a promis o primă considerabilă dacă va determina victoria lui Botafogo în meciul direct cu liderul.

Și „diavolul șchiop” (cum este poreclit celebrul extrem dreapta) a jonglat cu balonul. Rezultatul final: 3-0, prin trei goluri marcate de Garrincha. Președintele lui Botafogo nu și-a respectat însă promisiu-

nea și primul pas al rupturii a fost astfel făcut.

În anul următor, Garrincha refuzînd să se opereze de menisc, așa cum fusese sfătuit de medic, a jucat foarte puțin, după fiecare meci luînd o lună repaus. În cele din urmă, ținînd cont pentru prima oară în cariera sa de recomandarea medicului, Garrincha s-a operat. Restabilit, el reapare în cupa Guenabara, competiție ce reunește primele patru echipe clasate în campionatul „carioca”.

Într-o singură partidă, împotriva lui Vasco da Gama, a

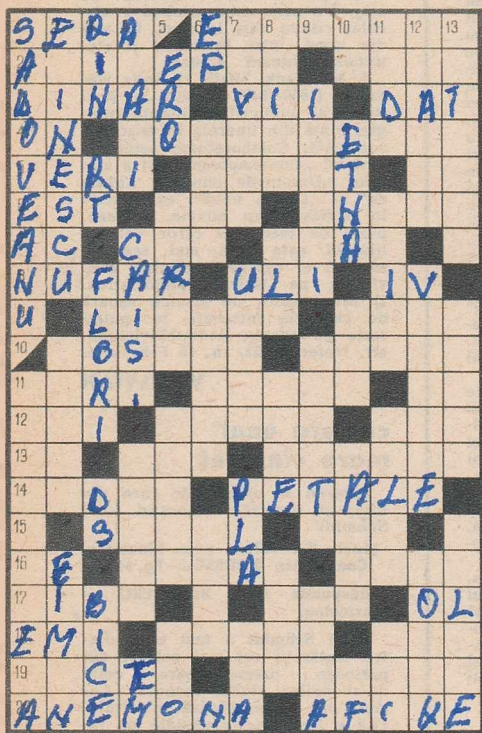
al brazilienilor în tricoul lui „Corinthians”, deși transferul lui nu fusese efectuat.

Incidentul a născut noi discuții între cele două cluburi. În cele din urmă clubul din Rio, achiziționîndu-l pe tînărul Parada de la A. C. Bangu, a acceptat să se dispenseze de serviciile lui Manuel dos Santos. Afîind această veste, celebrul jucător a declarat: „Voi putea în sfîrșit arăta tuturor suporterilor mei că nu sînt un jucător terminat și sper să fac parte din echipa braziliană care va încerca o performanță unică în anele fotbalului mondial: cucerirea definitivă a cupei Jules Rimet”.

Candidatura unuia din cei mai buni dribleri din lume va fi desigur luată în considerație și poate că „Mané” va participa alături de Pele, pentru a treia oară la campionatele mondiale.

P. SLĂVESCU

flori

ORIZONTAL: 1) Grădină de iarnă — Floarea-soarelui. 2) Floarea lui preferată e „Numă-uita” — Drum. 3) Mone-dă din Iugoslavia — Podgorii — Oferit. 4) La telefon! — Poet român, autorul unor cunoscute „balade” și „rapsozii” în care florile își găsesc, alături de gize, un loc de prim ordin. 5) Anotimpul florilor (pl.) — Griuliu — În Rodna! 6) Punct cardinal — Interjecție — Încaltea (reg.). 7) Arma trandafirului — Do be-mol (od.) — Cîteodată. 8) Crinul lacului — Pasăre de pradă — Patru roman. 9) În-florește toată primăvara — Nedrept. 10) Venită — Scriitor român (1833-1906). 11) Dă-unător ai arborilor — Uragan (arh.) — Lei! 12) O grădină din basme — Împăturit — Radical organic. 13) Idem (abr.) — Luna florilor — Aviatori. 14) Construit — Dau florilor gingășie și culoare. 15) De seară — Pronume. 16) Număr — Vin obținut din fructe de munte — Autorul melodiei „Lalele”. 17) Instrumente de percuție — Cîntec de slavă — Vas de lut. 18) Diminutivul Emiliei — Partum — Pronume. 19) Trandafir sălba-tic — Colac mic. 20) Floarea preferată de Luchian — Fructele afinului.

VERTICAL: 1) Mare scriitor român, autorul volumului „Na-

da florilor” — Plantă decora-tivă cu flori de culori variate. 2) Autorul poeziei „Floare al-bastră” — A scris „Grădina trandafirilor” — „Laleaua nea-gră” de exemplu. 3) Fluviu în Franța — Subrete! — Trandafiri, lalele, dalii etc. — Dese! — Bune de minat caii. 4) Pregătit pentru culti-vare (pl.) — Pomi fructiferi cu flori albe — Dulceața flo-riilor — În temă! 5) La mij-locul peronului! — Iritare — După a treia — Riu în Ita-lia. 6) Eugen Zamfirescu — Cantitate de paie — Insule de mărgean — Zgîrcit. 7) Bancă în fața caselor la țară — Stropiri — Jumătate plan-tă! — Veche măsură de ca-pacitate. 8) Ivire — Aceia — Haine scurte de blană — Lac în Italia. 9) Geamăt scurt — Încercați, pricepuți — Placă subțire de piatră sau mar-mură. 10) Pecete! — Vulcan în Italia — Nume masculin — E fixată de tavan cu o rozetă — Cap de afiș! 11) Cu o floare-n dinți... pare un mă-ceș cu ghimpi fierbinți (Ar-ghezi) — Pădurice — Filă de registru — În acest loc. 12) Patria lalelelor — Viorele — Pudra florilor. 13) Flori în formă de piñie plăcut mirosi-toare — Floare albă cu mi-ros plăcut și pătrunzător (pl.) — Tulipe.

Celebrul Garrincha

jucat la adevărată sa valoare, marcînd un gol după ce a driblat trei adversari. Acesta a fost ultimul meci în care Garrincha a mai purtat tri-coul vîrgat alb-negru al clubului Botafogo. După acest meci, 3 luni nu s-a mai an-trenat de loc.

Și nu demult, vestea lapi-dară a transferului a făcut înconjurul lumii: Garrincha a fost transferat la „Corinthians” (São Paulo) pentru suma de 200 milioane cruzeiros. Noua echipă a lui Garrincha speră că, avîndu-l pe acesta în for-mație, să promoveze de pe locul III pe locul I al campio-natului, în dauna cunoscutei echipe Santos (unde joacă și Pele). Discuțiile dintre cele două cluburi au fost însă in-delungate, folosîndu-se și mij-loace lătrulnice. Iată de pildă un incident edificator: trei conducători de la clubul „Co-rinthians”, informîndu-l pe Garrincha că tratativele cu Botafogo aproape au eșuat, l-au invitat totuși la São Pa-ulo pentru cîteva controale medicale. Acesta a acceptat și, aterizînd în zorii unei zile la São Paulo, s-a văzut în-tr-o clipită îmbrăcat, de către un fanatic suporter local, cu tricoul echipei „Corinthians”. În seara aceleiași zile Gar-rincha s-a reîntors la Rio. Dar a doua zi, președintele clubu-lui Botafogo, vedea stupefiat în pagina întîia a unui coti-dian fotografia idolului nr. 2

LAUREAȚI AI JOCULUI

Expresia engleză „fair-play” se poate traduce în limba noastră cu „joc corect”. Antrenori, sportivi, spectatori, ziariști admiră și remarcă jocul corect și condamnă, fi-rește, opusul „fair-play”-ului. În unele țări se fac concursuri de „fair-play”, se alcătuiesc clasamente pe ramuri sportive (afît în sporturile pe echipe cît și în cele individuale) privînd disciplina jucătorilor, corectitudinea lor pe terenurile de sport.

În 1965 a fost creat un Co-mitet internațional al „fair-play”-ului, alcătuit din repre-zentanți ai UNESCO, ai Comi-tetului internațional pentru educație fizică, ai Asociației internaționale a presei sporti-ve (AIPS) care acordă în fiecare an „Trofeul Pierre de Coubertin” sportivilor sau e-chipelor cu cea mai frumoasă comportare în întrecerile sporti-ve și acelor care dau do-vadă de o înaltă etică sporti-vă.

Zilele trecute la sediul UNESCO s-au distribuit în-tr-un cadru festiv „Trofeele Pierre de Coubertin”.

Cine sînt laureații „fair-play”-ului pe anul 1965?

Firește, alegerea comitetului internațional n-a fost de loc ușoară. Din sutele de exem-ple de comportări frumoase, remarcate pe terenurile de sport și unanim admirate, co-mitetul a ales trei din cele mai semnificative.

Sportiva de culoare Willie White a fost laureată pentru gestul făcut la campionatele internaționale pe teren acoperit ale S.U.A.. Văzînd că adversara ei, campioana olim-pică Merry Rand a ratat în toate încercările prevăzute în regulamentul, Willie White s-a adresat comisiei de organizare cu rugămîntea de a-i acorda sportivei britanice o săritură suplimentară. Comisia a fos-de acord cu cererea sportive de culoare, astfel că Merry Rand a beneficiat de nouă săritură, care i-a adus cali-ficarea în finală, unde a în-vins-o pe Willie White!

De asemenea, toți jucători echipei de fotbal West Han United și München 1860 car-și-au disputat finala „Cupe

În grupul din fotografia transmisă de agenția France Presse figu-rează cîteva laureați ai „jocului corect” (de la stînga la dreapta): fotbalistul Radenkovic (München 1860); Fr. Missoffe, ministrul fran-cez al sporturilor; arbitrul I. Zsolt (Ungaria); fotbalistul Bobby Moore (West Ham); tenismanul Jean Borotra, președintele Comi-telui internațional pentru fair-play; antrenora de gimnastică Pres-tidge (Anglia) și atleta Willie White (S.U.A.)

VORBEI

lui „3”

trei), adăugind sensului original „a tăia” un sens nou figurat, „a rezolva repede o dificultate”. Cuvântul francez și familia sa ne interesează din pricina cuvintelor românești cu care trebuie puse în legătură :

1) **tranșă** (din fr. tranche) — parte, porție, deci rezultatul acțiunii de tăiere, divizare (dar nu obligatoriu în trei) ;

2) **a tranșa** (din fr. trancher) — păstrează numai sensul nou, figurat al cuvântului francez ;

3) **franșee** (din fr. tranchee) — fiind vorba de un șant, ideea de „tăiere în trei” a dispărut cu desăvârșire.

Nu putem încheia fără a mai aminti că **tranchée** a fost împrumutat și de englezi, care au creat denumirea **trench-coat**, textual „haină de tranșee”. Numele acestui pardesiu a fost prescurtat în românește (**trenci**), păstrându-se numai prima parte, aceea care înseamnă de fapt tranșee !

Sorin STATI

CARNET

AUTOMOBILISTIC

fiat 1 100 r

După succesul lui Fiat 1100, automobil foarte popular care a atins 2 milioane exemplare fabricate, în această primăvară va fi pus pe piață noul tip produs de uzinele italiene din Torino, automobilul provenit din perfecționarea lui Fiat 1100, Fiat 1100 R.

Motorul este aproape același cu cel precedent, dar cu o capacitate cilindrică și număr de cai putere mai mic (1089 cm³ — 53 CP față de 1221 cm³ — 55 CP) însă cu performanțe aproape identice.

Fiat 1100 R se deosebește de înaintașul său prin caroseria modernă, mai lungă și mai spațioasă, suprafața parbrizului și a geamurilor este mai mare, portbagajul mult mai încăpător, iar suspensia ameliorată.

Automobilul dispune de frîne cu disc la roțile dinainte și, spre deosebire de tipul precedent, schimbătorul de viteză se află jos, la planșeu. Viteza maximă — 130 km/oră.

Deși prețul nu a fost încă anunțat, Fiat 1100 R nu va costa mai mult decât Fiat 1100. Este de așteptat ca, dată fiind popularitatea în Europa a tipului de automobil „1100”, replica vest-germană și franceză la apariția lui Fiat 1100 R să nu se lase prea mult așteptată. Se prevede un nou tip de Volkswagen și o nouă Simca „1100”.

recorduri mondiale

Cele două recorduri mondiale în vigoare (pentru cât timp ?) în acest moment, la automobile de curse cu capacitate cilindrică nelimitată, fără restricții în ceea ce privește construcția, frinarea și tracțiunea, deci în clasa denumită „extrasuper” sînt următoarele :

La motoare cu reacție, recordul este deținut de Art Arfons care a realizat 911 km/oră, Robert Summers deține supremația la motoare cu explozie cu 658 km/oră. Bolidul său realizat special pentru doborîrea recordului mondial la motoare cu explozie a fost proiectat și construit de frații Robert și William Summers și executat de către uzinele Chrysler. El are 9,45 m lungime, 60 centimetri înălțime și este acționat de 4 motoare Chrysler amplasate câte unul la fiecare roată, fiecare avînd 2400 CP.

Performanța lui R. Summers care a răpit titlul mondial englezului Donald Campbell (648 km/oră) a fost realizată pe o pistă specială, amenajată pe fundul unui lac sărat din Boneville (Utah—S.U.A.).

Durata unor asemenea recorduri este efemeră, deoarece o dată cu începerea noului sezon de primăvară se fac pregătiri intense pentru depășirea lor. În perioada 1963-1965, la ambele clase de mașini de curse recordurile au fost modificate în total de 13 ori. Pe curînd deci, noi recorduri în acest domeniu.

clubul „teuf — teuf”

Nu este nimic exotic, titlul încercînd să redea onomatopeic sunetul vechilor motoare cu explozie. Grupăți într-un asemenea club, vechi amatori ai automobilismului semnează o declarație-adeziune prin care recunosc că, „începînd din 1910, producția de automobile nu face altceva decît să degereze”.

Încă nu se știe dacă și în acest an clubul va organiza originala cursă Paris-Viena (1500 km) rezervată exclusiv vehiculelor cu data de fabricație pînă în anul 1920 și cu motorul păstrat original.

În 1964, din 65 de participanți, 60 au terminat cu bine și pînă la capăt concursul. În etape zilnice de maximum 200 km, cu viteze orare între 20 și 45 km, în funcție de clasa și starea automobilului, pericolul cel mai evident nu este excesul de viteză, ci numeroasele opriri pentru reparații și depanări.

Mărcile de automobile cele mai robuste, din care unele au dispărut de pe piața mondială, iar altele s-au axat de mult pe producția de motoare de avion sînt : Adler, Zedel, De Dietrich, Hispano-Suiza, Minerva, Bugatti. Alături de acestea, strămoși ai contemporanelor Fiat, Mercedes, Rolls-Royce, Packard.

Interesant că pasionații membri ai „Teuf-teuf”-ului refuză sume foarte mari care le sînt oferite pentru mașinile lor și nu concep să utilizeze, indiferent de împrejurare, alt automobil decît cel preferat și îndrăgit.

Ing. V. IOANID

Coupé da città a otto molle sopra chassis 15-20 HP

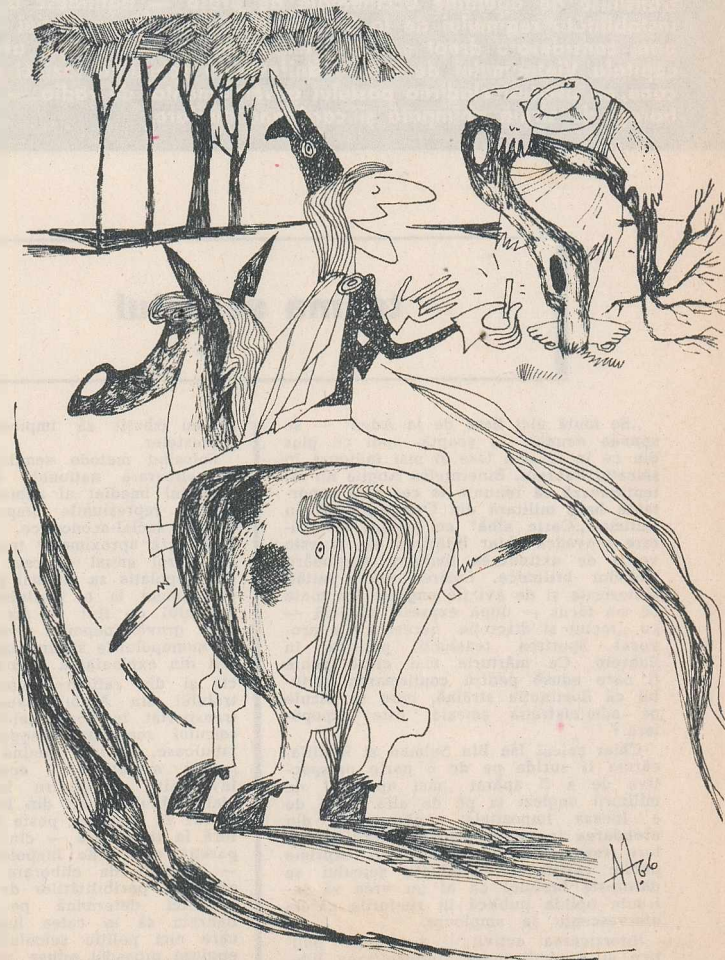

— De data asta vezi-ți de treabă Făt-Frumos, zmeul ăsta are FIAT-1300 III !

UMOR

basmele bunicilor în versiunea nepoților (II)

de Adrian ANDRONIC

— Dacă-ntr-adevăr ești „Strîmbă-liește”, rupe-mi dacă poți țigara asta „Mărășești” III !

CORECT

upelor” la Londra, precum și arbitrul meciului, Zsolt, au ost laureați de comitetul internațional. Meciul s-a desfășurat într-o notă de sportivitate exemplară, la care a ontribuit și arbitrul.

În fine, al treilea premiu fair-play” a fost acordat echipei feminine de gimnastică a Angliei care a dat dovadă e o deosebită sportivitate în trecerea cu echipa Ungariei. În momentul cînd o gimnastă aghiară s-a accidentat și a șit din concurs, antrenorul Angliei a retras din competiție o componentă a echipei de, pentru a nu beneficia de avantaj decurgînd din faptul că rămînea cu o gimnastă plus.

Exemplele sînt grăitoare și sigur că ele vor fi urmate de multe altele în acest an. Antrenorii trebuie să înflefie sportivilor spiritul jocului corect. La rîndul lor, sportivilor sînt dator să aplice acest articol din regulamentul scris al competiției, pentru el este cerut de însuși senl întrecerii sportive.

Ion OCHSENFELD

zlegarea jocului „AR-ORI”, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL : 1) EUCALIPT TUIA. 2) STEJARI — LIN. 3) PAR — RISTIC — 4) LN — TISA — CALIN. A — SOCI — UH — U — 5) NUC — E — ESENTA. ARHI — ALUNI — BB. 8) UNATORI — CAO. 9) ARRE — E — MANU. 10) E — SICOMOR. 11) C — NIT — ULISE. 12) AST — RU — ILIA. 13) UC — D SARADA — N. 14) COI — MR — RAU. 15) JA — BANG — N. 16) UT FIGARARI — F. 17) CIREI — ARAL. 18) SILIT — VORA. 19) ROMA — EMICU. 20) ARATURA — A. R.

„povestea“ unor tablouri

— corespondență din Roma —

În noaptea de 15 spre 16 septembrie 1964, patru sau cinci persoane, după ce au escaladat zidul dinspre via Savoia, o străduță îngustă și întunecoasă, au pătruns în parcul vilei Torlonia, care se întinde pe aproximativ cincizeci de hectare. Au trecut de odăița unde dormea paznicul, s-au cățărat pe acoperișul vilei cu ajutorul unei frînghii aruncate ca un laso, s-au descălțat și, printr-o a doua escaladă în formă de „piramidă umană” au pătruns în galerie.

Hoții s-au grăbit și, probabil mai mult îndrăzneți decât experți în tablouri, au desprins din rame cincisprezece pinze: un „Cap de bătrîn” de De Ribera, o „Brutăreasă” și o „Schimbare la față” din școala lui Rafael, o „Odihnă în Egipt” de Francesco Albano, o „Addolorata”, un „Sf. Iosif” și un „Ecce homo”

de Guido Reni, un „Cap al lui Crist” de Marcello Venturi, un „Sf. Buonaventura” de Tacconi, o „Madona cu copil” de Francesco Guardi, un „Cap al Sfințului Ioan Evanghelistul” de Desubleo, un „Sf. Filippo Neri” de Zandini, o „Sf. Irina” de Manfredi, o „Madona cu copil” de Pompeo Baltoni și o „Iesle” a școlii din Ferrara. O pradă importantă, evaluată la circa patru sute milioane de lire. Însă, în timp ce prădau, hoții au răsturnat o „Madona cu copil” de Van De Welf și un „Christos desprins de pe cruce” de Polidoro și au ignorat total operele lui Rembrandt, Tintoretto, Van Dyck. Apoi au fugit prin aceeași stradă...

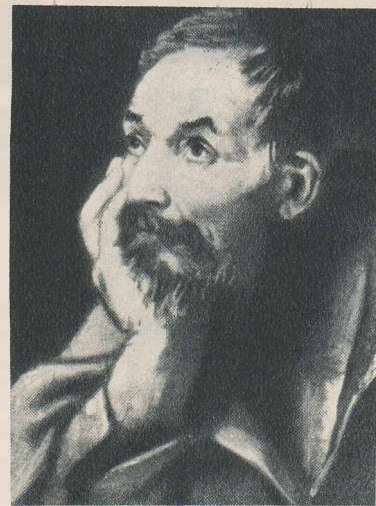
Februarie, 1966. O acțiță franceză (numele nu a fost dezvăluit) vizitează un anticar restaurator. Răscolește, observă un număr de pinze, alege opt din ele și întreabă de preț: 230 mii de lire. Plătește și pleacă.

Mai tirziu, hotărâtă să-și „autentifice” operele, se duce la „Intendenza alle Belle Arti”. Aici explodează bomba.

Cele opt pinze sînt o parte din cele furate din vila Torlonia! Acțiță franceză a plătit aceste pinze, care valorează câteva milioane, cu prețul unui televizor! Dar ciudățeniile nu s-au terminat.

Anticarul-restaurator asigură că nu și-a dat seama că are în mină tablouri atît de prețioase și spune că le-a primit de la un anume Domenico Abate, om de serviciu la o școală din Parioli.

Acesta, la rîndul său, declară că le-a găsit întimplător în luna februarie a anului trecut, în pădurea Settebagni, la cîțiva kilometri de Roma, ascunse sub zăpadă. „Erau frumoase — spune el —

„Cap de bătrîn” a lui Ribera, pinza cea mai prețioasă dintre cele 15 dispărute, a fost regăsită.

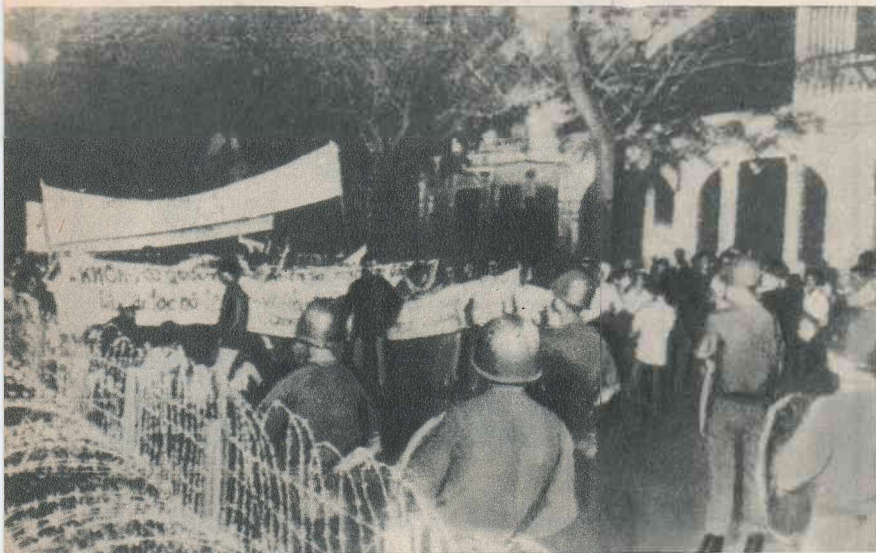
le-am dus acasă și le-am ținut opt luni, nu știam nimic despre furt.”

Acestea sînt faptele „povestirii”. Sînt fie toată adevărată? Este posibil ca hoții, după o ispravă care pare de necredut, să fi abandonat pinzele în cîmă deschisă? Și unde sînt celelalte pinze?

Doar hoții cunosc adevărul; dar cîni sînt și unde să-i găsească nu știe încă nimeni.

Firește că cercetările continuă, atît cît privire la ei cît și la tablourile ce li sesc. Această „poveste” va avea și ea o continuare ca și romanele polițiste de la televiziune.

Sem Della ROCCA

După Da Nang și Hue, în chiar capitala sud-vietnameză au avut loc puternice demonstrații antiguvernamentale care — potrivit comentariilor transmise de agențiile occidentale de presă — oglindesc accentuarea instabilității regimului de la Saigon. În cursul demonstrației de la Saigon, considerată drept cea mai importantă din cîte au avut loc în capitala Vietnamului de sud, manifestații scandînd lozinci antiamericane, au asediat clădirea postului guvernamental de radio — păzită de baraje de sîrmă ghimpată și cordoane militare.

teama șeicului

„Se mută aici baza de la Aden” — se spunea deunăzi în șoaptă, apoi cu glas din ce în ce mai tare și mai indignat în șeicul Bahrein. Bineînțeles Anglia nu intenționează să renunțe la cea mai importantă bază militară din Orientul Mijlociu (ultima „Carte albă” cu privire la apărare prevedea chiar întărirea ei), ci este vorba de extinderea limitelor staționării trupelor britanice. Sosirea unor unități motorizate și de aviație engleze (cu toate că s-a făcut — după expresia oficială — cu „tactul și discreția necesară”) a provocat sporirea tensiunii politice în Bahrein. Ce mărturie mai clară poate fi oare adusă pentru confirmarea faptului că dominația străină, care se bizuie pe administrația șeicală, este impopulară?

Chiar șeicul Isa Bin Sulman al Khalifa, cărui îi surdă pe de o parte perspectiva de a fi apărut „mai aproape” de militarii englezi și pe de altă parte de a încasa impozitele suplimentare din arendarea terenului pentru unitățile militare respective, a evitat să-și exprime public satisfacția. Prudența șeicului se datorește faptului că el nu vrea să înfrunte opinia publică în rîndurile căreia efervescența ia amploare.

Interzicerea activității partidelor politice și a sindicatelor, întemnițarea liderilor răscoalei de anul trecut în insula Jiddah, pe coasta vestică a Bahreinului,

nu au izbutit să împiedice exprimarea protestelor.

Folosind metode semilegale, mișcarea de eliberare națională continuă lupta. Obiectul imediat al nemulțumirii îl constituie reprimiunile împotriva revendicărilor social-economice. Bahreinul, deși furnizează aproximativ trei milioane tone de petrol anual — ceea ce ar îndreptăți populația sa de mai puțin de 200 000 de oameni la o vertiginoasă sporire a nivelului de trai — are de făcut față unei grave înapoieri economice. După ce monopolurile străine iau partea leului, atît din exploatarea resurselor petroliere, cît și din rafinarea unei părți a petrolului din Arabia Saudită, care este transportat în acest șeicat, iar curtea șeicului realizează deopotrivă beneficii fabuloase, nu mai rămîne aproape nimic pentru modernizarea economiei, pentru învățămînt și pentru îmbunătățiri sociale... Mulți tineri din Bahrein, care au plecat să studieze peste hotare, se alătură la întoarcere — cînd constată comparativ starea de înapoiere din Bahrein — mișcării de eliberare națională. Inexistența posibilităților de manifestare a opoziției determină pe patrioții din Bahrein să ia calea luptei ilegale pe care nici poliția șeicului, nici unitățile engleze proaspăt aduse nu sînt în stare s-o înăbușe.

Z. FLOREA

capitala tinereții daneze

Totul a pornit de la ideea arhitectului Borge T. Lorentzen: să se construiască un oraș al tinerețului, în care tinerii sub 18 ani să-și poată cultiva în cele mai bune condițiuni aptitudinile lor creatoare.

În 1958, cînd și-a formulat în public ideea, arhitectul Lorentzen a fost întîmpinat de unii cu scepticism, de alții cu ironie. Dar după doi ani, în 1960, în apropiere de Copenhaga, un grup de tineri entuziaști puneau temelile primelor edificii ale noii localități ce avea să primească denumirea de Orașul-Tinerete. Azi, aceasta, este o așezare urbană recunoscută ca atare — deși la sfîrșitul anului 1964 nu avea decît 240 de locuitori stabili. Dar în Orașul-Tinerete există mici vile și case de raport, există o primărie, o bancă, un sediu al casei de asigurări, un supermarket, o stație de benzină și cîteva uzine în miniatură ce servesc tinerilor cetățeni ai originalei așezări pentru a se califica în diferite profesii. Ca orice oraș modern, Orașul-Tinerete este în plină dezvoltare: se construiesc apartamente de locuit, un teatru ș.a. Viața se desfășoară aici ca în toate localitățile Danemarcei: primarul este ales dintre locu-

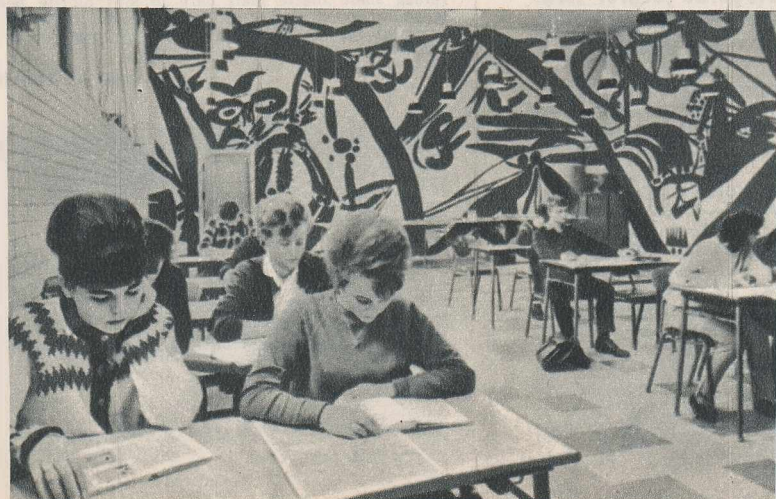
itorii orașului, respectîndu-se toate prevederile legii electorale daneze cu excepția aceleia privitoare la vîrsta minimă a alegătorilor și a candidatului; banca primește depuneri și emite ordine de plată; la supermarket se pot găsi și felul de mărfuri; centrala telefonică răpunde la apel și dă legături; în atelier și uzinele miniaturale — sub îndrumarea unor specialiști care nu locuiesc în Orașul-Tinerete ci vin special aci — tinerii deprind tainele celorlalte meserii.

Orașul-Tinerete nu are și nu va avea nici un locuitor peste 18 ani. Nici chiar atunci cînd — la sfîrșitul anului 1967 — va număra 5 000 de locuitori. Tinerii cetățeni ai orașului se vor muta — la atingerea vîrstei majoratului — în alte localități, spre a lăsa locuri libere celor mai tineri decît ei. În felul acesta Orașul-Tinerete își va perpetua caracterul său și scopul pentru care a fost creat.

În ce măsură Orașul-Tinerete va deveni într-adevăr un laborator și o școală a creației juvenile — aceasta ne va arăta viitorul.

V. SAV

Orașul-Tinerete: sala de recepții a primăriei — mîndrie a constructorilor originali orașel danez — împodobită cu picturi murale în alb-negru. Tinerilor locuitori ai orașului le place să vină aici să studieze

memoriile frumoasei gerda

— Aici München, d-na Gerda Munsinger dorește să vorbească cu dl. Pierre Seigny.

— Aici Ottawa, aveți legătura...

De la 1 martie, când a avut loc această convorbire transoceanică, mulți ar vrea să știe, în capitala canadiană, ce și vor spus interlocutorii. Interesul purtat de presa celor două personaje e justificat de scandalul politic în vîrtejul căruia au fost prinși.

Aflați în opoziție, conservatorii încearcă printr-un neslăbit asediu să doboare guvernul liberal, minoritar în Camera Comunelor. Dar, sîcîit de obstructionismul sistematic al opoziției conservatoare, guvernul s-a hotărît însă să riposteze. Decizia nu a lipsit. Pus într-o situație neplăcută, prin acuzarea de grave neglijențe aduse serviciilor sale, ministrul ustîției, Lucien Cardin, a ridicat mînușa. Fiindu-se jîntă spre băncile conservatorilor, el a lansat în plină Cameră un ume: Gerda Munsinger. Această „agentă unui serviciu de informații” — a spus ministrul — a avut legături „intime” cu nii miniștri ai fostului cabinet conservator. Cine sînt aceștia? Ministrul a refuzat să precizeze.

Tînăra femeie ce răspunde la numele Munsinger s-a născut în Germania înainte de război, a fost o vreme măritată cu un militar american, iar apoi, s-a stabilit în Canada — de unde a plecat ulterior,

Gerda Munsinger

pierzîndu-i-se urma. Pînă de curînd, cînd un reporter canadian a dat de ea la München, unde „animă” un bar. Turnînd gaz peste focul acestui scandal, un ziar din Toronto — Dally Star — a precizat că unul din cei ce o curtau pe frumoasa Gerda este și fostul secretar de stat, la departamentul apărării, conservatorul Pierre Seigny. Acesta s-a grăbit însă să dea o dezmișnire. Dar, între timp, Gerda Munsinger a declarat preselor că într-adevăr a avut legături „nu cu unul, ci cu mai mulți membri ai guvernului conservator”.

Iată dovada! — au strigat atunci liberalii, acuzîndu-l acum pe Diefenbaker că, deși a cunoscut „dosarul Munsinger”, ar fi hotărît, pe vremea cînd era premier, să înăbușe afacerea. Pus în cauză, acesta a negat, afirmînd că este vorba de o montare, menită a-i distruge cariera politică.

Intr-o Cameră dominată de manifestările mai mult decît vehemente ale opoziției conservatoare, ultimul scandal a luat o asemenea amploare, încît premierul liberal a trebuit să anunțe deschiderea unei anchete. Misiunea incredîntă judecătorului Spence, de la Curtea Supremă, nu e de loc ușoară. El va trebui să desclecească multe fire pentru a stabili dacă „securitatea” statului a fost sau nu prejudiciată de aventurile galante ale unor foști miniștri conservatori. Un răspuns pozitiv ar atrage îndepărtarea pentru totdeauna de la orice funcție publică a fostului premier conservator Diefenbaker; un răspuns negativ ar impune demisia actualului ministru al justiției. Și, poate, a întregului cabinet, care nu dispune decît de 129 locuri în parlament, contra 99 ale conservatorilor și 37 ale altor partide. Solidarizîndu-se cu ministrul justiției, premierul liberal și-a asumat astfel un mare risc.

Cînd doi se ceartă al treilea cîștigă... Prietena intimă a foștilor miniștri conservatori, ieșită brusc din anonim, se bucură acum de grațiile unui editor. Retrasă în Alpii bavarezi își scrie memoriile palpitante cu ajutorul unui agent literar. Școntînd succesul de public, editorul i-a și oferit frumoasei Gerda drepturi de autor în valoare de 180 000 de mărci...

E. MIRONESCU

cartea brună

Despre războiul dezlănțuit de cel de-al Treilea Reich și despre structura organelor statale și politice care l-au generat s-au scris biblioteci întregi. În nul lagărelor de exterminare, coșmar-cîmpurilor de concentrare, sălbatică rădăcină de oameni practică de nați în țările Europei, stau măturînd în file de pagini ale memoriilor celor care au salvat și în tezaurul de documente descoperite în arhivele naziste, adevărate acte de acuzare. Dar acesta este cutul și mărturia istoriei.

O recentă lucrare, tipărită de Editura tîm Bild din Dresda (R.D. Germană) ocupă de prezentul nazismului, adu- în scenă pe toți cei care, dintr-un tiv sau altul, au reușit să se sustragă leșelor penale, sub scutul uitării, al ulgenței sau pur și simplu datorită și ignoranței binevoitoare din partea orităților. „Această «Carte brună» — se ne în introducere — primul rezumat ă incomplet, cuprinde lista a peste 00 responsabili nazisti și criminali de boi care astăzi fără să fie neliniștiți află în posturi importante în aparatul stat și economic vest-german sau nesc pensii mari de stat pentru acti- tea lor «meritorie» în cel de-al treilea ch”. Un adevărat nomenclator al cri- în care se perindă capitaliștii care finanțat venirea la putere a lui ler și războiul împotriva țărilor euro- e, membri ai SS-ului și Gestapoului ovați de uciderea a mii de oameni, și care au elaborat și au aplicat le care au dus la reprimarea și exe- zrea a zeci de mii de persoane ne- ovate, în sfîrșit ofițeri și generali ai hrmachtului hitlerist acuzați de ge- id...

Cartea brună este un document la- ios, cu nenumărate exemple conclu- te și amănunțite acuzații, fondate eori pe mărturisirile personale ale or cități.

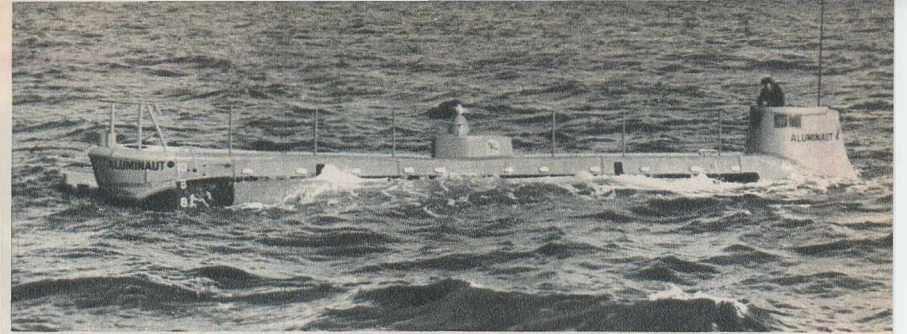
„Cartea brună” conține succinte bio- grafii ale unor persoane care au deținut funcții importante în Gestapo, RSHA (Oficiul central de securitate al Reich- ului), SD și SS și care se bucură azi de libertate. Printre aceștia — Otto Skor- zeny, care, refugiat în Spania, duce și azi o activitate neonazistă; Franz Hofer, fost gauleiter al Tirolului și Vorarlbergu- lui, responsabil de asasinarea a 30 000 de persoane, este azi comerciant în Germa- nia occidentală și mulți alții.

„O dată dictatura nazistă instalată, justiția pornește la persecutarea adver- sarilor lui Hitler... Decretele și legile adoptate în anii 1933-1934 au oferit ju- riștilor național-socialiști instrumentul pe care îl doreau pentru ca să înăbușe în sine toată rezistența față de tiranie”. Și vastul documentar dezvăluie numele celor care în cadrul tribunalelor au dat aproximativ 80 000 condamnări la moarte, precizînd că mulți dintre ei profesează astăzi nestingheriți în R.F.G.

Rolul generalilor și al ofițerilor supe- riori în sprijinirea și aplicarea în prac- tică a politicii lui Hitler este unanim recunoscut. Dacă unii și-au încheiat cariera în ștreang, iar alții pe banca acuzării, cei mai mulți îmbătrînesc înain- tînd în grad și funcții sau își sfîrșesc zilele ca niște pensionari onorabili, gras retribuți. „Cartea brună” enumără ca- zurile generalilor Heinz Trettner, Adolf Heusinger, Hans Speidel, Hellmuth Maeder, I. Trautloff, ca să nu-i cităm decît pe cei mai cunoscuți.

Document de o deosebită importanță, „Cartea brună” atestă că după douăzeci de ani de la încheierea celei de-a doua conflagrații mondiale nu toți cei vinovați de crime grave au fost trași la răspun- dere.

I. CORIBAN

După ce submarinele americane „Alvin” și „Aluminaut” (în fotografie) au pierdut din nou contactul cu proiectilul nuclear, căzut în urmă cu aproape trei luni în Mediterana, în apropierea coastelor Spaniei, autoritățile americane au anunțat că operațiunile de recuperare s-ar mai putea prelungi.

indiferent ce a fost

Cu un avion special al flotei americane staționate la baza de la Holy Loch (Anglia) locotenentii Kinnie și Bays s-au deplasat la Kilkee, în Irlanda, pentru a cerceta cilindrul găsit pe o plajă de cetățeanul Jeremiah McDermott, purtînd inscripția: „Thresher — proprietatea guvernului Statelor Unite, Departamentul marinei — pericol de radioactivitate”.

— Este o păcăleală! — a declarat locotenentul Kinnie mulțimii strînse în fața postului de poliție din Kilkee unde a avut loc examinarea obiectului pierdut. Locotenentul a adăugat: „Este vorba de un stingător de incendiu, revopsit recent”.

Jeremiah McDermott a răspuns: „Așa cum cunosc eu lucrurile, nu cred că este vorba de o păcăleală”.

Comisia de anchetă a învelit totuși cilindrul într-un ambalaj special și l-a adus la Holy Loch.

E sau nu o păcăleală?

Rămîne de văzut. De altfel misiunea de a răspunde la întrebare a fost dată unor detectivi ai marinei americane. Dar chiar dacă ar fi opera unor ingineriștii irlandezi glumeți, apariția cilindrului în cauză vorbește la fel de mult cit prezența unei mărturii autentice de pe nefericitul submarin atomic Thresher, pierdut în Atlantic la 10 aprilie 1963, pe cînd experimenta un mecanism nou de

luptă. O glumă nu ar face decît să expri- me, ce-i drept într-un chip mai origi- nal, cit de nemulțumită este populația de pe coastele Atlanticului de prezența bazelor navale nucleare americane în apropierea lor. În cazul că este vorba de un mesaj autentic al lui Thresher, azvîrlit din fundul mării, el nu ar face decît să reamintească în cite feluri, ase- mănătoare accidentului de la Palomares, poate fi periculoasă cursa inarmărilor nucleare. Chiar numai faptul că la Kilkee în Irlanda a fost trimisă cu un avion special o comisie de anchetă, arată că se recunoaște cel puțin posibilitatea unei asemenea întîmplări, se recunoaște că era perfect posibil ca Thresher să fi pier- dut vreun obiect radioactiv. Se pune în- trebarea: ce ar fi făcut anchetatorii dacă ar fi fost în situația de a spune mulțimii adunate în fața postului de poliție din Kilkee, că obiectul aparține lui Thresher și este radioactiv? Ar fi recunoscut-o deschis și imediat? Sau ar fi avut la in- demnă o formulă de acoperire a ade- vărului, cum se obișnuiește? Precedentul de la Palomares înclină balanța spre a doua ipoteză. Păcăleală sau nepăcă- leală, oricum e bună. Bună pentru subli- nierea utilității și urgenței dezarmării nucleare.

N. LUPU

soția guvernatorului

Familia Wallace care nu vrea să plardă postul de guvernator.

Biografia sa oficială indică faptul că pînă în prezent ocupația d-sale nu de- pășea cadrul strîmt al gospodăriei: adică gătitul, tricotatul și croșetatul. Fostă vinzătoare într-un magazin de mărunți- suri, Lurleen Burns Wallace avea 16 ani cînd s-a căsătorit, în 1943, cu un fost infanterist din marina americană, al cărui prenume era George. De atunci, fostul infanterist a făcut o frumoasă carieră politică, devenind teribilul guvernator Wallace, campion al segregăției rasiale din statul Alabama.

O anumită prevedere din constituția statului interzice însă realegerea de mai mult de două ori a aceleiași persoane în postul de guvernator, ceea ce îl împiedică acum pe Wallace să mai candi- deze și pentru a treia legislatură. Ne- reușind să impună Congresului statului Alabama o modificare a acestei legi, Wallace a găsit un mijloc original de a ocoli interdicția: să prezinte candida- tura propriei sale soții. Și iată cum

Lurleen Burns Wallace a devenit candi- dată la postul de guvernator al statului. „Dacă soția mea va fi aleasă — a de- clarat actualul guvernator — vă spun cu toată onestitatea că voi fi alături de ea și că eu voi fi acela care voi dirija politica și voi adopta hotăriri privind viitoarea administrație”.

Așa cum a lăsat să se înțeleagă Wallace, guvernarea soției sale va în- semna în fapt o continuare a politicii segregacioniste promovate cu atîta fer- voare de el.

După cum subliniază însă unii comen- tatori, este greu de conceput ca planu- rile familiei Wallace să se înfăptuască. În prezent, pentru prima oară în istoria statului Alabama, ca urmare a măsurilor luate de autoritățile federale, 200 000 ne- grii au fost înscrși în registrele electo- rale, iar numărul lor se așteaptă să crească și mai mult în timpul campaniei pentru alegeri. Dacă voturile lor, adă- ugate la cele ale unei bune părți a popu- lației albe, vor fi acordate contracandida- tului d-nei Wallace în alegeri, procurorul ge- neral Richmond Flowers, acesta va reuși cu siguranță să cîștige. În acest caz, d-na Lurleen riscă să fie trimisă înapoi la... frumoasele sale tricotațe și la celelalte ocupații casnice, iar soțul său, George, să fie catalogat în rîndul amintirilor ne- plăcute.

I. SOCACIU

in curînd

NOI INDICATOARE PENTRU CIRCULAȚIA RUTIERĂ

2 ATENȚIE LA ANIMALE

Indicatorul „Atenție la animale” se instalează în apropierea rezervațiilor în care se pot înfrîni animale care trăiesc în libertate sau în stare sălbatică. La apariția indicatorului, conducătorii de vehicule sînt obligați să micșoreze viteza de circulație pentru a putea evita rănirea animalelor din rezervație și pentru a preveni un accident de circulație datorită animalelor care traversează drumul prin fața vehiculelor.

5 IEȘIRE SPRE UN CHEI, MAL ABRUPT SAU BAC

Indicatorul se instalează la 50-150 m de locurile periculoase semnalate și atrage atenția conducătorilor de vehicule că drumul duce spre un chei, mal abrupt sau bac. Nerespectarea acestui indicator poate duce la accidente grave de circulație. La apariția indicatorului conducătorii de autovehicule vor reduce viteza și vor circula cu atenție pînă la trecerea de locul periculos.

8 PRIORITATE PENTRU CIRCULAȚIA DIN SENS INVERS

Se instalează la capătul de drum cu partea carosabilă îngustă, unde se consideră necesar să se acorde prioritate circulației din sens invers. La apariția indicatorului, dacă din sens opus apare un alt vehicul, conducătorul auto îi va acorda prioritate.

11 INDICATOR DE ORIENTARE SPRE TERENUL DE CAMPING (TABĂRĂ TURISTICĂ ETC.)

Indicatorul stabilește și distanța pînă la locul respectiv.

14 PRIORITATE FAȚĂ DE CIRCULAȚIA DIN SENS INVERS

Acest indicator va fi instalat la capătul sectorului de drum cu partea carosabilă îngustă, unde s-a stabilit acordarea priorității față de circulația din sens invers. La celălalt capăt al sectorului se instalează indicatorul „Prioritate pentru circulația din sens invers”. La apariția indicatorului din fig. 14, conducătorii de autovehicule sînt avertizați că pe sectorul de drum îngustat au prioritate de trecere față de vehiculele care circulă din sens opus.

19 DRUM FĂRĂ IEȘIRE

Indicatorul se instalează în apropierea unei bifurcări cu un drum fără ieșire. Schema indicatorului trebuie să corespundă cu configurația reală a bifurcării. Indicatorul folosește pentru orientarea conducătorilor de autovehicule.

3 PISTĂ DE ZBOR

Se instalează în dreptul limitelor aeroporturilor, atunci cînd se consideră necesar a avertiza că sînt posibile zboruri de avioane la mică înălțime deasupra drumului. Zgomotul produs de avion, precum și apariția acestuia la mică înălțime deasupra drumului pot deruta pe conducătorii de autovehicule.

6 ACCESUL INTERZIS PIETONILOR

Acest indicator avertizează pietonii că pe sectorul de drum la capetele cărui este plantat, este interzisă circulația pentru ei. Indicatorul se instalează la limitele sectoarelor de drum cu circulație intensă de vehicule, unde pietonii ar stînjiți circulația acestora.

9 TERMINAREA ZONEI DE LIMITARE A VITEZEI

Se instalează în locul unde se termină zona de restricție a indicatorului limitare de viteză. Acest indicator permite conducătorilor de vehicule să circule în continuare cu viteza reglementară stabilită pentru tipul de vehicul condus.

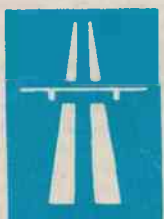
12 INDICATOR PENTRU IDENTIFICAREA DRUMULUI DESTINAT TRAFICULUI INTERNAȚIONAL

Se instalează în orașe înainte și după încrucișarea drumului destinat pentru traficul internațional, cu un alt drum principal. Acest indicator orientează conducătorii auto, la traversarea prin orașe, pe drumul internațional nr. 15, 20 etc.

15-16 AUTOSTRADĂ ȘI SFÎRȘIT DE AUTOSTRADĂ

Conducătorii de autovehicule sînt obligați să respecte toate regulile stabilite pentru circulația pe autostrăzi.

20 CABANĂ PENTRU TURIȘTI

Acest indicator orientează turiștii automobiliști pe drumurile sau poatele de munte care duc spre cabane.

1 POD MOBIL

Acest indicator se instalează la 90-200 m de podul mobil și avertizează conducătorii de vehicule că se apropie de un loc periculos, pentru ca aceștia să ia toate măsurile de siguranță. Podurile mobile se ridică pentru a permite trecerea vaselor fluviale, iar o dată cu coborîrea acestora se reia circulația.

4 ZONĂ DE CIRCULAȚIE ÎN AMBELE SENSURI

Acest indicator va fi folosit pentru a indica pericolul datorit circulației în ambele sensuri pe un sector de drum, atunci cînd pe sectorul precedent circulația se face în sens unic. La apariția indicatorului, conducătorii de vehicule care au circulat pe sectorul de drum cu sens unic trebuie să circule pe partea dreaptă a drumului pentru a permite vehiculelor ce vin din sens opus să circule în siguranță.

7 DEPĂȘIREA ESTE INTERZISĂ PENTRU AUTOVEHICULELE DESTINATE TRANSPORTURILOR DE MĂRFURI

Se instalează la capetele sectorului de drum pe care depășirea este interzisă pentru autovehiculele destinate transporturilor de mărfuri. Conducătorii autovehiculelor destinate transporturilor de mărfuri vor circula pe aceste sectoare de drum cît mai aproape de marginea drumului, pe partea dreaptă, pentru a nu stînjiți circulația celorlalte vehicule.

10 TERMINAREA ZONEI ÎN CARE DEPĂȘIREA ESTE INTERZISĂ

Acest indicator se instalează în locul unde se termină zona de interdicție a depășirii. La apariția indicatorului conducătorii de vehicule pot depăși alte vehicule respectînd regulile de semnalizare și avertizare înainte de a se angaja în depășire, precum și celelalte măsuri pentru siguranța circulației.

13 DRUM CU SENS UNIC

Se instalează la începutul drumului pe care circulația se face în sens unic. Pentru a putea fi bine observat, indicatorul se așază perpendicular pe axul drumului. La apariția indicatorului, conducătorii de autovehicule vor respecta toate regulile de circulație stabilite pentru circulația pe drumuri cu sens unic.

17-18 DRUM DE TRANZIT ȘI SFÎRȘITUL DRUMULUI DE TRANZIT

Pe drumurile limitate de aceste două indicatoare, circulația este permisă exclusiv pentru autoturisme. Indicatorul interzice celorlalte vehicule intrarea pe acest drum. Conducătorii de autoturisme vor trebui să respecte regulile stabilite pentru circulația pe drumurile de tranzit.

15

16

17

18

20